



YTONG

silka

multipor[®]

ZAKON O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

- izvorni tekst s izmjenama i dopunama -
(NN 111/21 i NN 83/23; stupa na snagu 29.7.2023.)

Legenda:

Tekst: dio zakona koji ostaje nepromijenjen (NN 111/21)

~~Tekst: dio zakona koji se briše (NN 83/23)~~

Tekst: dio zakona koji se uvodi (NN 83/23)

Thorium Academy je online servis za stručna usavršavanja inženjera odobrena od strane MPGI.

Stručna usavršavanja se ne odvijaju na određeni dan i datum, već su **trajno dostupna za pohadanje**.

Pohađanjem stručnih usavršavanja možete ispuniti obaveze propisane Pravilnikom.

Dostupna su stručna usavršavanja za:

- ovlaštene arhitekta, ovlaštene inženjere građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike.
- energetske certifikatore

Informacije: thorium.software@gmail.com

Sadržaj:

| | |
|--|----|
| I. OPĆE ODREDBE..... | 10 |
| Predmet i primjena Zakona | 10 |
| Članak 1. | 10 |
| Primjena pravne stečevine EU..... | 10 |
| Članak 2. | 10 |
| Značenje pojedinih pojmova | 11 |
| Članak 3. | 11 |
| Energetske djelatnosti..... | 19 |
| Članak 4. | 19 |
| Interes Republike Hrvatske | 19 |
| Članak 5. | 19 |
| Tajnost podataka | 20 |
| Članak 6. | 20 |
| Zabrana zlouporabe komercijalno osjetljive informacije | 21 |
| Članak 7. | 21 |
| II. OPĆA PRAVILA ZA ORGANIZACIJU SEKTORA ELEKTRIČNE ENERGIJE..... | 21 |
| Konkurentno, fleksibilno i nediskriminacijsko tržište električne energije orijentirano na krajnje kupce | 21 |
| Članak 8. | 21 |
| Slobodan izbor opskrbljivača..... | 21 |
| Članak 9. | 21 |
| Načela obavljanja tržišnih djelatnosti | 22 |
| Članak 10. | 22 |
| Cijene opskrbe električne energije utemeljene na tržištu | 22 |
| Članak 11. | 22 |
| Pristup treće strane | 22 |
| Članak 12. | 22 |
| Pravila o priključenju i korištenje mreže | 24 |
| Članak 13. | 24 |
| Izravni vodovi | 25 |
| Članak 14. | 25 |
| Gradnja i korištenje građevina | 26 |
| Članak 15. | 26 |
| Postupak izdavanja energetskeg odobrenja za proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije..... | 26 |
| Članak 16. | 26 |

| | |
|--|----|
| Javni natječaj za dodjelu energetskeg odobrenja | 27 |
| Članak 17. | 27 |
| Obveze pružanja javne usluge | 32 |
| Članak 18. | 32 |
| Provođenje konzultacija s udrugom za zaštitu potrošača | 33 |
| Članak 19. | 33 |
| III. OSNAŽIVANJE I ZAŠTITA KRAJNJIH KUPACA | 33 |
| Osnovna ugovorna prava | 33 |
| Članak 20. | 33 |
| Pravo na ugovor s dinamičnim određivanjem | 34 |
| cijene električne energije | 34 |
| Članak 21. | 34 |
| Pravo na promjenu i pravila o naknadama za promjenu opskrbljivača i agregatora | 35 |
| Članak 22. | 35 |
| Ugovor o agregiranju | 35 |
| Članak 23. | 35 |
| Alati za usporedbu | 36 |
| Članak 24. | 36 |
| Aktivni kupac | 37 |
| Članak 25. | 37 |
| Energetske zajednice građana | 39 |
| Članak 26. | 39 |
| Prava i obveze energetske zajednice građana | 41 |
| Članak 27. | 41 |
| Upravljanje potrošnjom putem agregiranja | 41 |
| Članak 28. | 41 |
| Računi i informacije o obračunu | 42 |
| Članak 29. | 42 |
| Funkcionalnosti sustava naprednog mjerenja | 43 |
| Članak 30. | 43 |
| Uvođenje sustava naprednog mjerenja | 43 |
| Članak 31. | 43 |
| Sustav naprednog mjerenja | 44 |
| Članak 32. | 44 |
| Pravo na napredno brojilo | 44 |
| Članak 33. | 44 |
| Konvencionalna brojila | 45 |
| Članak 34. | 45 |
| Upravljanje podacima | 45 |
| Članak 35. | 45 |

| | |
|---|----|
| Zahtjevi u pogledu interoperabilnosti i postupci za pristup podacima | 46 |
| Članak 36. | 46 |
| Jedinstvena kontaktna točka | 46 |
| Članak 37. | 46 |
| Jedinstveno mjesto obavještanja | 46 |
| Članak 38. | 46 |
| Pravo na izvansudsko rješavanje sporova | 47 |
| Članak 39. | 47 |
| Univerzalna usluga | 47 |
| Članak 40. | 47 |
| Godišnje izvješće o radu opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge | 48 |
| Članak 41. | 48 |
| Krajnji kupac | 48 |
| Članak 42. | 48 |
| Ugroženi kupci električne energije | 49 |
| Članak 43. | 49 |
| Zaštićeni kupci | 50 |
| Članak 44. | 50 |
| Energetsko siromaštvo | 51 |
| Članak 45. | 51 |
| IV. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE | 51 |
| Proizvodnja električne energije | 51 |
| Članak 46. | 51 |
| Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije | 53 |
| Članak 47. | 53 |
| V. SKLADIŠTENJE ENERGIJE | 53 |
| Skladištenje energije | 53 |
| Članak 48. | 53 |
| VI. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE | 55 |
| Obuhvat tržišta električne energije | 55 |
| Članak 49. | 55 |
| Operator tržišta električne energije | 56 |
| Članak 50. | 56 |
| Zaštita od postupanja operatora tržišta električne energije | 57 |
| Članak 51. | 57 |
| Pravila za organiziranja tržišta električne energije | 57 |
| Članak 52. | 57 |
| Sudionici na tržištu | 60 |
| Članak 53. | 60 |
| Zaštićeni računi burze električne energije | 60 |

| | |
|--|----|
| Članak 54. | 60 |
| Razvoj tržišnog natjecanja | 61 |
| Članak 55. | 61 |
| VII. OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM..... | 62 |
| Obavljanje opskrbe električnom energijom | 62 |
| Članak 56. | 62 |
| Ugovor o opskrbi električnom energijom..... | 64 |
| Članak 57. | 64 |
| Dužnosti opskrbljivača..... | 64 |
| Članak 58. | 64 |
| Pravilnik o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom | 65 |
| Članak 59. | 65 |
| Kvaliteta opskrbe električnom energijom | 67 |
| Članak 60. | 67 |
| Pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora | 68 |
| Članak 61. | 68 |
| VIII. TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM | 69 |
| Obavljanje trgovine električnom energijom..... | 69 |
| Članak 62. | 69 |
| Dostupnost podataka u obavljanju trgovine električnom energijom | 70 |
| Članak 63. | 70 |
| Zajamčena opskrba električnom energijom..... | 70 |
| Članak 64. | 70 |
| Zaštita od postupanja univerzalnog opskrbljivača ili zajamčenog opskrbljivača | 71 |
| Članak 65. | 71 |
| Privremena obustava isporuke električne energije..... | 72 |
| Članak 66. | 72 |
| IX. RAD DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA..... | 72 |
| Određivanje operatora distribucijskih sustava..... | 72 |
| Članak 67. | 72 |
| Zadaci operatora distribucijskih sustava | 72 |
| Članak 68. | 72 |
| Obavljanje djelatnosti distribucije električne energije..... | 74 |
| Članak 69. | 74 |
| Dužnosti operatora distribucijskog sustava | 74 |
| Članak 70. | 74 |
| Odgovornosti operatora distribucijskog sustava | 76 |
| Članak 71. | 76 |
| Razvoj distribucijske mreže | 77 |
| Članak 72. | 77 |

| | |
|---|-----------|
| Godišnja izvješća operatora distribucijskog sustava | 79 |
| Članak 73. | 79 |
| Mrežna pravila distribucijskog sustava | 80 |
| Članak 74. | 80 |
| Poticaji za uporabu fleksibilnosti u distribucijskim mrežama | 81 |
| Članak 75. | 81 |
| Integracija elektromobilnosti u elektroenergetsku mrežu..... | 82 |
| Članak 76. | 82 |
| Zadaci operatora distribucijskog sustava u upravljanju podacima | 83 |
| Članak 77. | 83 |
| Razdvajanje operatora distribucijskog sustava | 83 |
| Članak 78. | 83 |
| Vlasništvo operatora distribucijskih sustava nad postrojenjima za skladištenje energije | 84 |
| Članak 79. | 84 |
| Obveza povjerljivosti operatora distribucijskog sustava..... | 85 |
| Članak 80. | 85 |
| Dostavljanje podataka operatoru distribucijskog sustava | 85 |
| Članak 81. | 85 |
| Zatvoreni distribucijski sustavi | 86 |
| Članak 82. | 86 |
| Obavljanje djelatnosti operatora zatvorenog distribucijskog sustava | 87 |
| Članak 83. | 87 |
| Dužnosti operatora zatvorenog distribucijskog sustava | 88 |
| Članak 84. | 88 |
| Zaštita od postupanja operatora distribucijskog sustava..... | 89 |
| Članak 85. | 89 |
| X. OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA I PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE | 89 |
| Zadaci operatora prijenosnog sustava | 89 |
| Članak 86. | 89 |
| Zahtjevi u pogledu povjerljivosti i transparentnosti za operatora prijenosnog sustava i vlasnika ... | 95 |
| Članak 87. | 95 |
| Ovlasti za donošenje odluka o priključivanju novih proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije na prijenosni sustav..... | 96 |
| Članak 88. | 96 |
| Obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije..... | 96 |
| Članak 89. | 96 |
| Dodjela i korištenje prekozonskih kapaciteta | 97 |
| Članak 90. | 97 |
| Godišnja izvješća operatora prijenosnog sustava | 97 |
| Članak 91. | 97 |

| | |
|---|-----|
| Dostavljanje podataka operatoru prijenosnog sustava | 98 |
| Članak 92. | 98 |
| Mrežna pravila prijenosnog sustava..... | 99 |
| Članak 93. | 99 |
| Prekogranični prijenos..... | 100 |
| Članak 94. | 100 |
| Zaštita od postupanja operatora prijenosnog sustava..... | 100 |
| Članak 95. | 100 |
| XI. RAZDVAJANJE OPERATORA PRIJENOSNOG SUSTAVA | 101 |
| Razdvajanje vlasništva..... | 101 |
| Članak 96. | 101 |
| Neovisni operator sustava..... | 102 |
| Članak 97. | 102 |
| Razdvajanje vlasnikâ prijenosnog sustava..... | 103 |
| Članak 98. | 103 |
| Sredstva, oprema, osoblje i identitet | 104 |
| Članak 99. | 104 |
| Neovisnost operatora prijenosa..... | 105 |
| Članak 100. | 105 |
| Neovisnost osoblja i rukovodstva neovisnog operatora prijenosa | 106 |
| Članak 101. | 106 |
| Nadzorni odbor..... | 107 |
| Članak 102. | 107 |
| Program usklađenosti i osoba za praćenje usklađenosti | 108 |
| Članak 103. | 108 |
| Razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima | 109 |
| Članak 104. | 109 |
| Određivanje i certificiranje operatora prijenosnih sustava..... | 111 |
| Članak 105. | 111 |
| Dužnosti operatora prijenosnog sustava u pogledu certificiranja | 113 |
| Članak 106. | 113 |
| Certificiranje u vezi s trećim zemljama..... | 113 |
| Članak 107. | 113 |
| Vlasništvo operatora prijenosnog sustava nad postrojenjima za skladištenje energije | 114 |
| Članak 108. | 114 |
| XII. REGULATORNA TIJELA | 115 |
| Neovisnost regulatornih tijela | 115 |
| Članak 109. | 115 |
| Poslovna tajna | 115 |
| Članak 110. | 115 |

| | |
|--|-----|
| Dužnosti Agencije | 116 |
| Članak 111. | 116 |
| Ovlasti Agencije | 117 |
| Članak 112. | 117 |
| Regionalna suradnja među regulatornim tijelima na prekograničnim pitanjima | 119 |
| Članak 113. | 119 |
| Dužnosti i ovlasti regulatornih tijela u pogledu regionalnih koordinacijskih centara | 119 |
| Članak 114. | 119 |
| Usklađenost s mrežnim pravilima i smjernicama Europske unije | 119 |
| Članak 115. | 119 |
| Vođenje evidencije | 120 |
| Članak 116. | 120 |
| Promoviranje regionalne suradnje | 120 |
| Članak 117. | 120 |
| Ravnopravni uvjeti | 121 |
| Članak 118. | 121 |
| Odstupanja | 121 |
| Članak 119. | 121 |
| Postupanja u slučaju izvanrednih situacija | 121 |
| Članak 120. | 121 |
| XIII. NADZOR | 121 |
| Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona | 121 |
| Članak 121. | 121 |
| Ovlasti Agencije u postupka nadzora | 122 |
| Članak 122. | 122 |
| Nadzor Agencije nad radom elektroenergetskih subjekata | 122 |
| Članak 123. | 122 |
| Pravo na pristup računima | 124 |
| Članak 124. | 124 |
| Razdvajanje računa | 124 |
| Članak 125. | 124 |
| XIV. PREKRŠAJNE ODREDBE | 125 |
| Članak 126. | 125 |
| Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u elektroenergetskom sektoru | 127 |
| Članak 127. | 127 |
| Prekršaji vezani za objavu informacija | 128 |
| Članak 128. | 128 |
| Optužni prijedlog i pokretanje prekršajnog postupka | 128 |
| Članak 129. | 128 |
| XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE | 128 |

| | |
|---|-----|
| Članak 130..... | 128 |
| Članak 131..... | 129 |
| Članak 132..... | 129 |
| Članak 133..... | 129 |
| Članak 134..... | 130 |
| Članak 135..... | 130 |
| Članak 136..... | 131 |
| Članak 137..... | 131 |
| Članak 138..... | 131 |
| Prije započeti postupci..... | 132 |
| Članak 139..... | 132 |
| Prestanak važenja propisa..... | 132 |
| Članak 140..... | 132 |
| Stupanje na snagu..... | 132 |
| Članak 141..... | 132 |
| PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 83/23..... | 132 |
| Članak 3..... | 132 |
| Članak 4..... | 133 |

I. OPĆE ODREDBE

Predmet i primjena Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom propisuju zajednička pravila za proizvodnju, prijenos, distribuciju i skladištenje energije te opskrbu električnom energijom, zajedno s odredbama o zaštiti potrošača, radi stvaranja integriranog, konkurentnog, fleksibilnog, poštenog i transparentnog tržišta električne energije Republike Hrvatske, kao dijela elektroenergetskog tržišta Europske unije.

(2) Ovim se Zakonom nastoje osigurati prihvatljive i transparentne cijene i troškovi energije za krajnje kupce, visok stupanj sigurnosti opskrbe i neometan prijelaz na održiv energetska sustav s niskom razinom emisije ugljika.

(3) Ovim se Zakonom utvrđuju pravila koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje elektroenergetskog sektora Republike Hrvatske, posebno pravila o osnaživanju i zaštiti krajnjih kupaca, otvorenom pristupu integriranom elektroenergetskom tržištu, pristupu trećih strana infrastrukturi prijenosa i distribucije električne energije, zahtjevima za razdvajanje operatora prijenosnog sustava i pravila o neovisnosti regulatornog tijela.

(4) Ovim se Zakonom utvrđuju i načini suradnje između Republike Hrvatske i drugih država članica Europske unije, regulatornih tijela i operatora prijenosnih sustava u cilju stvaranja potpuno međusobno povezanog unutarnjeg tržišta električne energije na kojem se potiče integracija energije iz obnovljivih izvora, slobodno tržišno natjecanje i sigurnost opskrbe.

(5) Na odnose u elektroenergetskom sektoru koji nisu uređeni ovim Zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje energetska sektor i regulacija energetska djelatnosti.

Primjena pravne stečevine EU

Članak 2.

(1) Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14. 6. 2019.).

(2) Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih akata Europske unije:

1. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 326, 8. 12. 2011.)
2. Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (Tekst značajan za EGP) (SL L 197, 25. 7. 2015.)
3. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetska unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21. 12. 2018.); (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/1999) u dijelu koji se odnosi na tržište energije u dijelu električne energije
4. Uredbe (EU) br. 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14. 6. 2019.); (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2019/943)

5. Uredbe (EU) 2016/1952 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o europskoj statistici cijena prirodnog plina i električne energije te stavljanju izvan snage Direktive 2008/92/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 311, 17. 11. 2016.).

(3) Nadležno tijelo za provedbu Uredbe (EU) 2019/943 je tijelo državne uprave nadležno za energetiku, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Značenje pojedinih pojmova

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *Agencija za suradnju energetske regulatora* (u daljnjem tekstu: ACER) je tijelo za suradnju energetske regulatora na razini Europske unije u skladu s Uredbom (EU) 2019/942 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora (Tekst značajan za EGP) (SL L 158, 14. 6. 2019.)
2. *Agencija* je Hrvatska energetska regulatorna agencija. Kada je ovim Zakonom Agencija ovlaštena za donošenje pravilnika, taj pravilnik donosi Upravno vijeće Agencije
3. *agregator* je sudionik na tržištu koji se bavi agregiranjem
4. *agregiranje* je djelatnost koju obavlja fizička ili pravna osoba koja može kombiniranjem snage i/ili iz mreže preuzete električne energije više kupaca ili operatora skladišta energije ili snage i/ili u mrežu predane električne energije više proizvođača ili aktivnih kupaca ili operatora skladišta energije radi sudjelovanja na bilo kojem tržištu električne energije
5. *aktivni kupac* je krajnji kupac, ili skupina krajnjih kupaca koji djeluju zajedno, koji troši ili skladišti električnu energiju proizvedenu u vlastitom prostoru smještenom unutar definiranih granica ili koji prodaje električnu energiju koju sam proizvodi ili sudjeluje u pružanju fleksibilnosti ili u programima energetske učinkovitosti, uz uvjet da te djelatnosti nisu njegova primarna trgovačka ili profesionalna djelatnost
6. *bilančna grupa* je jedan ili više sudionika na tržištu za koju se prijavljuje tržišna pozicija, određuje ostvarenje i za čije je odstupanje odgovoran voditelj bilančne grupe
7. *burza električne energije* je pravna osoba koja vodi burzovno tržište električne energije te organizirano trgovanje proizvodima koji se kupuju i prodaju preko burze električne energije, na siguran, nepristran, razvidan i anonimn način, te djeluje kao ugovorna strana između prodavatelja i kupaca, preuzimajući rizike kupnje i prodaje u okviru kupoprodajnih transakcija zaključenih na burzi električne energije
8. *certifikacija operatora prijenosnog sustava* je postupak kojim se utvrđuje sukladnost operatora prijenosnog sustava s odredbama ovoga Zakona kojima se uređuje razdvajanje i neovisnost operatora prijenosnog sustava
9. *certifikat* je potvrda koju u postupku certificiranja izdaje Agencija kojom se potvrđuje da operator prijenosnog sustava ispunjava uvjete glede njegova razdvajanja i neovisnosti, i to financijske, materijalne, tehničke uvjete i uvjete kadrovske opremljenosti kao i druge uvjete propisane odredbama ovoga Zakona
10. *član burze električne energije* je sudionik na tržištu koji s burzom električne energije ima sklopljen odgovarajući ugovor o članstvu
11. *dispečiranje* je upravljanje tokovima električne energije (snage) i regulacija napona u elektroenergetskom sustavu, uključujući i razmjenu s drugim sustavima

12. *distribucija električne energije* je prijenos električne energije visokonaponskim, srednjenaponskim ili niskonaponskim distribucijskim sustavima radi njezine isporuke kupcima, ali ne uključuje opskrbu
13. *distribuirana proizvodnja* su proizvodna postrojenja priključena na distribucijsku mrežu
14. *ekonomsko prvenstvo* je rangiranje ponuđača u skladu s ekonomskim kriterijima
15. *elaborat mogućnosti priključenja* (u daljnjem tekstu: EMP) je analiza mogućnosti priključenja na prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu, te moguće opcije izvedbe priključka na elektroenergetsku prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu, bez analize stvaranja tehničkih uvjeta u mreži
16. *elaborat optimalnog tehničkog rješenja priključenja na mrežu* (u daljnjem tekstu: EOTRP) je analiza mogućnosti priključenja korisnika na prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu, u cilju utvrđivanja optimalnog tehničkog rješenja priključenja i procjene troškova priključenja na mrežu
17. *elektroenergetski subjekt* je pravna ili fizička osoba, koja nije krajnji kupac, a koja obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti i koja je odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće i zadaće održavanja koje su povezane s tim djelatnostima
18. *elektroenergetska infrastruktura* su energetske kabli položeni ispod morske površine na morsko dno ili ukopani u morsko dno te kopnenog dijela pomorskog dobra
19. *energetska suglasnost* je suglasnost operatora sustava za priključenje na elektroenergetsku mrežu
20. *energetska učinkovitost* je omjer između ostvarenog učinka, usluge, robe ili energije i utroška energije
21. *energetska zajednica građana* je pravna osoba koja se temelji na dobrovoljnom i otvorenom sudjelovanju te je pod stvarnom kontrolom članova ili vlasnika udjela koji su fizičke osobe, jedinice lokalne samouprave ili mala poduzeća, a čija je primarna svrha pružanje okolišne, gospodarske ili socijalne koristi svojim članovima ili vlasnicima udjela ili lokalnim područjima na kojima djeluje, a ne stvaranje financijske dobiti i koja može sudjelovati u proizvodnji, među ostalim iz obnovljivih izvora, opskrbi, potrošnji, agregiranju, skladištenju energije, uslugama energetske učinkovitosti ili uslugama punjenja za električna vozila ili pružati druge energetske usluge svojim članovima ili vlasnicima udjela
22. *energija iz obnovljivih izvora* ili *obnovljiva energija* je energija iz obnovljivih nefosilnih izvora, primjerice energija vjetra, solarna energija (toplinska i fotonaponska) te geotermalna energija, energija iz okoliša, energija plime, oseke i druga energija oceana, hidroenergija, biomasa, plin dobiven od otpada, plin dobiven iz uređaja za obradu otpadnih voda i bioplin
23. *energija uravnoteženja* je energija uravnoteženja definirana člankom 2. točkom 11. Uredbe (EU) 2019/943
24. *energetsko odobrenje* je dokument koji izdaje Ministarstvo za projekt novog proizvodnog postrojenja i/ili postrojenja za skladištenje energije ili projekt povećanja snage postojećeg proizvodnog postrojenja i/ili postrojenja za skladištenje energije
25. *gotovo stvarno vrijeme* je u kontekstu naprednog mjerenja kratko vremensko razdoblje, obično u sekundama ili unutar obračunskog intervala odstupanja na nacionalnom tržištu
26. *horizontalno integrirani subjekt* je subjekt koji obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti proizvodnje električne energije ili prijenosa električne energije ili distribucije električne energije ili opskrbe električnom energijom i drugu djelatnost koja nije elektroenergetska

27. *informacije o obračunu* su sve informacije dostavljene na računima krajnjih kupaca, osim zahtjeva za plaćanje
28. *integrirani elektroenergetski subjekt* je vertikalno integrirani subjekt ili horizontalno integrirani subjekt
29. *interkonekcijski vod* je oprema koja se koristi za povezivanje elektroenergetskih sustava
30. *interoperabilnost* je u kontekstu naprednog mjerenja sposobnost dvije energetske ili komunikacijske mreže, dva sustava, uređaja, dvije aplikacije ili komponente ili više njih da uzajamno djeluju, razmjenjuju i upotrebljavaju informacije radi izvođenja potrebnih funkcija
31. *isporuka električne energije* je preuzimanje električne energije iz mreže ili predaja električne energije u mrežu
32. *izravni vod* je elektroenergetski vod koji povezuje lokaciju proizvodnje električne energije s izoliranim kupcem odnosno s vlastitim prostorijama ili podružnicama proizvođača
33. *izvanredne situacije* su elementarne nepogode ili katastrofa koja je utvrđena zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje odnosno elementarne nepogode
34. *izvedenica električne energije* je financijski instrument određen propisom kojim se uređuje tržište kapitala, kada se taj instrument odnosi na električnu energiju
35. *javna usluga opskrbe električnom energijom* su univerzalna opskrba i zajamčena opskrba
36. *kontrola* su prava, ugovori ili druga sredstva koja, bilo odvojeno ili kombinirano i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, daju mogućnost provođenja odlučujućeg utjecaja na poduzeće, posebno kroz vlasništvo ili pravo korištenja svim ili dijelom osnovnih sredstava poduzeća, prava ili ugovore kojima se omogućuje odlučujući utjecaj na sastav te glasovanje ili odluke tijela poduzeća
37. *konvencionalno brojilo* je analogno ili elektroničko brojilo koje ne može slati i primati podatke
38. *korisnik mreže* je fizička ili pravna osoba koja je s operatorom sustava sklopila ugovor o korištenju mreže u svrhu predaje električne energije u prijenosnu mrežu ili distribucijsku mrežu ili u svrhu preuzimanja električne energije iz prijenosne mreže ili distribucijske mreže,
39. *korištenje mreže* je usluga operatora sustava korisniku mreže kojom se omogućuje prijenos električne energije prijenosnom mrežom i/ili distribucija električne energije distribucijskom mrežom te korištenje usluga sustava
40. *krajnji kupac* je kupac koji kupuje električnu energiju za vlastitu uporabu
41. *kupac iz kategorije kućanstvo* je kupac koji kupuje električnu energiju za potrošnju u vlastitom kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti
42. *kupac koji nije kućanstvo* (kupac iz kategorije poduzetništvo) je fizička ili pravna osoba koja kupuje električnu energiju koja nije za uporabu u njezinu vlastitom kućanstvu, uključujući proizvođače, industrijske kupce, mala i srednja poduzeća, poslovne subjekte i kupce na veleprodajnom tržištu
43. *kupac na veleprodajnom tržištu* je fizička ili pravna osoba koja kupuje električnu energiju u svrhu daljnje prodaje unutar ili izvan sustava poslovnog nastana te osobe
44. *kupac* je kupac na veleprodajnom tržištu ili krajnji kupac električne energije
45. *kvaliteta opskrbe električnom energijom* je pouzdanost napajanja i kvaliteta napona na mjestu preuzimanja, odnosno predaje električne energije te kvaliteta usluga korisnicima mreže
46. *kupac s vlastitom proizvodnjom* je krajnji kupac koji unutar svojih postrojenja i instalacija ima postrojenje za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe i koji može isporučivati istodobno višak proizvedene električne energije u mrežu

47. *mali izolirani sustav* je bilo koji sustav čija je potrošnja u 1996. godini bila manja od 3000 GWh, pri čemu se manje od 5% godišnje potrošnje dobiva kroz međusobno povezivanje s drugim sustavima
48. *mali kupac koji nije kućanstvo* je pravna ili fizička osoba s manje od 50 radnika i s ispunjenim jednim od dva kriterija: s godišnjim prometom koji ne prelazi iznos od 54 milijuna kuna ili s imovinom koja ne prelazi iznos od 27 milijuna kuna, a koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje
49. *ministar* je ministar nadležan za energetiku
50. *Ministarstvo* je ministarstvo nadležno za energetiku
51. *mali povezani sustav* je bilo koji sustav čija je potrošnja u 1996. godini bila manja od 3000 GWh, pri čemu se više od 5% godišnje potrošnje dobije kroz međusobno povezivanje s drugim sustavim
52. *malo poduzeće* je poduzeće koje zapošljava manje od 50 osoba i čiji godišnji promet i/ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 10 milijuna eura
53. *međusobno povezani sustavi* je nekoliko prijenosnih sustava koji su međusobno povezani posredstvom jednog interkonekcijskog voda ili više njih
54. *mikropoduzeće* je poduzeće koje zapošljava manje od deset osoba i čiji godišnji promet i/ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 2 milijuna eura
55. *mjesto za punjenje* je sučelje putem kojeg je u danom trenutku moguće puniti jedno električno vozilo ili zamijeniti bateriju jednog električnog vozila
56. *mrežni kodeksi i smjernice* su: Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (SL L 197, 25. 7. 2015.), Uredba Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu (SL L 112, 27. 4. 2016), Uredba Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (SL L 259, 27. 9. 2016.), Uredba Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca (SL L 223, 15. 8. 2016.), Uredba Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka (SL L 241, 8. 9. 2016.), Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava (SL L 220, 25. 8. 2017.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) 2017/1485), Uredba Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja (SL L 312, 28. 11. 2017.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) 2017/2195) i Uredba Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017 o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava (SL L 312, 28. 11. 2017.)
57. *najbolje raspoložive tehnike* su u kontekstu zaštite podataka i sigurnosti u okruženju naprednog mjerenja najdjelotvornije, najnaprednije i prikladne tehnike za pružanje temelja za sukladnost s pravilima Europske unije za zaštitu podataka i sigurnosnim pravilima
58. *naknada za korištenje mreže* je novčani iznos koji se plaća za korištenje mreže u obračunskom razdoblju, a čini umnožak iznosa tarifne stavke i broja jedinica tarifne stavke koji je utrošen u obračunskom razdoblju
59. *naknada za priključenje na mrežu* je naknada za priključenje građevine novog korisnika mreže na prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu, kao i za povećanje priključne snage postojećeg korisnika mreže

60. *naknada za promjenu opskrbljivača* je naknada ili novčana kazna, uključujući naknade za raskid ugovora, koju opskrbljivači ili agregatori ili operatori sustava izravno ili neizravno nameću kupcima zbog promjene opskrbljivača ili agregatora
61. *naknada za raskid ugovora* je naknada ili novčana kazna koju opskrbljivači ili agregatori nameću kupcima zbog raskida ugovora o opskrbi električnom energijom ili ugovora o agregiranju
62. *napredna mreža* je elektroenergetska mreža koja korištenjem naprednih tehnologija optimira rad elektroenergetskog sustava te na troškovno učinkovit način omogućuje integriranje ponašanja i djelovanja svih korisnika mreže radi postizanja i očuvanja ekonomski učinkovitog i održivog elektroenergetskog sustava s niskim gubicima te odgovarajućom razinom kvalitete opskrbe električnom energijom i sigurnosti opskrbe električnom energijom kao i aktivnog sudjelovanja korisnika mreže
63. *nefrekvencijska pomoćna usluga* je usluga kojom se koristi operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava u svrhu regulacije napona u stacionarnom stanju, injektiranja brzodjelujuće jalove struje, tromosti za osiguranje stabilnosti lokalne mreže, struje kratkog spoja, sposobnosti crnog starta te sposobnosti otočnog pogona
64. *neovisni agregator* je agregator koji nije povezan s opskrbljivačem krajnjih kupca, odnosno nije povezani subjekt s opskrbljivačem krajnjih kupca
65. *nestandardna usluga operatora sustava* je pridjeljiva usluga iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora sustava koja nije sadržana u naknadi za korištenje mreže i naknadi za priključenje na mrežu
66. *niski napon (NN)* su naponske razine do uključivo 1000 V
67. *nositelj projekta* je fizička ili pravna osoba koja planira graditi i gradi proizvodno postrojenje ili proizvodnu jedinicu, upisana u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača
68. *obnovljivi izvori energije* su energija iz obnovljivih nefosilnih izvora, primjerice energija vjetra, solarna energija (toplinska i fotonaponska) te geotermalna energija, energija iz okoliša, energija plime, oseke i druga energija oceana, hidroenergija, biomasa, plin dobiven od otpada, plin dobiven iz uređaja za obradu otpadnih voda i bioplin
69. *obračunski interval odstupanja* je razdoblje obračuna odstupanja kako je definirano u članku 2. točki 15. Uredbe (EU) 2019/943
70. *odstupanje* je razlika između ostvarenja i tržišne pozicije bilančne grupe u jednom obračunskom intervalu odstupanja
71. *operator distribucijskog sustava* je fizička ili pravna osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže na danom području kao i zajedničkih postrojenja prema prijenosnoj mreži i, kada je to primjenjivo, međusobno povezivanje s drugim distribucijskim sustavima te za osiguravanje dugoročne sposobnosti distribucijske mreže da zadovolji razumne zahtjeve za distribuciju električne energije
72. *operator prijenosnog sustava* je fizička ili pravna osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže na danom području, prekograničnih prijenosnih vodova prema drugim prijenosnim mrežama kao i zajedničkih postrojenja prema distribucijskoj mreži te za osiguravanje dugoročne sposobnosti prijenosne mreže da zadovolji razumne zahtjeve za prijenos električne energije
73. *operator skladišta energije* je fizička ili pravna osoba koja obavlja energetske djelatnosti skladištenja energije
74. *operator sustava* je operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava

75. *operator tržišta električne energije* je pravna osoba kojoj su ovim Zakonom dodijeljene posebne zadaće ili obveze u pogledu tržišta električne energije
76. *operator zatvorenog distribucijskog sustava* je energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost distribucije električne energije u zatvorenom distribucijskom sustavu
77. *opskrba električnom energijom* je kupnja i prodaja električne energije na veleprodajnom tržištu, prodaja električne energije krajnjim kupcima i skladištima energije, otkup električne energije od aktivnih kupaca, skladišta energije i proizvođača te agregiranje
78. *opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga* je opskrba električnom energijom onih krajnjih kupaca koji imaju pravo na takav način opskrbe i slobodno ga izaberu ili koriste po automatizmu
79. *opskrbljivač* je elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost opskrbe električnom energijom
80. *opskrbljivač kupaca u okviru javne usluge opskrbe električnom energijom* je opskrbljivač koji pruža univerzalnu opskrbu i opskrbljivač koji pruža zajamčenu opskrbu
81. *pomoćna usluga* je usluga potrebna za rad prijenosnog ili distribucijskog sustava, uključujući usluge uravnoteženja i nefrekvencijske pomoćne usluge, koja ne uključuje upravljanje zagušenjem
82. *postrojenje za skladištenje energije* je, u kontekstu elektroenergetskog sustava, objekt u kojem se skladišti energija
83. *potpuno integrirana komponenta mreže* je komponenta mreža koja je integrirana u prijenosni ili distribucijski sustav, uključujući i postrojenje za skladištenje energije, i koja se koristi jedino u svrhu osiguravanja sigurnog i pouzdanog rada prijenosnog ili distribucijskog sustava, a ne u svrhu uravnoteženja ili upravljanja zagušenjem
84. *povezani subjekt* su bilo koja dva ili više subjekata u okviru grupe i subjekti koji pripadaju istim vlasnicima udjela odnosno povezana društva sukladno računovodstvenim propisima
85. *pridjeljivi poslovi* su poslovi na izgradnji priključka, koje obavlja operator sustava, a može ih obavljati i ovlaštenu izvođač u skladu s pravilima o priključenju na prijenosnu mrežu odnosno pravilima o priključenju na distribucijsku mrežu
86. *prijenos električne energije* je prijenos električne energije međusobno povezanim sustavom vrlo visokog i visokog napona radi njezine isporuke krajnjim kupcima ili operatoru distribucijskog sustava, ali ne uključuje opskrbu električnom energijom
87. *priključak* je fizički priključak na prijenosnu mrežu ili distribucijsku mrežu koji obuhvaća mjernu opremu i obračunsko mjerno mjesto, a koji je sastavni dio mreže
88. *pristup mreži* je pravo korisnika mreže na korištenje mreže radi prijenosa, distribucije te isporuke ugovorene količine električne energije, u okviru odobrene priključne snage, tijekom ugovorenog razdoblja na temelju propisanih i javno objavljenih uvjeta prema načelima nepristranosti
89. *proizvodnja* je proizvodnja električne energije, odnosno pretvorba goriva ili energije u električnu energiju
90. *proizvođač električne energije* je fizička ili pravna osoba koja proizvodi električnu energiju
91. *regionalni koordinacijski centar* je centar osnovan u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) 2019/943
92. *sigurnost opskrbe* je opskrba električnom energijom te tehnička sigurnost, odnosno sposobnost elektroenergetskog sustava da jamči opskrbu kupaca električnom energijom tako da se krajnjim kupcima osigura i isporuči potrebna količina električne energije

93. *skladištenje energije* je, u kontekstu elektroenergetskog sustava, odgađanje konačne uporabe električne energije do trenutka kasnijeg od onog u kojem je proizvedena ili pretvorba električne energije u oblik energije koji se može skladištiti, skladištenje takve energije i naknadna pretvorba takve energije u električnu energiju ili njezina uporaba kao nositelja energije
94. *složeni priključak* je svaki priključak na prijenosnu mrežu odnosno svaki priključak na distribucijsku mrežu za koji je potrebno stvaranje tehničkih uvjeta u mreži ili priključak koji je jednostavna građevina u skladu s propisima o prostornom uređenju i gradnji za koji je nužno riješiti imovinskopravne odnose s trećim stranama
95. *srednje poduzeće* je poduzeće koje zapošljava manje od 250 radnika i čiji godišnji promet ne prelazi 50 milijuna eura ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 43 milijuna eura
96. *srednji napon* (SN) su naponske razine od 1 kV do uključivo 35 kV
97. *stvaranje tehničkih uvjeta u mreži* je izgradnja novih dijelova i/ili rekonstrukcija postojećih dijelova prijenosne i/ili distribucijske mreže, radi korištenja mreže u okviru odobrene priključne snage, koja ne obuhvaća priključak na mrežu, a smatra se nepridjeljivim poslovima koje obavlja isključivo operator sustava
98. *subjekt odgovoran za odstupanje* je sudionik na tržištu, kako je definirano u članku 2. točki 14 Uredbe (EU) 2019/943
99. *sudionik na tržištu* je sudionik na tržištu kako je definirano u članku 2. točki 25. Uredbe (EU) 2019/943
100. *sustav naprednog mjerenja* je elektronički sustav koji može mjeriti električnu energiju koja je predana u mrežu ili električnu energiju koja je preuzeta iz mreže pružajući više informacija od konvencionalnog brojila te koji može slati i primati podatke nekim oblikom elektroničke komunikacije u svrhu informiranja, praćenja i kontrole
101. *tijelo Europske unije za operatore distribucijskih sustava* je europsko tijelo za operatore distribucijskih sustava u skladu s Uredbom (EU) 2019/943
102. *treća država* je svaka država osim Republike Hrvatske ili druge države članice Europske unije
103. *trgovac električnom energijom* je elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost trgovine električnom energijom
104. *trgovina električnom energijom* je kupnja i prodaja električne energije, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima
105. *tržišta električne energije* uključuju izvanburzovna i burzovna tržišta električne energije za trgovanje električnom energijom, opskrbu, agregiranje, tržište kapacitetima, uslugama uravnoteženja, nefrekvencijskim pomoćnim uslugama, izvedenicama električne energije, u svim vremenskim okvirima
106. *ugovor o opskrbi električnom energijom* je ugovor kojim se uređuje opskrba krajnjeg kupca električnom energijom, ali ne uključuje izvedenicu električne energije, a može uključivati odredbe o otkupu električne energije predane u mrežu u slučaju aktivnog kupca
107. *ugovor s dinamičnim određivanjem cijene električne energije* je ugovor o opskrbi električnom energijom između opskrbljivača i krajnjeg kupca koji odražava promjenu cijena na promptnim tržištima, uključujući tržišta za dan unaprijed i unutardnevna tržišta, u intervalima koji odgovaraju barem učestalosti poravnanja tržišta
108. *univerzalna usluga* je jedinstveni način prodaje električne energije u okviru opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga, kojim se osigurava pravo kupca iz

kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom pod istim uvjetima na cijelom području Republike Hrvatske

109. *upravljanje potrošnjom* je promjena u opterećenju kod krajnjih kupaca u odnosu na njihove uobičajene ili trenutačne obrasce potrošnje električne energije kao odgovor na tržišne signale, uključujući vremenski ovisnu promjenu cijene električne energije ili novčane poticaje, ili kao odgovor na prihvata ponude krajnjeg kupca za prodaju smanjenja ili povećanja potražnje po cijeni na organiziranim tržištima, kako je definirano u članku 2. točki 4. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1348/2014 od 17. prosinca 2014. o izvješćivanju o podacima i provedbi članka 8. stavaka 2. i 6. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 363, 18. 12. 2014.), pojedinačno ili putem agregiranja
110. *uravnoteženje sustava* je uravnoteženje kako je definirano u članku 2. točki 10. Uredbe (EU) 2019/943
111. *usluge sustava* su usluge elektroenergetskog sustava nužne za rad prijenosnog i distribucijskog sustava koje obuhvaćaju vođenje elektroenergetskog sustava, održavanje frekvencije, održavanje napona i ponovnu uspostavu napajanja, a osigurava ih operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava
112. *veliko poduzeće* je poduzeće koje zapošljava više od 250 radnika i čiji godišnji promet prelazi 50 milijuna eura ili ukupna godišnja bilanca prelazi 43 milijuna eura
113. *vertikalno integrirani subjekt* je elektroenergetski subjekt ili grupa elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje elektroenergetski subjekt ili grupa elektroenergetskih subjekata obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti prijenosa električne energije ili distribucije električne te najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti proizvodnje električne energije, trgovine električnom energijom ili opskrbe električnom energijom
114. *visoki napon (VN)* su naponske razine od 110 kV do uključivo 220 kV
115. *voditelj bilančne grupe* je sudionik na tržištu koji je odgovoran za odstupanje jedne bilančne grupe i koji je s operatorom prijenosnog sustava sklopio ugovor o odgovornosti za odstupanje
116. *vrlo visoki napon (VVN)* su naponske razine veće od 220 kV
117. *zagušenje* je zagušenje kako je definirano u članku 2. točki 4 Uredbe (EU) 2019/943
118. *zajamčena opskrba* je javna usluga opskrbe električnom energijom kojom se osigurava pravo kupca koji nije iz kategorije kućanstvo na opskrbu električnom energijom pod istim uvjetima na cijelom području Republike Hrvatske
119. *zajamčeni opskrbljivač* je elektroenergetski subjekt koji pruža javnu uslugu zajamčenog otkupa električne energije
120. *zatvoreni distribucijski sustav* je sustav koji distribuira električnu energiju, različit od distribucije električne energije, a koji se nalazi unutar zemljopisno ograničene industrijske ili trgovačke lokacije ili lokacije sa zajedničkim uslugama kao što su: gospodarske zone i to: proizvodno-industrijski kompleksi, brodogradilišta, robni terminali, poduzetnički centri i dr., trgovački i poslovni centri i to: shopping centri, uredski prostori, objekti sajamskih priredbi i dr., zdravstveno-rehabilitacijski objekti i to: bolnice, poliklinike, lječilišni centri i dr., hotelsko-turistički objekti i to: hoteli, kampovi, odmarališta, sportsko-rekreacijski centri i dr., prometno-logistički sustavi i to: pomorske/riječne luke i terminali, nautičke marine, zračne luke, željeznički kolodvori, autobusni terminali, specifična cestovna infrastruktura, punionice

električnih vozila, skladišni prostori i dr., zone posebne namjene i to: carinske zone, znanstvenoistraživački centri i dr.

(2) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena zakonima kojima se uređuje energetska sektor, regulacija energetske djelatnosti te područje obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.

Energetske djelatnosti

Članak 4.

(1) Energetske djelatnosti (u daljnjem tekstu: elektroenergetske djelatnosti), u smislu ovoga Zakona, su:

1. proizvodnja električne energije
2. prijenos električne energije
3. distribucija električne energije
4. organiziranje tržišta električne energije
5. opskrba električnom energijom
6. agregiranje
7. trgovina električnom energijom
8. skladištenje energije
9. organiziranje energetske zajednice građana
10. operator zatvorenog distribucijskog sustava.

(2) Elektroenergetske djelatnosti obavljaju se kao javne usluge i kao tržišne djelatnosti.

(3) Pravne i fizičke osobe mogu obavljati elektroenergetske djelatnosti samo na temelju rješenja kojim se dozvoljava obavljanje te djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola) sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor, osim ako drukčije nije propisano ovim Zakonom.

(4) Djelatnost upravitelja željezničke infrastrukture, vezana za isporuku i naplatu električne energije za vuču vlakova ne smatra se energetska djelatnošću iz stavka 1. ovoga članka.

(5) Upravitelj željezničke infrastrukture iz stavka 4. ovoga članka može vratiti u mrežu električnu energiju koja nastaje pri rekuperativnom kočenju, određenu sukladno propisu kojim se uređuje područje željeznice, do uključivo 6 MW.

Interes Republike Hrvatske

Članak 5.

(1) Sigurna opskrba električnom energijom predstavlja:

1. sigurnu opskrbu električnom energijom i
2. tehničku sigurnost proizvodnje, prijenosa, distribucije, skladištenja i potrošnje električne energije.

(2) Osiguravanje dostatne proizvodnje i isporuke električne energije potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihova opskrba električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, po realnim cijenama, kao i energetska razvoj, od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(3) Elektroenergetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona obavljaju se kao javne usluge. Elektroenergetska djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona obavlja se kao javna usluga u dijelu i na način koji je propisan ovim Zakonom.

- (4)** Radi očuvanja sigurnosti opskrbe elektroenergetski subjekti koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti iz stavka 3. ovoga članka dužni su, u cilju ostvarivanja interesa Republike Hrvatske iz stavka 2. ovoga članka, dati prvenstvo osiguranju dostatne količine električne energije koja je potrebna za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihovu opskrbu električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, zadovoljavajući pri tome kriterij ekonomičnosti isporuke.
- (5)** Vlada Republike Hrvatske odlukom, po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije koje se temelji na istraživanju funkcioniranja tržišta električne energije, u skladu s člankom 55. stavkom 1. ovoga Zakona, određuje elektroenergetske subjekte kojima je, u skladu s odredbama ovoga Zakona, na području Republike Hrvatske utvrđena obveza pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao univerzalna usluga kao i opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao zajamčena usluga (u daljnjem tekstu: opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga).
- (6)** Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka dužni su osigurati potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom te električne energije od proizvođača, od trgovaca, od drugih opskrbljivača, na organiziranom tržištu električne energije ili iz uvoza, pri čemu prioritet ima proizvedena električna energija iz obnovljivih izvora i kogeneracije.
- (7)** Ako elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka ne uspiju osigurati prijeko potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom električne energije na način propisan stavkom 6. ovoga članka, takvu će električnu energiju kupiti od proizvođača, trgovaca i drugih opskrbljivača kojima Vlada Republike Hrvatske odlukom odredi obvezu prodaje električne energije elektroenergetskom subjektu za opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.
- (8)** Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka su prilikom kupnje električne energije za potrebe opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga obvezni primjenjivati najbolju poslovnu praksu.
- (9)** Elektroenergetska infrastruktura iz članka 3. stavka 1. točke 18. ovoga Zakona od interesa je za Republiku Hrvatsku.
- (10)** Radi sigurne opskrbe električnom energijom nadležno tijelo koje daje koncesiju na pomorskom dobru daje koncesiju na zahtjev operatoru prijenosnog sustava odnosno operatoru distribucijskog sustava sukladno prostoru pomorskog dobra koju elektroenergetska infrastruktura zauzima na kopnenom i morskom dijelu pomorskog dobra.
- (11)** Koncesijska naknada za elektroenergetsku infrastrukturu iz stavka 10. ovoga članka plaća se isključivo po kvadratnom metru zauzetog pomorskog dobra, a iznos naknade odredit će odlukom ministar, uz suglasnost ministra nadležnog za pomorstvo.

Tajnost podataka

Članak 6.

Operator sustava, operator tržišta električne energije, burza električne energije, ostali sudionici na tržištu električne energije te Agencija dužni su osigurati tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje saznaju od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca, osim ako sukladno odredbama ovoga Zakona ili drugih posebnih zakona i propisa nisu ovlašteni ili dužni podatke javno objaviti ili ih priopćiti nadležnim državnim tijelima.

Zabrana zlouporabe komercijalno osjetljive informacije

Članak 7.

- (1) Operator prijenosnog sustava, u kontekstu prodaje ili nabave električne energije od strane povezanih poduzeća, ne smije zlorabiti komercijalno osjetljive informacije dobivene od trećih strana prilikom osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.
- (2) Informacije potrebne za stvarno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se na internetskim stranicama operatora prijenosnog sustava.
- (3) Obveza iz stavka 2. ovoga članka ne dovodi u pitanje čuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.

II. OPĆA PRAVILA ZA ORGANIZACIJU SEKTORA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Konkurentno, fleksibilno i nediskriminacijsko tržište električne energije orijentirano na krajnje kupce

Članak 8.

- (1) U Republici Hrvatskoj nije dozvoljeno otežavanje: prekogranične trgovine električnom energijom, sudjelovanja krajnjih kupaca, između ostalog, u upravljanju potrošnjom, ulaganja u proizvodnju energije, posebice promjenjivu i fleksibilnu, skladištenja energije te uvođenja elektromobilnosti ili novih interkonekcijskih vodova između država članica, pri čemu je potrebno osigurati da cijene električne energije odražavaju stvarnu potražnju i ponudu.
- (2) Pri razvoju novih interkonekcijskih vodova uzimaju se u obzir ciljevi elektroenergetske povezanosti utvrđeni u članku 4. točki (d) podtočki 1. Uredbe (EU) 2018/1999.
- (3) Ne dovodeći u pitanje ovlasti koje se zadržavaju u odnosu na treće zemlje, na unutarnjem tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj ne postoje prepreke za ulazak na tržište, rad i izlazak s tržišta.
- (4) Elektroenergetski subjekti, pod jednakim uvjetima, podliježu transparentnim, razmjernim i nediskriminacijskim pravilima, naknadama i postupanju u odnosu na odgovornosti za uravnoteženje, pristup veleprodajnim tržištima, pristup podacima, promjeni opskrbljivača i sustavu obračuna te izdavanju dozvola za obavljanje energetske djelatnosti.
- (5) Sudionici na tržištu iz trećih zemalja prilikom djelovanja na unutarnjem tržištu električne energije Republike Hrvatske moraju poštovati mjerodavno pravo Europske unije te nacionalno pravo, uključujući ono koje se odnosi na politiku okoliša i sigurnosti.

Slobodan izbor opskrbljivača

Članak 9.

Svi kupci mogu slobodno kupovati električnu energiju od opskrbljivača po vlastitom izboru te mogu istodobno imati više od jednog ugovora o opskrbi električnom energijom pod uvjetom da postoje potrebna obračunska mjerna mjesta.

Načela obavljanja tržišnih djelatnosti

Članak 10.

(1) Elektroenergetske djelatnosti koje nisu utvrđene odredbama ovoga Zakona kao javne usluge obavljaju se kao tržišne djelatnosti, sukladno pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi, gdje se slobodno dogovaraju i/ili ugovaraju količine i cijene isporučene električne energije u mrežu i/ili preuzete električne energije iz mreže.

(2) Obavljanje djelatnosti na tržištu električne energije provodi se i organizira u skladu s ciljevima razvoja elektroenergetskih djelatnosti i potrebama krajnjih kupaca u Republici Hrvatskoj, s ciljem postizanja sigurne, pouzdane i kvalitetne opskrbe električnom energijom, uz poštivanje načela tržišnog natjecanja i jednakog pravnog položaja svih subjekata.

(3) Elektroenergetski subjekti koji pružaju usluge korisnicima mreže dužni su se jasno predstaviti korisnicima mreže i pružati im usluge na razvidan i provjerljiv način koji ih ne dovodi u zabludu.

Cijene opskrbe električne energije utemeljene na tržištu

Članak 11.

(1) Opskrbljivači slobodno određuju cijenu po kojoj kupce opskrbljuju električnom energijom, a tijelo nadležno za tržišno natjecanje poduzima odgovarajuće mjere radi osiguravanja učinkovitog tržišnog natjecanja među opskrbljivačima.

(2) Tijelo državne uprave nadležno za poslove socijalne skrbi osigurava zaštitu energetske siromašnih i ugroženih kupaca iz kategorije kućanstvo u skladu s člankom 45. ovoga Zakona s pomoću socijalne politike ili na drugi način koji ne podrazumijeva javne intervencije u cijene opskrbe električnom energijom.

Pristup treće strane

Članak 12.

(1) Operator sustava dužan je korisnicima mreže omogućiti pristup mreži na nepristran način prema načelu reguliranog pristupa treće strane u skladu s uredbom kojom se uređuje energetska suglasnost i utvrđivanje uvjeta i rokova priključenja na elektroenergetsku mrežu, propisom kojim se uređuju opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, propisom kojim se uređuju pravila o priključenju na prijenosnu mrežu odnosno priključenju na distribucijsku mrežu, propisom kojim se uređuju mrežna pravila prijenosnog sustava odnosno distribucijskog sustava, metodologijom kojom se utvrđuju naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage te propisom kojim se određuje iznos tarifnih stavki za prijenos odnosno distribuciju električne energije i metodologijom kojom se uređuje određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos odnosno distribuciju električne energije.

(2) Operator sustava dužan je u svrhu utvrđivanja posebnih uvjeta za složeni priključak na mrežu izdati odluku o prihvatljivosti EOTRP-a, sukladno uvjetima priključenja, propisom kojim se uređuju mrežna pravila prijenosnog sustava ili distribucijskog sustava i propisom kojim se uređuju pravila o priključenju operatora prijenosnog sustava ili distribucijskog sustava, metodologiji kojom se utvrđuje naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage, osim u slučaju priključka koji je jednostavna građevina sukladno propisima o prostornom uređenju i gradnji za koji je nužno riješiti imovinskopravne odnose s trećim stranama.

- (3)** Sadržaj i postupak izrade EOTRP-a iz stavka 2. ovoga članak propisan je propisom kojim se uređuju pravila o priključenju na prijenosnu mrežu odnosno na distribucijsku mrežu iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona.
- (4)** Stvaranje tehničkih uvjeta u mreži je obveza operatora sustava, sukladno desetogodišnjim planovima razvoja prijenosne odnosno distribucijske mreže i propisima kojima se uređuje priključenje na mrežu.
- (5)** Operator sustava je investitor i nadležan je za izgradnju priključaka na mrežu i stvaranje tehničkih uvjeta u prijenosnoj ili distribucijskoj mreži, u skladu s uvjetima priključenja, propisom kojim se uređuju mrežna pravila prijenosnog sustava ili distribucijskog sustava i propisom kojim se uređuju pravila o priključenju operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava i metodologiji kojom se utvrđuju naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage.
- (6)** Na složenom priključku pridjeljive poslove na izgradnji priključka može izvoditi i ovlaštenu izvođač.
- (7)** Informacije o mogućnostima priključenja na prijenosnu mrežu odnosno distribucijsku mrežu su javne i aktualiziraju se jedanput godišnje te javno objavljuju na mrežnim stranicama operatora sustava, u skladu s propisima iz stavka 1. ovoga članka.
- (8)** Operator sustava može odlukom odbiti ili ograničiti pristup mreži zbog ograničenih tehničkih ili pogonskih mogućnosti sustava, zbog radova na održavanju i izgradnji sustava ili zbog ugrožavanja života ljudi ili imovine.
- (9)** Po odbijanju ili ograničavanju pristupa mreži iz stavka 8. ovoga članka korisnicima mreže kojima je odbijen ili ograničen pristup moraju se, posebno uzimajući u obzir članak 47. ovoga Zakona, priopćiti razlozi i razdoblje odbijanja pristupa te aktivnosti u cilju otklanjanja navedenih razloga, potkrijepljeni pisanim dokazima koji su utemeljeni na objektivnim, nepristranim, tehnički i ekonomski opravdanim kriterijima.
- (10)** Agencija na temelju žalbe iz stavka 15. ovoga članka može zatražiti od operatora sustava relevantne informacije o mjerama koje bi bile potrebne za pojačanje mreže.
- (11)** Operator sustava dužan je informacije iz stavka 7. ovoga članka dati svaki put kada je odbijen pristup mjestima za punjenje električnih vozila.
- (12)** Operator prijenosnog sustava ne može odbiti na temelju mogućih budućih ograničenja u mreži kao što je na primjer zagušenje u njezinim udaljenim dijelovima priključenje nove elektrane na raspoložive mrežne kapacitete. Operator prijenosnog sustava o tome dostavlja potrebne informacije podnositelju zahtjeva za priključenje nove elektrane na prijenosnu mrežu.
- (13)** Operator prijenosnog sustava ne može odbiti novo mjesto priključenja zbog dodatnih rokova povezanih s potrebnim povećanjem kapaciteta dijelova mreže u blizini mjesta priključenja.
- (14)** Operator sustava dužan je odbiti pristup mreži novom korisniku mreže ili povećanje priključne snage postojećem korisniku mreže ako ne ispunjava tehničke uvjete priključenja propisane mrežnim pravilima operatora sustava.
- (15)** Korisnik mreže kojem je odbijen ili ograničen pristup mreži ili je nezadovoljan uvjetima pristupa mreži može izjaviti žalbu Agenciji.
- (16)** Protiv odluke Agencije nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.
- (17)** Agencija na temelju žalbe iz stavka 15. ovoga članka može zatražiti od operatora sustava relevantne informacije o mjerama koje bi bile potrebne za pojačanje mreže.

Pravila o priključenju i korištenje mreže

Članak 13.

(1) Operator sustava dužan je, uz prethodno mišljenje Ministarstva i prethodno ishodu suglasnost Agencije, donijeti transparentna, učinkovita i nepristrana pravila o priključenju na prijenosnu mrežu odnosno pravila o priključenju na distribucijsku mrežu, kojima se najmanje utvrđuje:

- izrada i sadržaj elaborata o mogućnosti priključenja na mrežu
- izrada i sadržaj EOTRP-a, koji je uvjet za utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja sukladno propisima iz područja prostornog uređenja i gradnje
- sadržaj preliminarnog mišljenja operatora prijenosnog sustava i/ili operatora distribucijskog sustava o mogućnosti priključenja te o mogućim opcijama za priključenje na elektroenergetsku prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu
- izdavanje uvjeta priključenja na mrežu
- izdavanje posebnih uvjeta
- izdavanje elektroenergetske suglasnosti
- način i uvjeti za nabavu roba, usluga i radova za izgradnju priključka i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži
- uvjeti za ovlaštenog izvođača pridijeljenih poslova
- postupak priključenja
- postupak promjene na priključku
- postupak rješavanja žalbi
- obrasci dokumenata i ugovora
- upute sudionicima u postupku priključenja i promjena na priključku
- detaljnije uređenje informacija o katastru vodova.

(2) Agencija je dužna dati suglasnost na pravila iz stavka 1. ovoga članka u roku od 30 dana od dana njihova zaprimanja.

(3) Pravila iz stavka 1. ovoga članka operator sustava mora objaviti na svojim mrežnim stranicama.

(4) Priključci na mrežu i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži financiraju se iz naknade za priključenje, sukladno metodologiji utvrđivanja naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže.

(5) Korištenje mreže uređuje se ugovorom o korištenju mreže koji sklapaju operator sustava i korisnik mreže, a koji mora biti objektivan, nedvosmislen i sklopljen na nediskriminirajućim kriterijima.

(6) Fizička ili pravna osoba dužna je za svoje obračunsko mjerno mjesto koje je priključeno na prijenosnu mrežu ili na distribucijsku mrežu, u svrhu preuzimanja električne energije iz prijenosne mreže ili iz distribucijske mreže odnosno predaje električne energije u prijenosnu mrežu ili u distribucijsku mrežu s operatorom sustava sklopiti ugovor o korištenju mreže.

(7) Ugovorom o korištenju mreže uređuju se prava i obveze između operatora sustava i korisnika mreže.

(8) Zabranjeno je samovoljno priključenje objekata, postrojenja, uređaja ili instalacija na prijenosnu ili distribucijsku mrežu, kao i njihovo puštanje u pogon.

(9) Korisnik mreže dužan je omogućiti ovlaštenim osobama nadležnih elektroenergetskih subjekata pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi:

1. očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta izvan objekta ili na granicu vlasništva ili

2. privremene obustave isporuke električne energije u slučajevima kada neovlašteno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju, naknadu za korištenje mreže ili naknadu neovlaštene potrošnje električne energije u skladu s utvrđenim rokovima i uvjetima.

(10) Operator sustava dužan je objaviti popis tvrtki odnosno ovlaštenih osoba koje mogu izraditi EOTRP. Operator sustava dužan je na zahtjev dostaviti podatke o stanju u mreži potrebne za izradu EOTRP-a u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva pravne osobe odnosno ovlaštene osobe.

(11) Tvrtke odnosno ovlaštene osobe iz stavka 10. ovoga članka dužne su EOTRP izraditi u roku od 90 dana od dana dostave podataka o stanju u mreži iz stavka 10. ovoga članka.

(12) Operator sustava dužan je izdati odluku o prihvatljivosti EOTRP-a u roku od 30 dana od dana dostave zahtjeva nositelja projekta za izdavanje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a, osim u slučaju potrebe izmjene odnosno dopune EOTRP-a, u kojem slučaju rok od 30 dana počinje teći od dana dostave izmijenjenog odnosno dopunjenog EOTRP-a.

(13) Operator sustava dužan je u roku od 30 dana od dana izdavanje odluke iz stavka 12. ovoga članka ponuditi nositelju projekta ugovor o priključenju.

Izravni vodovi

Članak 14.

(1) Svi proizvođači s poslovnim nastanom na području Republike Hrvatske, kojima je odbijen pristup mreži, imaju pravo na napajanje električnom energijom vlastitih prostora, svojih ovisnih društava i kupaca putem izravnog voda bez podlijevanja nerazmjernim administrativnim postupcima ili troškovima, uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.

(2) Svi krajnji kupci kojima je odbijen pristup mreži, pojedinačno ili skupno, na području Republike Hrvatske imaju pravo na napajanje električnom energijom putem izravnog voda od proizvođača, uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.

(3) Agencija može izdati suglasnost za izgradnju izravnog voda ako je pristup mreži odbijen od strane operatora sustava u skladu s člankom 12. ovoga Zakona ili ako je pred Agencijom pokrenut postupak za rješavanje spora o odbijanju ili ograničavanju pristupa mreži.

(4) Agencija odlukom utvrđuje kriterije za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnih vodova na području Republike Hrvatske koji moraju biti objektivni i nediskriminacijski.

(5) Planiranje i gradnja izravnih vodova provodi se sukladno postupcima propisanim zakonima kojima se uređuje područje prostornog uređenja i gradnje.

(6) Mogućnost napajanja električnom energijom putem izravnog voda iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne utječe na mogućnost sklapanja ugovora o opskrbi električnom energijom u skladu s člankom 57. ovoga Zakona.

(7) Agencija će, uz valjano obrazloženje, odlukom odbiti izdavanje suglasnosti za izravni vod ako bi dodjeljivanje takve suglasnosti ometalo primjenu odredbi o obvezama pružanja javne usluge i zaštite kupaca.

(8) Protiv odluke iz stavka 7. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

(9) Kriterijima iz stavka 4. ovoga članka uređuju se i uvjeti za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnih vodova u postupku izdavanja suglasnosti za izgradnju i pogon izravnih vodova koje provodi Agencija.

(10) Kriterijima iz stavka 4. ovoga članka utvrđuju se:

1. uvjeti za podnositelja zahtjeva za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnog voda
2. uvjeti za mogućnost napajanja putem izravnog voda
3. uvjeti za izgradnju i pogon izravnog voda
4. relevantni dokazi kojim će se dokazivati ispunjavanje uvjeta za izgradnju izravnog voda.

Gradnja i korištenje građevina

Članak 15.

(1) Građevine za proizvodnju električne energije (u daljnjem tekstu: proizvodna postrojenja) za skladištenje energije te za prijenos i distribuciju električne energije planiraju se, grade i koriste u skladu sa zakonima i propisima o prostornom uređenju i gradnji, propisima kojima se uređuje energetska sektor, propisima kojima se uređuje zaštita okoliša te posebnim tehničkim i sigurnosnim propisima.

(2) Energetski objekti, uključujući postrojenja, vodove, transformatorske stanice moraju udovoljavati propisanim zahtjevima i uvjetima za sigurnu i kvalitetnu opskrbu i korištenje električne energije.

(3) Ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove graditeljstva, pravilnikom propisuje tehničke propise, zahtjeve i uvjete za sigurnost i korištenje energije iz stavka 2. ovoga članka za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadnih transformatorskih stanica, mjere za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja, za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnih napona od 1 kV do 400 kV, izgradnju, uporabu i održavanje nadzemnih elektroenergetskih vodova te elektroenergetska postrojenja nazivnih izmjeničnih napona do 1 kV i uporabu i održavanje niskonaponskih instalacija.

Postupak izdavanja energetskeg odobrenja za proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije

Članak 16.

(1) Za izgradnju novog proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije, osim u slučaju jednostavnih građevina određenih propisima o prostornom uređenju i gradnji, Ministarstvo provodi javni natječaj za izdavanje energetskeg odobrenja za izgradnju proizvodnih postrojenja električne energije i/ili toplinske energije ili postrojenja za skladištenje energije u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminacijskim kriterijima.

(2) Za rekonstrukciju i/ili revitalizaciju postojećih proizvodnih postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije ne provodi se javni natječaj za izdavanje energetskeg odobrenja.

(3) Za promjenu snage proizvodnog postrojenja određene energetskeg odobrenjem ne provodi se javni natječaj za izdavanje energetskeg odobrenja uz ispunjenje sljedećih uvjeta:

1. da se ne prelazi obuhvat zahvata u prostoru određen energetskeg odobrenjem
2. da se radi o povećanju snage proizvodnog postrojenja do 25% i
3. da je povećanje snage proizvodnog postrojenja dozvoljeno sukladno Rješenju o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu.

(4) U slučaju izdavanja energetskeg odobrenja iz stavka 3. ovoga članka od strane Ministarstva, nositelj projekta plaća naknadu za izdavanje energetskeg odobrenja iz članka 17. stavka 8. ovoga Zakona za razliku povećanja snage u odnosu na snagu proizvodnog postrojenja određenu energetskeg odobrenjem.

(5) Energetskim odobrenjem iz stavka 3. ovoga članka ne produljuje se rok u odnosu na izdano energetsko odobrenje.

(6) Prilikom odlučivanja o provođenju javnog natječaja za dodjelu energetskog odobrenja Ministarstvo će se, u smislu postizanja udjela korištenja energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj neposrednoj potrošnji u Republici Hrvatskoj do 2030. godine, voditi minimalno ciljevima određenim Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (»Narodne novine«, br. 25/20.), Integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine i drugim aktima strateškog planiranja.

(7) Kriteriji za provođenje javnog natječaja za izdavanje energetskog odobrenja za izgradnju proizvodnih postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije iz stavka 1. ovoga Zakona na području Republike Hrvatske trebaju uzimati u obzir sljedeće:

1. sigurnost elektroenergetskog sustava, postrojenja i prateće opreme
2. zaštitu javnog zdravlja i javne sigurnosti
3. zaštitu okoliša
4. korištenje zemljišta i lokaciju
5. upotrebu javne površine
6. energetsku učinkovitost
7. prirodu primarnih izvora
8. značajke svojstvene podnositelju zahtjeva, kao što su tehničke, ekonomske i financijske sposobnosti
9. usklađenost s mjerama koje se poduzimaju glede obveze javne usluge i zaštite krajnjih kupaca
10. doprinos kapaciteta proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije ostvarivanju važećeg općeg cilja Europske unije o udjelu energije iz obnovljivih izvora u bruto konačnoj potrošnji energije u Europskoj uniji u 2030. godini
11. doprinos kapaciteta proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije smanjivanju emisija stakleničkih plinova i
12. alternativna rješenja za izgradnju novog postrojenja, kao što su rješenja za upravljanje potrošnjom i skladištenje energije.

Javni natječaj za dodjelu energetskog odobrenja

Članak 17.

(1) Proizvodna postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije mogu graditi pravne ili fizičke osobe ako proizvodna postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije koja namjeravaju graditi udovoljavaju kriterijima utvrđenim u postupku javnog natječaja za izdavanje energetskog odobrenja iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Pravna ili fizička osoba koja je zainteresirana za gradnju proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije, u pisanom obliku Ministarstvu iskazuje interes za gradnju predmetnog postrojenja na određenoj lokaciji, a koje je zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske ili zemljište u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(3) Ministarstvo može, sukladno članku 16. stavku 6. ovoga Zakona i po službenoj dužnosti donijeti odluku o provođenju javnog natječaja za dodjelu energetskog odobrenja kad smatra da je to svrhovito ili opravdano.

- (4)** Operator sustava dužan je objaviti popis pravnih osoba odnosno ovlaštenih osoba koje mogu izraditi elaborat mogućnosti priključenja na mrežu. Operator sustava dužan je, na zahtjev, dostaviti podatke o stanju u mreži potrebne za izradu elaborata mogućnosti priključenja na mrežu u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva pravne osobe odnosno ovlaštene osobe.
- (5)** Pravne osobe odnosno ovlaštene osobe iz stavka 4. ovoga članka dužne su elaborat mogućnosti priključenja na mrežu izraditi u roku od 30 dana od dana dostave podataka o stanju u mreži iz stavka 4. ovoga članka.
- (6)** Operator sustava dužan je u roku od 30 dana od dana dostave elaborata mogućnosti priključenja na mrežu iz stavka 5. ovoga članka izdati preliminarno mišljenje operatora prijenosnog sustava i/ili operatora distribucijskog sustava o mogućnosti priključenja te o mogućim opcijama za priključenje na elektroenergetsku prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu.
- (7)** Tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima te druga javnopravna tijela dužna su na zahtjev pravnih ili fizičkih osoba za potrebe iskaza interesa iz stavka 2. ovoga članka dostaviti dokumentaciju i druge podatke potrebne za provođenje postupka ispitivanja mogućnosti gradnje proizvodnog postrojenja u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.
- (8)** Pravna ili fizička osoba iz stavka 2. ovoga članka dužna je platiti naknadu za izdavanje energetskeg odobrenja, na račun operatora tržišta električne energije, u iznosu određenom uredbom iz stavka 36. ovoga članka.
- (9)** Naknada za izdavanje energetskeg odobrenja iz stavka 8. ovoga članka može se, na zahtjev nositelja projekta, upućenog operatoru tržišta energije, priznati kao jamstvo ozbiljnosti ponude prilikom sudjelovanja proizvodnih postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije na natječaju za dodjelu tržišne premije.
- (10)** Uz iskaz interesa iz stavka 2. ovoga članka, pravna ili fizička osoba koja je zainteresirana za gradnju proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije, kao i svi ostali ponuđači dužni su dostaviti sljedeće:
1. dokaz da se lokacija za koju je iskazan interes nalazi u prostornom planu odnosno lokacijske informacije
 2. idejno rješenje
 3. preliminarno mišljenje operatora prijenosnog sustava i/ili operatora distribucijskog sustava o mogućnosti priključenja te o mogućim opcijama za priključenje na elektroenergetsku prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu
 4. izjavu ovlaštenog projektanta da je idejno rješenje usklađeno s prostornim planom
 5. studiju izvedivosti koja obvezno sadržava:
 - popis čestica za obuhvat zahvata s preslikama zemljišnoknjižnih izvadaka (ili posjedovni list ako zemljišna knjiga nije osnovana, u kom slučaju je potrebno dostaviti potvrdu nadležnog suda o tome da zemljišne knjige nisu osnovane te da se kao zemljišnoknjižno stanje uzima ono upisano u katastar)
 - tip i opis predviđenog proizvodnog postrojenja
 - priključnu snagu proizvodnog postrojenja
 - planirani datum izgradnje odnosno ishođenja uporabne dozvole
 - osnovne financijske podatke o investiciji
 - planirani radni vijek proizvodnog postrojenja
 - informacije o fazama i/ili etapama gradnje te informacije o proizvodnim jedinicama koje čine proizvodno postrojenje

- podatke o specifičnom planiranom smanjenju emisija stakleničkih plinova i specifičnim uštedama primarne energije
 - predviđenu proizvodnju u kWh po zauzetoj površini za solarne elektrane
6. grafički prilog na topografskoj karti u mjerilu 1:25.000 u kojem je podnositelj zahtjeva utvrdio minimalan potreban neprekinuti prostor razvoja projekta i/ili poziciju na kojoj planira izgraditi proizvodno postrojenje određenu koordinatama vršnih točaka izraženih u službenom referentnom projekcijskom koordinatnom sustavu Republike Hrvatske (HTRS96/TM projekcija), u elektroničkom obliku:
- za sunčane elektrane mora biti utvrđen prostor razvoja projekta te vršne točke prostora razvoja projekta bez obuhvata trase priključnog dalekovoda
 - pozicija postrojenja hidroelektrane i geotermalne elektrane mora biti utvrđena s jednom vršnom točkom bez obuhvata trase priključnog dalekovoda
 - za vjetroelektrane mora biti utvrđen prostor razvoja projekta te vršne točke prostora razvoja projekta koji sadrži planirani raspored vjetroagregata te po potrebi poziciju mjernog stupa i trafostanice bez obuhvata trase priključnog dalekovoda
 - za elektrane na biomasu, elektrane na bioplin, elektrane na tekuća biogoriva, elektrane na ostale obnovljive izvore energije, kogeneracijska postrojenja koja koriste otpad i druga obnovljiva goriva te za hibridna proizvodna postrojenja mora biti utvrđena pozicija postrojenja s jednom vršnom točkom bez obuhvata trase priključnog dalekovoda
7. dokaz o uplati jamčevine ili bankarsku garanciju, kao jamstvo ozbiljnosti ponude
8. druge dokaze ili informacije potrebne za donošenje odluke o pokretanju natječajnog postupka za dodjelu energetske odobrenja koje zatraži Ministarstvo.

(11) Uplaćena jamčevina iz stavka 10. točke 7. ovoga članka računa se sudioniku javnog natječaja, čija je ponuda proglašena dobitnom, u naknadu za izdavanje energetske odobrenja iz stavka 8. ovoga članka, a ako sudionik javnog natječaja odustane od sudjelovanja na javnom natječaju, ili ako njegova ponuda na javnom natječaju ne bude odabrana kao jedna od dobitnih, ili ako njegova ponuda na javnom natječaju ne bude uzeta u razmatranje jer je utvrđena nevaljanom, uplaćena jamčevina vraća se sudioniku javnog natječaja.

(12) Za postrojenja geotermalne elektrane ne provodi se javni natječaj za dodjelu energetske odobrenja uz prilaganje ugovora o eksploataciji geotermalnih voda, sukladno propisima u području istraživanja i eksploatacije geotermalnih voda iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe.

(13) Javni natječaj za dodjelu energetske odobrenja ne provodi se ako je investitor riješio vlasničke odnose na zemljištu na kojem planira graditi proizvodno postrojenje, u kom slučaju je dužan, osim dokumenata iz stavka 10. ovoga članka dostaviti i pravovaljani dokaz o riješenim imovinsko-pravnim odnosima na zemljištu na kojem planira graditi proizvodno postrojenje, uz ispunjavanje ostalih uvjeta za ishođenje energetske odobrenja određenih uredbom iz stavka 36. ovoga članka.

(14) Za postrojenja iz članka 16. stavka 2. ovoga Zakona i stavaka 12. i 13. ovoga članka, za koja se ne provodi javni natječaj za dodjelu energetske odobrenja, zahtjev za izdavanje energetske odobrenja, uz dostavu ostale dokumentacije, podnosi se Ministarstvu.

(15) Javni natječaj za dodjelu energetske odobrenja može se provoditi za prostore koji su u prostornim planovima planirani za gradnju proizvodnih postrojenja o čemu će, prije pokretanja postupka odlučivanja iz stavka 19. ovoga članka, Ministarstvo ishoditi mišljenje od jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(16) Za proizvodna postrojenja za koja je zakonom kojim se uređuje tržište toplinske energije propisana obveza provođenja analize koristi i troškova, uz priloge iz stavka 10. ovoga članka prilaže se i analiza koristi i troškova izrađena sukladno propisu kojim se uređuje izrada analize troškova i koristi.

(17) U postupku odlučivanja iz stavka 18. ovoga članka Ministarstvo provjerava zahvaća li traženi obuhvat prostor iz iskaza interesa iz stavka 2. ovoga članka već odobreni obuhvat prostora nekog drugog iskaza interesa ili postojećeg proizvodnog postrojenja, kao i mogućnost raspolaganja nekretninom.

(18) Ako iskaz interesa iz stavka 2. ovoga članka zahvaća već odobreni prostor razvoja projekta drugog nositelja projekta i/ili izgrađenog postrojenja, taj se prostor može odobriti ako postoje mogućnosti u okviru prostornih i tehnoekonomskih kriterija, te uz suglasnost nositelja projekta i/ili povlaštenog proizvođača električne energije određenog sukladno propisu kojim se uređuje područje obnovljivih izvora energije.

(19) Ministarstvo će u roku od 90 dana od dostave iskaza interesa iz stavka 2. ovoga članka razmotriti opravdanost pokretanja javnog natječaja za dodjelu energetske odobrenja za traženo proizvodno postrojenje na određenoj lokaciji te, ako utvrdi da je opravdano, donijeti odluku o provođenju javnog natječaja za izdavanje energetske odobrenja.

(20) Odluka o provođenju javnog natječaja za izdavanje energetske odobrenja sadrži tekst javnog poziva za dostavu ponuda koji se objavljuje na mrežnim stranicama Ministarstva.

(21) Kriteriji za odabir najpovoljnije ponude određeni u javnom pozivu iz stavka 15. ovoga članka, među ostalim, uključuju da ponder ponuđene cijene za energetske odobrenje nosi 40% bodova, ponder za konkurentnost proizvodnog postrojenja nosi 10% bodova, ponder za visinu naknade jedinici lokalne samouprave i/ili mogućnost sudjelovanja i/ili udjela u projektu jedinice lokalne samouprave nosi 15% bodova i ponder za energetske učinkovitost koji nosi 20% bodova te kriterij roka izgradnje proizvodnog postrojenja koji nosi 15% bodova.

(22) Za proizvodna postrojenja manja od 500 kW, kriterij za odabir najpovoljnije ponude određen u javnom pozivu za izdavanje energetske odobrenja, uzima se kriterij najpovoljnije cijene za energetske odobrenje, uz najbolje raspoložive tehnologije.

(23) Na temelju odluke o odabiru najpovoljnije ponude, koja se javno objavljuje na mrežnim stranicama Ministarstva, Ministarstvo izdaje energetske odobrenje koje ne jamči njegovu nositelju da će moći izgraditi proizvodno postrojenje, nema pravnih učinaka na vlasništvo i druga stvarna prava na prostoru (nekretnini) koji je odobren i ne predstavlja pravnu osnovu za ulazak u posjed nekretnine, ali se smatra dokazom pravnog interesa u svrhu ishođenja akata potrebnih za izgradnju objekata za proizvodnju električne energije ili postrojenja za skladištenje energije.

(24) Pravnoj ili fizičkoj osobi čija je ponuda ocijenjena najpovoljnijom Ministarstvo izdaje energetske odobrenje čime se stječe status nositelja projekta i upisuje se u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača, ako se radi o proizvodnom postrojenju za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije.

~~**(25)** Nositelj projekta, po izvršnosti energetske odobrenja i sklopljenog ugovora o priključenju s operatorom sustava, podnosi zahtjev za izdavanje lokacijske ili građevinske dozvole kod nadležnog tijela, a po pravomoćnosti i izvršnosti lokacijske ili građevinske dozvole osniva pravo služnosti odnosno građenja na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske odnosno na nekretninama u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.~~

~~**(26)** Energetske odobrenje izdaje se maksimalno na rok od pet godina od dana njegove izvršnosti i ne može se produžiti nositelju projekta.~~

~~(27)~~ Iznimno od stavka 26. ovoga članka, energetska odobrenja za postrojenja hidroelektrana instalirane snage veće od 10 MW izdaje se maksimalno na rok od sedam godina od dana njegove izvršnosti. Nositelj projekta za takvo postrojenje dužan je u roku od najdulje deset godina od dana izvršnosti energetske odobrenja izgraditi proizvodno postrojenje i ishoditi uporabnu dozvolu.

~~(28)~~ Energetska odobrenja će se ukinuti ako nositelj projekta, u roku od tri godine od dana izvršnosti energetske odobrenja, ne ishodi lokacijsku dozvolu ili drugi akt na temelju kojeg se može graditi, o čemu je, u navedenom roku dužan Ministarstvu dostaviti dokaz.

~~(29)~~ Nositelj projekta dužan je u roku od najdulje sedam godina od dana izvršnosti energetske odobrenja izgraditi proizvodno postrojenje i ishoditi uporabnu dozvolu.

~~(30)~~ Ako nositelj projekta u roku iz stavka 26. ovoga članka ne ishodi građevinsku dozvolu, nadležno ministarstvo raskinut će ugovor o osnivanju prava služnosti ili ugovor o osnivanju prava građenja ili ugovor o osnivanju prava služnosti na šumi i šumskom zemljištu tom nositelju projekta.

(25) Nositelj projekta, po pravomoćnosti energetske odobrenja i sklopljenog ugovora o priključenju s operatorom sustava, podnosi zahtjev za izdavanje lokacijske ili građevinske dozvole kod nadležnog tijela, a po pravomoćnosti i izvršnosti lokacijske ili građevinske dozvole osniva pravo služnosti odnosno građenja na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske odnosno na nekretninama u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(26) Energetska odobrenja izdaje se na rok od sedam godina od dana njegove pravomoćnosti te se ne može produljiti nositelju projekta.

(27) Iznimno od stavka 26. ovoga članka, Ministarstvo ukida energetska odobrenja ako nositelj projekta u roku od tri godine od dana pravomoćnosti energetske odobrenja ne ishodi lokacijsku dozvolu. Nositelj projekta dužan je u navedenom roku Ministarstvu dostaviti lokacijsku dozvolu.

(28) Iznimno od stavka 26. ovoga članka, Ministarstvo ukida energetska odobrenja ako nositelj projekta u roku od pet godina od dana pravomoćnosti energetske odobrenja ne ishodi građevinsku dozvolu, a nadležno ministarstvo raskida ugovor o osnivanju prava služnosti ili ugovor o osnivanju prava građenja ili ugovor o osnivanju prava služnosti na šumi i šumskom zemljištu tom nositelju projekta. Nositelj projekta dužan je u navedenom roku nadležnom ministarstvu i Ministarstvu dostaviti građevinsku dozvolu.

(29) Nositelj projekta dužan je u roku iz stavka 26. ovoga članka izgraditi proizvodno postrojenje i ishoditi pravomoćnu uporabnu dozvolu. Nositelj projekta dužan je u navedenom roku Ministarstvu dostaviti pravomoćnu uporabnu dozvolu.

(30) Iznimno od stavka 29. ovoga članka, za postrojenja hidroelektrana instalirane snage veće od 10 MW nositelj projekta dužan je u roku od deset godina od dana pravomoćnosti energetske odobrenja izgraditi proizvodno postrojenje i ishoditi uporabnu dozvolu.

(31) Ministarstvo je odgovorno za organizaciju i provedbu postupka javnog natječaja iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona.

(32) Javni natječaj iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona objavljuje se u »Narodnim novinama« ~~te u~~ Službenom listu Europske unije.

(33) Protiv odluke iz stavka 23. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(34) Rok za podnošenje tužbe počinje teći istekom roka od osam dana od dana javne objave odluke iz stavka 23. ovoga članka.

(35) Odluka u upravnom sporu donijet će se u roku od 30 dana od dana podnošenja uredne tužbe.

(36) Uvjete javnog natječaja iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona, kriterije iz stavka 21. ovoga članka, rokove, način provedbe natječaja i sadržaj javnog natječaja za javno prikupljanje ponuda za proizvodna postrojenja za koja se provodi javni natječaji utvrđuje Vlada Republike Hrvatske uredbom.

Obveze pružanja javne usluge

Članak 18.

(1) Radi postizanja konkurentnog, sigurnog i, s aspekta okoliša, održivog tržišta električne energije elektroenergetski subjekti dužni su postupati sukladno odredbama ovoga Zakona te između njih nema diskriminacije u pogledu prava ili obveza.

(2) Elektroenergetski subjekti koji se bave pružanjem javnih usluga iz članka 5. stavka 3. ovoga Zakona obvezni su osigurati sljedeće: sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovitost, kvalitetu i cijenu isporuka te zaštitu okoliša, uključujući energetske učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu klime.

(3) Obveze iz stavka 2. ovoga članka jasno su definirane, transparentne, nediskriminacijske i provjerljive te moraju elektroenergetskim subjektima iz Europske unije jamčiti jednakost pristupa nacionalnim krajnjim kupcima. Obveze pružanja javne usluge koje se odnose na određivanje cijene opskrbe električnom energijom u skladu su sa zahtjevima utvrđenima u članku 5. ovoga Zakona.

(4) U slučajevima u kojima je predviđena financijska naknada, drugi oblici naknada i ekskluzivna prava za ispunjenje obveza iz stavka 2. ovoga članka ili za pružanje univerzalne usluge kako je utvrđeno u članku 40. ovoga Zakona, to se čini na nediskriminacijski i transparentan način.

(5) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva obavještava Europsku komisiju o svim mjerama donesenim radi ispunjenja obveza pružanja univerzalne usluge i javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i zaštitu okoliša, te o njihovu mogućem učinku na nacionalno i međunarodno tržišno natjecanje. Nakon toga Vlada Republike Hrvatske svake dvije godine obavještava Europsku komisiju o svim promjenama takvih mjera.

(6) Agencija je dužna provoditi analizu primjene odredbi članaka 12., 14. i 16. ovoga Zakona svake druge godine u okviru svoga godišnjeg izvještaja o radu, sukladno zakonu kojim se uređuje regulacija energetske djelatnosti.

(7) Analiza iz stavka 6. ovoga članka uključuje, među ostalim, primjenu pristupa treće strane i analizu izravnih vodova te provedbu općega gospodarskog interesa i razvoj trgovine električne energije kao i tržišno natjecanje u pogledu kupaca u skladu s člankom 106. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) i odredbama ovoga Zakona

(8) Na temelju analize iz stavka 6. ovoga članka Agencija donosi odluku o neprimjeni odredbi članaka 12., 14. i 16. ovoga Zakona ako se analizom utvrdi da bi se njihovom primjenom ometalo pravno ili stvarno izvršenje obveza nametnutih elektroenergetskim subjektima iz općega gospodarskog interesa i ako razvoj trgovine ne bi bio pogođen u tolikoj mjeri da bi to bilo suprotno interesima Europske unije. Interesi Europske unije, među ostalim, uključuju tržišno natjecanje u pogledu kupaca u skladu s člankom 106. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) i odredbama ovoga Zakona.

Provođenje konzultacija s udrugom za zaštitu potrošača

Članak 19.

Agencija je dužna s predstavnicima udruga za zaštitu potrošača provesti konzultacije vezano za donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za pojedine elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga.

III. OSNAŽIVANJE I ZAŠTITA KRAJNJIH KUPACA

Osnovna ugovorna prava

Članak 20.

(1) Svi krajnji kupci imaju pravo da im električnu energiju osigurava opskrbljivač, na temelju ugovora o opskrbi električnom energijom, bez obzira na to u kojoj je državi članici Europske unije taj opskrbljivač registriran, pod uvjetom da on poštuje primjenjiva pravila trgovanja i uravnoteženja, pri čemu upravni postupci nisu diskriminacijski prema opskrbljivačima koji su već registrirani u drugoj državi članici.

(2) Krajnji kupci imaju pravo na sklapanje ugovora o opskrbi električnom energijom u kojem su navedeni:

1. podaci o opskrbljivaču, uključujući i adresu opskrbljivača
2. usluge koje se pružaju, ponuđene razine kvalitete usluge, kao i vrijeme početka opskrbe
3. vrste ponuđenih usluga održavanja, ako se nude
4. način na koji se mogu dobiti najnovije informacije o dijelu cijene električne energije koji se slobodno ugovara, svim primjenjivim naknadama za korištenje mreže, naknadama za održavanje i proizvodima u paketu ili uslugama
5. trajanje ugovora, uvjeti produljenja i prestanak ugovora i usluga, uključujući proizvode ili usluge koji su u paketu s tim uslugama te je li dopušten raskid ugovora bez naknade
6. bilo koja naknada ili povrat sredstava koji se primjenjuju u slučaju nepridržavanja ugovorene razine kvalitete usluge, uključujući netočne ili zakašnjele račune
7. metoda pokretanja postupaka za izvansudsko rješavanje sporova u skladu s člankom 39. ovoga Zakona
8. informacije koje se odnose na prava kupaca, uključujući informacije o obradi prigovora i sve informacije određene ovim stavkom, koje su jasno priopćene na računu ili na mrežnim stranicama elektroenergetskog subjekta.

(3) Uvjeti opskrbljivača moraju biti poštteni i unaprijed dobro poznati, a informacije vezane za uvjete opskrbe moraju biti pružene krajnjim kupcima prije sklapanja ugovora.

(4) Krajnji kupci dobivaju sažetak uvjeta opskrbljivača napisan jasno, sažetim i jednostavnim jezikom.

(5) Opskrbljivač je dužan krajnje kupce obavijestiti o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta te o njihovu pravu na raskid ugovora.

(6) Opskrbljivač je dužan izravno i pravodobno, na transparentan i razumljiv način, obavijestiti svoje krajnje kupce o svakoj promjeni dijela cijene električne energije koji se slobodno ugovara te o razlozima, preduvjetima i opsegu promjene, najkasnije 14 dana prije, a kad je riječ o kupcima iz kategorije kućanstvo, najkasnije 30 dana prije stupanja promjene na snagu.

- (7)** Krajnji kupci mogu slobodno raskinuti ugovor o opskrbi električnom energijom ako ne prihvaćaju nove ugovorne uvjete ili promjene dijela cijene električne energije koji se slobodno ugovara, a o kojima ih je obavijestio njihov opskrbljivač na način i u roku određenim stavkom 6. ovoga članka.
- (8)** Opskrbljivači su dužni krajnjim kupcima pružati transparentne informacije o primjenjivim cijenama i tarifama, te o standardnim uvjetima u pogledu pristupa elektroenergetskim uslugama i upotrebe tih usluga.
- (9)** Opskrbljivači su dužni krajnjim kupcima ponuditi izbor načina plaćanja, pri čemu se ponuđenim načinima plaćanja ne smije provoditi neopravdana diskriminacija među kupcima. Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sustavima predujmova mora biti objektivna, nediskriminacijska, proporcionalna i ne smije biti veća od izravnih troškova koje primatelj plaćanja snosi za uporabu posebnog načina plaćanja ili naknada u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje platni promet.
- (10)** Sukladno stavku 9. ovoga članka kupci iz kategorije kućanstvo koji imaju pristup sustavima predujmova nisu u tim sustavima stavljeni u nepovoljan položaj.
- (11)** Opskrbljivač je dužan krajnjim kupcima ponuditi poštene i transparentne uvjete opskrbljivača koji su napisani jednostavnim i nedvosmislenim jezikom te ne smiju uključivati neugovorne prepreke za korištenje prava kupaca, kao što je pretjerana ugovorna dokumentacija.
- (12)** Krajnji kupci moraju biti zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje.
- (13)** Krajnji kupac koji je nezadovoljan kvalitetom usluge opskrbljivača ima pravo opskrbljivaču podnijeti prigovor, a koji je opskrbljivač dužan riješiti jednostavno, pravedno i brzo.
- (14)** Opskrbljivač krajnjih kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je obavijestiti krajnje kupce u okviru univerzalne usluge na temelju odredaba članka 40. ovoga Zakona o njihovim pravima u pogledu univerzalne usluge.
- (15)** Opskrbljivač je dužan kupcima iz kategorije kućanstvo dati odgovarajuće informacije o alternativnim mjerama za privremenu obustavu isporuke električne energije dovoljno prije planirane privremene obustave. Takve se alternativne mjere mogu odnositi na izvore potpore radi izbjegavanja privremene obustave, sustave predujmova, energetske preglede, konzultantske usluge u području energije, alternativne planove otplate, savjete o upravljanju dugom ili na moratorije na privremenu obustavu i ne predstavljaju dodatan trošak kupcima koji su suočeni s privremenom obustavom.
- (16)** Opskrbljivači krajnjim kupcima daju konačni obračun nakon svake promjene opskrbljivača najkasnije šest tjedana od promjene opskrbljivača.
- (17)** Opskrbljivač krajnjih kupaca u okviru javne usluge ne može jednostrano raskinuti ugovor o opskrbi krajnjem kupcu koji ima važeći ugovor o korištenju mreže.
- (18)** Kada se ugovor iz stavka 2. ovoga članak sklapa putem posrednika, informacije iz stavka 2. ovoga članak posrednik pruža prije sklapanja ugovora.

Pravo na ugovor s dinamičnim određivanjem cijene električne energije

Članak 21.

- (1)** Opskrbljivač može krajnjem kupcu, koji ima ugrađeno napredno brojilo na obračunskom mjernom mjestu, ponuditi ugovor s dinamičnim određivanjem cijene električne energije u dijelu koji se slobodno ugovara.

- (2)** Opskrbljivač koji opskrbljuje više od 200.000 obračunskih mjesta krajnjih kupaca dužan je na zahtjev krajnjeg kupca, koji ima ugrađeno napredno brojilo na obračunskom mjernom mjestu, ponuditi ugovor s dinamičnim određivanjem cijene električne energije u dijelu koji se slobodno ugovara.
- (3)** Opskrbljivač informira krajnjeg kupca iz stavka 1. ovoga članka o pogodnostima, troškovima i rizicima ugovora iz stavka 1. ovoga članka kao i o svim prednostima ugrađenog naprednog brojila na obračunskom mjernom mjestu.
- (4)** Agencija prati tržišna kretanja i procjenjuje moguće rizike ugovora iz stavka 1. ovoga članka te rješava slučajeve nepoštene prakse.
- (5)** Opskrbljivač će ishoditi pristanak od svakog krajnjeg kupca prije nego što taj krajnji kupac sklopi ugovor iz stavka 1. ovoga članka u dijelu koji se slobodno ugovara.
- (6)** Agencija prati glavna kretanja u ugovorima iz stavka 1. ovoga članka u dijelu koji se slobodno ugovara, uključujući ponude na tržištu i učinak na račune krajnjih kupaca, a posebno razinu nestabilnosti cijena, u razdoblju od deset godina nakon što ti ugovori postanu dostupni, te objavljuje godišnje izvješće o tome na svojim mrežnim stranicama u okviru svoga godišnjeg izvještaja o radu, sukladno zakonu kojim se uređuje regulacija energetske djelatnosti.

Pravo na promjenu i pravila o naknadama za promjenu opskrbljivača i agregatora

Članak 22.

- (1)** Postupak promjene opskrbljivača i agregatora mora se završiti u najkraćem mogućem roku, a najviše u roku od tri tjedna od dana primitka zahtjeva korisnika mreže, u skladu s pravilima o promjeni opskrbljivača i agregatora.
- (2)** Promjena opskrbljivača i agregatora se ne naplaćuje.
- (3)** Iznimno od stavka 2. ovoga članka, agregator može naplatiti korisniku mreže naknadu za raskidanje ugovora ako korisnik mreže dobrovoljno raskine ugovor s obveznim trajanjem i fiksnim cijenama, prije njegova isteka, pod uvjetom da takva naknada čini dio ugovora, koji je korisnik mreže dobrovoljno sklopio i da su informacije o toj naknadi korisniku mreže jasno priopćene prije sklapanja ugovora.
- (4)** Naknada iz stavka 3. ovoga članka je proporcionalna i ne premašuje izravan gospodarski gubitak koji je pretrpio agregator zbog toga što je korisnik mreže raskinuo ugovor, uključujući troškove svih paketa ulaganja ili usluga već pruženih korisniku mreže u okviru ugovora.
- (5)** Teret dokazivanja izravnoga gospodarskog gubitka iz stavka 4. ovoga članka snosi agregator, a dopuštenost naknada za raskidanje ugovora nadzire Agencija.
- (6)** Kupci iz kategorije kućanstvo imaju pravo na kolektivnu promjenu opskrbljivača, bez regulatornih ili administrativnih prepreka, pri čemu se osigurava najveća moguća zaštita krajnjih kupaca s ciljem izbjegavanja svih štetnih praksi.

Ugovor o agregiranju

Članak 23.

- (1)** Korisnik mreže koji ima osigurane tehničke uvjete u skladu s pravilima iz članka 52. stavaka 8., 18., 23., 27., i 31. ovoga Zakona može, neovisno o postojećem ugovoru o opskrbi električnom energijom,

ugovoru kojim se uređuje otkup električne energije ili ugovoru o agregiranju, sklopiti s agregatorom ugovor o agregiranju u skladu s pravilima o promjeni opskrbljivača i agregatora.

(2) Operator sustava u postupku promjene agregatora potvrđuje postojanje tehničkih uvjeta iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Korisnik mreže može sklopiti ugovor o agregiranju iz stavka 1. ovoga članka bez pristanka postojećeg opskrbljivača ili agregatora.

(4) Prije sklapanja ugovora o agregiranju iz stavka 1. ovoga članka agregator je dužan korisniku mreže pružiti sve potrebne informacije o uvjetima ugovora koji mu nudi.

(5) Agregator je dužan putem aplikacije besplatno omogućiti korisniku mreže pristup relevantnim podacima i informacijama o upravljanju potrošnjom, upravljanju proizvodnjom i upravljanju postrojenjem za skladištenje energije.

(6) Operator sustava dužan je putem aplikacije besplatno omogućiti korisniku mreže pristup relevantnim podacima i informacijama o predanoj odnosno preuzetoj električnoj energiji.

(7) Agregator krajnjim kupcima daje konačni obračun nakon svake promjene agregatora najkasnije šest tjedana od promjene agregatora.

(8) Opskrbljivači krajnje kupce s kojima imaju ugovor o opskrbi ne smiju podvrgnuti diskriminacijskim uvjetima, zahtjevima, postupcima i obvezi dodatnih pristojbi na temelju toga što imaju ugovor o agregiranju.

Alati za usporedbu

Članak 24.

(1) Kupci iz kategorije kućanstvo te kupci iz kategorije poduzetništvo s očekivanom godišnjom potrošnjom manjom od 100.000 kWh imaju besplatan pristup barem jednom alatu za usporedbu ponuda opskrbljivača, uključujući ponude za ugovore s dinamičnim određivanjem cijene električne energije u dijelu koji se slobodno ugovara.

(2) Alat za usporedbu iz stavka 1. ovoga članka mora zadovoljavati sljedeće zahtjeve:

1. mora pokriti cijelo maloprodajno tržište električne energije u Republici Hrvatskoj
2. neovisan je o sudionicima na tržištu i osigurava jednako postupanje prema elektroenergetskim subjektima u rezultatima pretraživanja
3. jasno su navedeni njegovi vlasnici te fizička ili pravna osoba koja upravlja alatom, kao i informacije o načinu na koji se alat financira
4. sadrži razvidno navedene jasne i objektivne kriterije na kojima se temelji usporedba
5. koristi jednostavan i nedvosmislen jezik
6. pruža precizne i ažurirane informacije te navodi vrijeme posljednjeg ažuriranja
7. dostupan je osobama s invaliditetom u skladu s propisima kojima se uređuje pristupačnost mrežnim stranicama i programskih rješenja
8. omogućuje djelotvoran postupak prijavljivanja netočnih informacija o objavljenim ponudama i
9. ograničava tražene osobne podatke samo na podatke koji su strogo nužni za usporedbu.

(3) Alat za usporedbu iz stavka 1. ovoga članka uključuje usporedne kriterije povezane s prirodom usluga koje nude opskrbljivači.

(4) Alatom iz stavka 1. ovoga članka mogu upravljati svi elektroenergetski subjekti, uključujući trgovačka društva i javnopravna tijela i druge fizičke i pravne osobe.

- (5)** Operator tržišta električne energije osigurava postojanje barem jednog alata za usporedbu koji zadovoljava zahtjeve iz stavka 2. ovoga članka.
- (6)** Operator tržišta električne energije izdaje znak pouzdanosti kojim se potvrđuje da alat za usporedbu iz stavka 1. ovoga članka zadovoljava uvjete iz stavka 2. ovoga članka.
- (7)** Subjekt iz stavka 4. ovoga članka može od operatora tržišta električne energije zatražiti izdavanje znaka pouzdanosti za alat za usporedbu iz stavka 1. ovoga članka.
- (8)** Operator tržišta električne energije trajno nadzire usklađenost alata za usporedbu iz stavka 5. ovoga članka sa zahtjevima iz stavka 2. ovoga članka.
- (9)** Operator tržišta električne energije dužan je na svojim mrežnim stranicama objaviti popis svih alata za usporedbu koji imaju znak pouzdanosti iz stavka 6. ovoga članka i odgovarajuće informacije o njihovoj dostupnosti.
- (10)** Opskrbljivači moraju na svojim računima informirati krajnje kupce o postojanju popisa svih alata za usporedbu iz stavka 9. ovoga članka.
- (11)** Opskrbljivači moraju u roku od osam dana od dana zahtjeva operatora tržišta dostaviti sve podatke potrebne za pružanje preciznih i ažuriranih informacija vezano za njihove modele opskrbe.
- (12)** Podaci iz stavka 11. ovoga članka predstavljaju stvarne modele opskrbe i ponude koje nude kupcima iz kategorije kućanstvo i iz kategorije poduzetništvo s očekivanom godišnjom potrošnjom manjom od 100.000 kWh.
- (13)** Opskrbljivači će sve promjene vezano za modele za opskrbu i ponude javiti operatoru tržišta najkasnije osam dana od dana uvođenja novih tarifa i ponuda.
- (14)** Modeli opskrbe i ponude opskrbljivača moraju biti usporedivi i temeljeni na dostupnim podacima s tržišta električne energije.
- (15)** Ako opskrbljivač pruži podatke o modelu opskrbe i ponudama koji nisu usporedivi s ostalim modelima opskrbe i ponudama opskrbljivača, ovise o budućem kretanju veleprodajnih cijena na tržištima električne energije ili ovise o profilima potrošnje, operator tržišta ili subjekt iz stavka 4. ovoga članka neće taj model opskrbe ili ponudu izravno uključiti u alat za usporedbu.

Aktivni kupac

Članak 25.

- (1)** Svaki krajnji kupac ili skupina krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju mogu sudjelovati na svim tržištima električne energije kao aktivni kupci u skladu s pravilima kojima se uređuju pojedina tržišta električne energije.
- (2)** Aktivni kupac iz stavka 1. ovoga članka na čiju instalaciju je priključeno proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije predaje električnu energiju u mrežu na istom obračunskom mjernom mjestu na kojem preuzima električnu energiju iz mreže.
- (3)** Priključna snaga u smjeru predaje električne energije u mrežu na obračunskom mjernom mjestu aktivnog kupca iz stavka 1. ovoga članka ne smije biti veća od priključne snage u smjeru preuzimanja električne energije iz mreže na tom obračunskom mjernom mjestom.
- (4)** Skupinu krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju iz stavka 1. ovoga članka čine obračunska mjerna mjesta krajnjih kupaca u istoj zgradi s više stanova i/ili poslovnih prostora na čiju instalaciju je priključeno proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije preko obračunskog mjernog mjesta pojedinog krajnjeg kupca, obračunskog mjernog mjesta zajedničke potrošnje ili preko

posebnog obračunskog mjernog mjesta za proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije.

(5) Ukupna priključna snaga u smjeru predaje električne energije u mrežu na obračunskim mjernim mjestima skupine krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju iz stavka 1. ovoga članka ne smije biti veća od 80% ukupne priključne snage u smjeru preuzimanja električne energije iz mreže na tim obračunskim mjernim mjestima.

(6) Obračunsko mjerno mjesto aktivnog kupca iz stavaka 2. i 4. ovoga članka mora biti opremljeno naprednim brojilom i u skladu s tehničkim zahtjevima propisanim u mrežnim pravilima prijenosnog sustava odnosno mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(7) Posebno obračunsko mjerno mjesto za proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije iz stavka 4. ovoga članka mora biti opremljeno naprednim brojilom i u skladu s tehničkim zahtjevima propisanim u mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(8) Skupina krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju iz stavka 1. ovoga članka dužna je operatoru distribucijskog sustava ili operatoru prijenosnog sustava dostaviti popis obračunskih mjernih mjesta proizvodnih postrojenja, popis obračunskih mjernih mjesta postrojenja za skladištenje energije, popis obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca koja su uključena u dijeljenje električne energije te ključ prema kojem se električna energija predana u mrežu na obračunskim mjernim mjestima skupine krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju dijeli po obračunskim mjernim mjestima koja su uključena u dijeljenje električne energije, kao i svaku promjenu navedenih popisa odnosno ključa dijeljenja električne energije.

(9) Operator sustava dužan je omogućiti skupini krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju iz stavka 1. ovoga članka te korisnicima mjernih podataka mjerne podatke obračunskog mjernog mjesta pojedinog krajnjeg kupca, obračunskog mjernog mjesta zajedničke potrošnje ili posebnog obračunskog mjernog mjesta za proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije, potrebne za obračun električne energije koja je preuzeta iz mreže odnosno obračun električne energije koja je predana u mrežu u ovisnosti o aranžmanu korištenja proizvodnog postrojenja odnosno postrojenja za skladištenje energije koji su međusobno ugovorili krajnji kupci koji zajednički nastupaju iz stavka 1. ovoga članka.

(10) Aktivni kupac iz stavka 1. ovoga članka:

1. ima pravo djelovati izravno ili putem agregatora
2. ima pravo prodavati električnu energiju koju sam proizvede opskrbljivaču putem ugovora o opskrbi električnom energijom odnosno otkupljivaču putem ugovora kojim se uređuje otkup električne energije po pojedinom obračunskom mjernom mjestu ili putem agregiranja
3. ima pravo sudjelovati u pružanju usluga uravnoteženja, usluga fleksibilnosti i programima energetske učinkovitosti
4. ima pravo delegirati trećoj strani upravljanje postrojenjima potrebnima za njegove aktivnosti, uključujući izgradnju, rad, obradu podataka i održavanje postrojenja i instalacija, a da se ta treća strana ne smatra aktivnim kupcem
5. podliježe tarifnim stavkama za distribuciju električne energije i tarifnim stavkama za prijenos električne energije koje odražavaju stvarne troškove, transparentne su i nediskriminacijske pri čemu se zasebno razmatra i uzima u obzir električna energija koja je predana u mrežu i električna energija koja je preuzeta iz mreže, u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i zakonom kojim se uređuje područje regulacije energetske djelatnosti te člankom 18. Uredbe (EU) 2019/943, osiguravajući odgovarajući i uravnotežen doprinos raspodjeli ukupnih troškova sustava

6. je subjekt odgovoran za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2019/943 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(11) Aktivni kupci na obračunskom mjernom mjestu na koje je priključeno postrojenje za skladištenje energije ne podliježu dvostrukim naknadama, uključujući naknadu za korištenje mreže, za uskladištenu električnu energiju koja ostaje unutar njihova prostora ili za pružanje usluga fleksibilnosti operatoru sustava.

(12) Aktivni kupac iz stavka 1. ovoga članka na čiju instalaciju je priključeno postrojenje za skladištenje energije:

1. priključuje se na mrežu u skladu s pravilima za priključenje na prijenosnu mrežu ili pravilima za priključenje na distribucijsku mrežu, mrežnim pravilima prijenosnog sustava ili mrežnim pravilima distribucijskog sustava te metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže u rokovima propisanim uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom
2. plaća naknadu za korištenje mreže kao krajnji kupac, smije pružati nekoliko usluga uključujući uslugu fleksibilnosti, usluge uravnoteženja, odziva potrošnje, regulacije napona, istodobno ako je to tehnički izvedivo.

Energetske zajednice građana

Članak 26.

(1) Energetska zajednica građana je pravna osoba koja je osnovana na području Republike Hrvatske, čiji se vlasnici udjela ili članovi dobrovoljno udružuju kako bi ostvarili prednosti razmjene energije proizvedene i potrošene na određenom prostornom obuhvatu lokalne zajednice, koja djeluje na temelju zakona kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija, a svoju energetska djelatnost obavlja na temelju dozvole izdane u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i člankom 4. ovoga Zakona.

(2) Vlasnik udjela ili član u energetska zajednici građana može biti fizička ili pravna osoba, uključujući jedinice lokalne samouprave, mikropoduzeće ili malo poduzeće čije je mjesto stanovanja, poslovnog nastana ili poslovnog prostora na području ~~jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište energetska zajednice građana~~ **Republike Hrvatske**.

(3) Stvarnu kontrolu u energetska zajednici građana mogu imati vlasnici udjela i članovi energetska zajednice građana koji nisu srednja poduzeća i velika poduzeća, a pritom vlasnici udjela i članovi energetska zajednice građana glasačka prava ostvaruju neovisno o vlasničkom udjelu u energetska zajednici građana, prema načelu jedan član – jedan glas.

(4) Vlasnik udjela ili član energetska zajednice građana ne smije imati više od 40% udjela u vlasništvu pravne osobe drugog vlasnika udjela ili člana iste energetska zajednice građana.

(5) Sudjelovanje u energetska zajednici građana otvoreno je i dobrovoljno u skladu s uvjetima sudjelovanja u energetska zajednici građana koje je energetska zajednica građana dužna donijeti najkasnije 15 dana prije početka svojih aktivnosti na bilo kojem tržištu električne energije i objaviti na svojim mrežnim stranicama.

(6) Vlasnik udjela ili član energetska zajednice građana može napustiti energetska zajednicu građana u skladu s odredbom članka 22. ovoga Zakona.

(7) Vlasnik udjela ili član energetska zajednice građana kojem je odbijeno sudjelovanje ili kojem se priječi napuštanje energetska zajednice građana može izjaviti prigovor Agenciji.

- (8)** Na obračunskom mjernom mjestu vlasnika udjela odnosno člana energetske zajednice građana vrijede prava i obveze krajnjeg kupca ili aktivnog kupca odnosno korisnika mreže.
- (9)** Na obračunskom mjernom mjestu vlasnika udjela ili člana energetske zajednice građana primjenjuju se tarifne stavke za prijenos električne energije u skladu s metodologijom za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije i odlukom o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije te tarifne stavke za distribuciju električne energije u skladu s metodologijom za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije i odlukom o iznosu tarifnih stavki za distribuciju električne energije.
- (10)** Na obračunskom mjernom mjestu vlasnika udjela odnosno člana energetske zajednice zasebno se razmatra i uzima u obzir električna energija koja je predana u mrežu i električna energija koja je preuzeta iz mreže, u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i zakonom kojim se uređuje područje regulacije energetske djelatnosti, te člankom 18. Uredbe (EU) 2019/943 osiguravajući odgovarajući i uravnotežen doprinos raspodjeli ukupnih troškova sustava.
- (11)** Energetska zajednica građana može sudjelovati u proizvodnji električne energije za potrebe vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana, među ostalim, iz obnovljivih izvora energije, opskrbi električnom energijom vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana, upravljanju potrošnjom električne energije vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana, agregiranju vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana, skladištenju energije za vlasnike udjela odnosno članove energetske zajednice građana, uslugama energetske učinkovitosti za vlasnike udjela odnosno članove energetske zajednice građana, uslugama punjenja za električna vozila vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana odnosno može pružati druge energetske usluge vlasnicima udjela odnosno članovima energetske zajednice građana u skladu s pravilima kojima se uređuju pojedina tržišta električne energije.
- (12)** Energetska zajednica građana može sudjelovati na svim tržištima električne energije izravno ili putem agregiranja u skladu s pravilima kojima se uređuju pojedina tržišta električne energije.
- (13)** Ako sudjeluje na veleprodajnom tržištu, energetska zajednica građana financijski je odgovorna za odstupanja koje uzrokuje u elektroenergetskom sustavu i u tom je smislu subjekt odgovoran za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2019/943 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.
- (14)** Na energetska zajednicu građana se pri obavljanju aktivnosti iz stavaka 11., 12. i 13. ovoga članka nediskriminacijski i razmjerno primjenjuju propisi kojim se uređuje sudjelovanje na tržištima električne energije u Republici Hrvatskoj.
- (15)** Energetska zajednica građana ima pravo na obračunskim mjernim mjestima vlasnika udjela i članova energetske zajednice urediti dijeljenje električne energije iz proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije energetske zajednice građana ili aktivnog kupca koji je član energetske zajednice građana u skladu s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom dok se na obračunskim mjernim mjestima vlasnika udjela i članova energetske zajednice građana zadržavaju prava i obveze krajnjih kupaca odnosno korisnika mreže.
- (16)** Operator distribucijskog sustava energetske zajednice građana pruža usluge vezano za aktivnosti iz stavka 15. ovoga Zakona u skladu s pravilima i cjenikom nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava i općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.
- (17)** Dijeljenjem električne energije iz stavka 15. ovoga članka ne dovodi se u pitanje primjenjiva naknada za korištenje distribucijske mreže i druga propisana davanja u skladu s metodologijom za

određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije, a na temelju analize troškova i koristi distribuiranih izvora električne energije.

(18) Analizu troškova i koristi distribuiranih izvora električne energije iz stavka 17. ovoga članka izrađuje Agencija na temelju podataka, informacija i podloga koje joj osigurava operator distribucijskog sustava.

(19) Energetska zajednica u svrhu dijeljenja električne energije iz stavka 15. ovoga članka dužna je operatoru distribucijskog sustava dostaviti popis obračunskih mjernih mjesta proizvodnih postrojenja, popis obračunskih mjernih mjesta postrojenja za skladištenje energije, popis obračunskih mjernih mjesta vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana koja su uključena u dijeljenje električne energije te ključ prema kojem se električna energija predana u mrežu na obračunskim mjernim mjestima vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana dijeli po obračunskim mjernim mjestima koja su uključena u dijeljenje električne energije, kao i svaku promjenu navedenih popisa odnosno ključa dijeljenja električne energije.

(20) Obračunska mjerna mjesta iz stavka 19. ovoga članka moraju biti opremljena naprednim brojiлом i u skladu s tehničkim zahtjevima propisanim u mrežnim pravilima distribucijskog sustava ~~te moraju biti priključena na istu transformatorsku stanicu 10(20)/0,4 kV.~~

(21) Ukupna priključna snaga u smjeru predaje električne energije u mrežu na obračunskim mjernim mjestima vlasnika udjela odnosno članova energetske zajednice građana iz stavka 20. ovoga članka ne smije biti veća od ~~80%~~ ukupne priključne snage u smjeru preuzimanja električne energije na tim obračunskim mjerim mjestima.

(22) Višak električne energije proizvedene u okviru energetske zajednice građana, a koja nije potrošena u skladu sa stavkom 19. ovoga članka preuzima opskrbljivač na obračunskom mjernom mjestu vlasnika udjela odnosno člana energetske zajednice građana koji sudjeluje u dijeljenju energije u skladu sa stavkom 19. ovoga članka.

Prava i obveze energetske zajednice građana

Članak 27.

(1) Energetske zajednice građana iz članka 26. ovoga Zakona ne mogu imati u vlasništvu niti upravljati elektroenergetskom distribucijskom mrežom.

(2) Energetska zajednica građana iz članka 26. ovoga Zakona upisuje se u registar energetskih zajednica građana koji vodi Agencija. Registar mora minimalno sadržavati podatke o vlasnicima udjela ili članovima u energetske zajednice građana, prostorni obuhvat lokalne zajednice na kojoj djeluje energetska zajednica građana i druge podatke. Podaci o energetske zajednice građana iz registra objavljuju se na mrežnim stranicama Agencije.

(3) Energetska zajednica građana iz članka 26. ovoga Zakona dužna je o svakoj promjeni podataka iz registra iz stavka 2. ovoga članka obavijestiti Agenciju u roku od osam dana od promjene podataka.

Upravljanje potrošnjom putem agregiranja

Članak 28.

(1) Krajnji kupac može samostalno ili putem agregiranja ravnopravno sudjelovati na svim tržištima električne energije u skladu s pravilima koja uređuju pojedina tržišta električne energije.

(2) Agregator može sudjelovati na svim tržištima električne energije u skladu s pravilima koja uređuju pojedina tržišta električne energije.

- (3)** Operator sustava pri nabavi pomoćnih usluga ravnopravno postupava s pružateljima pomoćnih usluga, neovisno o tome radi li se o agregatoru, krajnjem kupcu koji sudjeluje u upravljanju potrošnjom, operatoru skladišta energije ili proizvođaču, a u skladu s uvjetima određenim pravilima iz članka 52. stavaka 8., 18., 23., 27. i 31. ovoga Zakona.
- (4)** Agregator je subjekt odgovoran za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2019/943 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava iz članka 52. stavka 9. ovoga Zakona.
- (5)** Opskrbljivač ne smije svojem krajnjem kupcu koji je sklopio ugovor s neovisnim agregatorom naplatiti neopravdane troškove ili ugovorne kazne odnosno nametnuti druga neopravdana ugovorna ograničenja diskriminacijskih, tehničkih, upravljačkih zahtjeva ili postupaka.
- (6)** Krajnji kupac koji samostalno ili preko neovisnog agregatora sudjeluje u upravljanju potrošnjom plaća naknadu svom opskrbljivaču koji je izravno pogođen aktiviranjem upravljanja potrošnjom.
- (7)** Naknada iz stavka 6. ovoga članka ne smije stvoriti prepreku za ulazak na tržište neovisnog agregatora ili prepreku za pružanje usluga fleksibilnosti.
- (8)** Naknada iz stavka 6. ovoga članka je strogo ograničena na pokrivanje troškova opskrbljivača kupca koji sudjeluje u upravljanju potrošnjom putem agregiranja, troškova opskrbljivača kupca koji samostalno sudjeluje u upravljanju potrošnjom ili troškova opskrbljivačevog voditelja bilančne grupe, a koji su im uzrokovani aktivacijom upravljanja potrošnjom.
- (9)** Način utvrđivanja naknade iz stavka 6. ovoga članka propisan je pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava iz članka 52. stavka 9. ovoga Zakona.
- (10)** Način utvrđivanja naknade iz stavka 9. ovoga članka može uzeti u obzir koristi koje su drugi sudionici na tržištu ostvarili zahvaljujući neovisnom agregatoru i u tom se slučaju od agregatora ili kupca koji samostalno sudjeluje u upravljanju potrošnjom može zahtijevati doprinos toj naknadi jedino ako, i u mjeri u kojoj, koristi svim opskrbljivačima, krajnjim kupcima i njihovim subjektima odgovornim za odstupanje ne nadilaze izravne troškove koji su zbog njih nastali.
- (11)** Odredbe stavaka 1. do 10. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju na korisnika mreže koji proizvodi električnu energiju ili skladišti energiju.

Računi i informacije o obračunu

Članak 29.

- (1)** Računi i informacije o obračunu električne energije moraju biti točni, lako razumljivi, jasni, sažeti, prilagođeni krajnjim kupcima i sastavljeni tako da ih krajnji kupci mogu lako usporediti. Na zahtjev krajnjih kupaca dostavlja im se jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako je izrađen njihov račun za električnu energiju, posebno ako se računi za električnu energiju ne temelje na stvarnoj potrošnji.
- (2)** Za izdavanje računa i pružanje informacija o obračunu električne energije krajnjim kupcima ne naplaćuje se naknada.
- (3)** Krajnji kupci trebaju imati mogućnost primanja računa i informacija o obračunu električne energije u elektroničkom obliku te mogućnost fleksibilnih aranžmana za plaćanje računa električne energije.
- (4)** Ako ugovor predviđa buduće izmjene proizvoda, cijene ili popusta, te se stavke, zajedno s datumom od kojeg se izmjena primjenjuje, navode na računu za električnu energiju.
- (5)** Agencija se savjetuje s udrugama potrošača kad razmatraju izmjene zahtjeva u pogledu sadržaja računa za električnu energiju.

(6) Računi i informacije o obračunu električne energije moraju biti u skladu s minimalnim zahtjevima utvrđenima općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona.

Funkcionalnosti sustava naprednog mjerenja

Članak 30.

(1) Sustav naprednog mjerenja uvodi ministar odlukom, u skladu s europskim normama i sljedećim zahtjevima:

1. sustav naprednog mjerenja precizno mjeri stvarnu potrošnju električne energije te krajnjem kupcu daje informacije o stvarnom vremenu potrošnje električne energije. Potvrđeni podaci o povijesnoj potrošnji lako su i na siguran način dostupni krajnjem kupcu putem standardiziranog sučelja bez dodatnih troškova. Nepotvrđeni podaci o potrošnji u gotovo stvarnom vremenu također su lako i na siguran način dostupni krajnjem kupcu bez dodatnih troškova, putem standardiziranog sučelja ili putem daljinskog pristupa radi podupiranja automatiziranih programa energetske učinkovitosti, upravljanja potrošnjom i drugih usluga
2. sigurnost sustava naprednog mjerenja i podatkovne komunikacije u skladu je s relevantnim pravilima Europske unije o sigurnosti, uzimajući u obzir najbolje dostupne tehnike za osiguravanje najviše razine zaštite kibernetičke sigurnosti te se pritom vodi računa o troškovima i načelima proporcionalnosti
3. privatnost krajnjih kupaca i zaštita njihovih podataka u skladu je s relevantnim pravilima Europske unije o zaštiti podataka i privatnosti
4. operator sustava osigurava da se na brojilu aktivnog kupca koji predaje električnu energiju u mrežu može prikazati električna energija koja je predana u mrežu
5. na zahtjev krajnjeg kupca, podatke o električnoj energiji koju je predao u mrežu i podatke o njegovoj potrošnji električne energije operator sustava stavlja krajnjem kupcu na raspolaganje, putem standardiziranog komunikacijskog sučelja ili putem daljinskog pristupa, ili na raspolaganje trećoj strani koja djeluje u njegovo ime, u lako razumljivom obliku, čime mu se omogućava usporedba ponuda pod jednakim uvjetima
6. prije ugradnje naprednog brojila ili pri njegovoj ugradnji krajnjem se kupcu pružaju odgovarajući savjeti i informacije, posebno u vezi s punim potencijalom naprednog brojila u pogledu upravljanja očitavanjem brojila i praćenja potrošnje energije, te u vezi s prikupljanjem i obradom osobnih podataka u skladu s primjenjivim pravilima Europske unije o zaštiti podataka
7. sustav naprednog mjerenja mora omogućiti mjerenje i obračun električne energije koju je krajnji kupac preuzeo iz sustava ili predao u sustav u obračunskom intervalu za izračun odstupanja u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(2) U smislu odredbe stavka 1. točke 5. ovoga članka krajnji kupac može preuzeti svoje mjerne podatke ili ih prenijeti drugoj strani bez dodatnih troškova i u skladu sa svojim pravom na prenosivost podataka koje mu je zajamčeno pravilima Europske unije o zaštiti podataka.

Uvođenje sustava naprednog mjerenja

Članak 31.

(1) Ministar odlukom odlučuje o uvođenju sustava naprednog mjerenja u Republici Hrvatskoj na temelju ekonomske procjene svih dugoročnih troškova i koristi takvog sustava za tržište i pojedinog krajnjeg kupca.

- (2)** Pri ekonomskoj procjeni i odluci iz stavka 1. ovoga članka uzima se u obzir ekonomski razuman i troškovno učinkovit oblik sustava naprednog mjerenja te vremenski okvir uvođenja sustava naprednog mjerenja koji je ostvariv za operatora sustava.
- (3)** Ekonomsku procjenu iz stavka 1. ovoga članka donosi Agencija.
- (4)** Podloge za ekonomsku procjenu iz stavka 1. ovoga članka, uključujući prijedlog oblika sustava naprednog mjerenja i vremenskog okvira za njegovo uvođenje iz stavka 2. ovoga članka osigurava operator sustava.
- (5)** Ekonomska procjena iz stavka 1. ovoga članka uzima u obzir metodologiju za analizu troškova i koristi te minimalne funkcionalnosti za sustav naprednog mjerenja navedene u Preporuci Komisije 2012/148/EU i najbolje tehnike za osiguranje najviše razine kibernetičke sigurnosti i zaštite podataka.
- (6)** Ako se ekonomskom procjenom iz stavka 1. ovoga članka uvođenje sustava naprednog mjerenja pozitivno ocijeni, ministar, uz prethodno mišljenje operatora sustava i Agencije, donosi program koji je sastavni dio odluke iz stavka 1. ovoga članka prema kojem se uvođenje sustava naprednog mjerenja mora ostvariti u razdoblju od najviše deset godina od dana donošenja ekonomske procjene.
- (7)** Provođenje programa iz stavka 6. ovoga članka nadzire Agencija.

Sustav naprednog mjerenja

Članak 32.

- (1)** Ministarstvo osigurava na području Republike Hrvatske uvođenje sustava naprednog mjerenja koji pridonosi aktivnom sudjelovanju krajnjih kupaca na tržištu električne energije u skladu s člancima 30. i 31. ovoga Zakona.
- (2)** Sustav naprednog mjerenja iz stavka 1. ovoga članka, sustavi koji se koriste za mjerenje, nadzor i vođenje elektroenergetskog sustava, kao i sustavi za upravljanje energijom na strani krajnjih kupaca moraju biti usklađeni s odgovarajućim dostupnim normama, uključujući norme interoperabilnosti, vodeći računa o najboljim praksama, razvoju naprednih mreža i tržišta električne energije u Europskoj uniji.
- (3)** Troškovi uvođenja sustava naprednog mjerenja uzimaju se u obzir pri odobravanju planova razvoja operatora sustava i razmatranja opravdanih troškova prilikom određivanja tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije.
- (4)** Ako se na temelju ekonomske procjene iz članka 31. ovoga Zakona uvođenje sustava naprednog mjerenja negativno ocijeni, najmanje svake četiri godine, zbog velikih promjena u temeljnim pretpostavkama korištenim pri izradi ekonomske procjene kao i u razvoju tehnologije i tržišta, donosi se ažurirana ekonomska procjena u skladu s člankom 31. ovoga Zakona, te o rezultatima ažurirane ekonomske procjene Agencija obavještava Ministarstvo i Europsku komisiju.

Pravo na napredno brojilo

Članak 33.

- (1)** Ako se ekonomskom procjenom iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona uvođenje sustava naprednog mjerenja negativno ocijeni, te ako se sustav naprednog mjerenja ne uvodi sustavno, operator sustava dužan je na zahtjev krajnjeg kupca ili na zahtjev opskrbljivača, uz pristanak krajnjeg kupca, ugraditi napredno brojilo u skladu s tehničkim zahtjevima koje određuje operator sustava i funkcionalnostima propisanim u članku 30. ovoga Zakona.

(2) Brojilo iz stavka 1. ovoga članka treba zadovoljiti, među ostalim, i interoperabilnost i da može omogućiti traženu povezivost mjerne infrastrukture i potrošačkih sustava za upravljanje energijom u gotovo stvarnom vremenu.

(3) Operator sustava dužan je ugraditi napredno brojilo u razumnom roku, a najkasnije u roku od 120 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Trošak nabave i ugradnje naprednog brojlila iz stavka 1. ovoga članka snosi podnositelj zahtjeva u skladu s pravilima i cjenikom nestandardnih usluga operatora sustava.

(5) U ponudi za ugradnju naprednog brojlila iz stavka 1. ovoga članka operator sustava podnositelju zahtjeva za ugradnju naprednog brojlila izričito navodi i jasno opisuje:

- funkcije i interoperabilnost koje podržava napredno brojilo
- raspoložive usluge i koristi koje se zaista mogu ostvariti uporabom naprednog brojlila
- sve povezane troškove koje snosi podnositelj zahtjeva.

(6) Operator sustava redovito, a barem svake dvije godine, preispituje i javno objavljuje troškove povezane s načinom ugradnje naprednih brojlila u skladu s odredbama ovoga članka te prati razvoj tih troškova u skladu s tehnološkim dostignućima i mogućim nadogradnjama sustava naprednog mjerenja.

Konvencionalna brojila

Članak 34.

(1) Operator sustava dužan je svako obračunsko mjerno mjesto krajnjeg kupca koje nije opremljeno naprednim brojilom opremiti brojilom kojim se točno mjeri stvarna potrošnja na tom obračunskom mjernom mjestu.

(2) Krajnji kupac mora imati mogućnost lako izravno očitati svoje konvencionalno brojilo ili mu očitano stanje brojlila mora biti dostupno putem internetskog sučelja ili drugog odgovarajućeg sučelja.

Upravljanje podacima

Članak 35.

(1) Agencija općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona propisuje upravljanje, razmjenu i pristup podacima o krajnjim kupcima i sukladno mjerodavnom pravnom okviru Europske unije. Za potrebe ovoga Zakona podatci znače mjerne podatke i podatke o potrošnji, kao i podatke koji se zahtijevaju o kupcu koji želi promijeniti opskrbljivača, za upravljanje potrošnjom i za druge usluge.

(2) Upravljanjem podacima se osigurava učinkovit i siguran pristup podacima i učinkovita razmjena podataka, kao i zaštita podataka i njihova sigurnost.

(3) Neovisno o modelu upravljanja podacima koji se primjenjuje, operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava omogućavaju svakoj stranki koja ispunjava uvjete pristup podacima o krajnjem kupcu, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, na nediskriminirajući način i istodobno. Pristup podacima jednostavan je, a relevantni postupci za ostvarenje pristupa podacima javno su dostupni.

(4) Obrada osobnih podataka u okviru ovoga Zakona provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ

(Opća uredba o zaštiti podataka) (Tekst značajan za EGP) (SL L 119, 4. 5. 2016.); (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2016/679).

(5) Iznimno od zadaća osobe za zaštitu podataka iz Uredbe (EU) 2016/679, Agencija će od strana odgovornih za upravljanje podacima zahtijevati imenovanje osoba odgovornih za usklađenost, nadležnih za praćenje provedbe mjera koje su te strane poduzele radi osiguravanja nediskriminacijskog pristupa podacima i usklađenosti sa zahtjevima ovoga Zakona i općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona.

(6) Operator distribucijskog sustava imenuje osobu odgovornu za usklađenost ili tijelo iz članka 78. stavka 2. točke 4. ovoga Zakona radi ispunjavanje obveza propisanih odredbama ovoga članka.

(7) Za pristup podacima ili za zahtjev za stavljanje na raspolaganje podataka ne zaračunavaju se troškovi.

Zahtjevi u pogledu interoperabilnosti i postupci za pristup podacima

Članak 36.

(1) Radi promicanja tržišnog natjecanja na maloprodajnom tržištu i izbjegavanja nametanja pretjeranih administrativnih troškova stranama koje ispunjavaju uvjete olakšat će se potpuna interoperabilnost energetske usluge u Europskoj uniji.

(2) Elektroenergetski subjekti primjenjuju zahtjeve interoperabilnosti iz stavka 1. ovoga članka i postupke za pristup podacima iz članka 35. stavka 1. ovoga Zakona.

Jedinstvena kontaktna točka

Članak 37.

Radi pružanja svih nužnih informacija krajnjim kupcima kad je riječ o njihovim pravima, primjenjivom pravu i mehanizmima za rješavanje sporova koji su im dostupni u slučaju spora jedinstvena kontaktna točka za elektroenergetiku predstavlja dio općih informacija na središnjem portalu za potrošače Ministarstva.

Jedinstveno mjesto obavještanja

Članak 38.

(1) Svaki opskrbljivač obavezan je osigurati jedinstveno mjesto obavještanja na kojem su njegovim krajnjim kupcima, osim obavijesti o njihovim općim pravima, važećim propisima i načinima rješavanja sporova, na raspolaganju:

1. jasne obavijesti o primjenjivim cijenama energije te o standardnim uvjetima, s obzirom na pristup i korištenje usluga
2. obavijesti o mogućim različitim načinima plaćanja koji mogu odražavati troškove koje ima opskrbljivač zbog različitih sustava plaćanja
3. obavijesti o besplatnoj promjeni opskrbljivača
4. upute za primjenu jasnih, jednostavnih i ekonomičnih postupaka obrade njihovih prigovora – osobito, svaki opskrbljivač obavezan je osigurati da je njegovim krajnjim kupcima ponuđeno pravo na dobar standard usluge i obrade prigovora, i to tako da se omogući rješavanje sporova na pošten i vremenski prihvatljiv način, unutar 90 dana, uz nadoknadu u slučajevima kada je to opravdano i
5. točne obavijesti o stvarnoj potrošnji električne energije i troškovima, i to dovoljno često kako bi im se omogućilo upravljanje svojom potrošnjom električne energije – te informacije

moraju biti pružene unutar razumnog vremenskog okvira koji uzima u obzir mogućnosti brojila električne energije ugrađenog kod krajnjeg kupca i način potrošnje električne energije, uz dužnu pozornost troškovnoj učinkovitosti takvih mjera te bez zaračunavanja dodatnih troškova krajnjim kupcima za takvu uslugu.

(2) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge iz članka 40. ovoga Zakona dodatno je dužan u pogledu jedinstvenog mjesta obavještanja:

1. uspostaviti korisničke centre za pružanje informacija, rješavanje upita, zahtjeva i prigovora korisnika, i to osobno, telefonski i elektroničkim putem
2. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije na opskrbu električnom energijom sukladno odredbama zakona kojim se uređuje područje zaštite potrošača na razini opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge, kojem se može izjaviti prigovor na rješenje izdano u podružnici
3. prilagoditi potrebama korisnika radno vrijeme korisničkog centra, pri čemu radno vrijeme korisničkog centra treba najmanje jednom tjedno biti do 20.00 sati, a korisnicima treba biti omogućeno zakazivanje sastanaka za korisnike telefonski ili elektroničkim putem i
4. posredovati prema operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava s obzirom na prigovore i informiranje vezano za aspekte koji su uređeni ugovorom o korištenju prijenosne i distribucijske mreže.

(3) Svaki opskrbljivač obavezan je, u suradnji s Agencijom, poduzeti nužne korake kako bi primjerak liste za krajnje kupce koja sadrži praktične informacije u svezi s pravima potrošača energije bio dostupan njegovim krajnjim kupcima te javno objavljen.

Pravo na izvansudsko rješavanje sporova

Članak 39.

(1) Krajnji kupci, koji su potrošači sukladno zakonu kojim se uređuje alternativno rješavanje potrošačkih sporova, imaju pristup jednostavnim, pravednim, transparentnim, neovisnim, djelotvornim i učinkovitim izvansudskim načinima za rješavanje sporova, u vezi s pravima i obvezama utvrđenima odredbama ovoga Zakona i to preko neovisnog mehanizma u skladu sa zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje potrošačkih sporova.

(2) Kako bi se osiguralo jednostavno, pravedno, transparentno, neovisno, djelotvorno i učinkovito izvansudsko rješavanje sporova, za svaki spor koji proizađe iz proizvoda ili usluga povezanih ili u paketu s bilo kojim proizvodom ili uslugom koji su obuhvaćeni područjem primjene ovoga Zakona, subjekti za alternativno rješavanje sporova međusobno surađuju.

(3) Sudjelovanje elektroenergetskih subjekata u izvansudskom rješavanju sporova za kupce iz kategorije kućanstva je obvezno.

Univerzalna usluga

Članak 40.

(1) Svi kupci iz kategorije kućanstvo imaju pravo na univerzalnu uslugu, što podrazumijeva pravo na opskrbu električnom energijom određene kvalitete električne energije određene propisom iz članka 60. ovoga Zakona unutar područja Republike Hrvatske po konkurentnim, jednostavno i jasno usporedivim, transparentnim i nediskriminacijskim cijenama.

(2) Radi osiguravanja pružanja univerzalne usluge imenovat će se odlukom Vlade Republike Hrvatske opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge sukladno članku 5. stavku 5. ovoga Zakona.

(3) Operator distribucijskog sustava obvezan je priključiti kupce na svoju mrežu po odredbama, uvjetima i naknadi za priključenja utvrđenima u skladu s propisom iz članka 13. ovoga Zakona.

(4) Odredba stavka 1. ovoga članka provodi se na transparentan i nediskriminacijski način i ne sprečava slobodan izbor opskrbljivača predviđen člankom 9. ovoga Zakona.

Godišnje izvješće o radu opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge

Članak 41.

(1) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge obvezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, izdati godišnje izvješće o radu. Agencija na temelju tog izvješća može, u slučaju potrebe, zahtijevati od opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi osiguranja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti.

(2) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge obvezan je primijeniti jednake iznose stavki cijene za električnu energiju za odgovarajuće modele opskrbe električnom energijom na čitavom teritoriju Republike Hrvatske te ih javno objaviti, i to najmanje 30 dana prije početka primjene.

(3) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je obavijestiti kupce o promjeni stavki cijene za električnu energiju, i to najmanje 30 dana prije početka primjene, a obavijest kupcima mora sadržavati i informacije o njihovoj pravu na raskid ugovora o opskrbi električnom energijom u okviru univerzalne usluge.

(4) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je:

1. pružati univerzalnu uslugu opskrbe svim krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe i izaberu ili koriste po automatizmu takvu opskrbu
2. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih javno objaviti
3. poduzimati mjere za postizanje sigurne, pouzdane i kvalitetne opskrbe onih krajnjih kupaca koje opskrbljuje u okviru univerzalne usluge.

(5) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je pružati uslugu opskrbe električnom energijom propisanu općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona.

(6) Kupac koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge će u slučaju postupaka iz članka 64. stavka 1. ovoga Zakona po automatizmu prijeći kod opskrbljivača kupaca u okviru univerzalne usluge.

(7) Ugovor o univerzalnoj opskrbi električnom energijom smatra se sklopljenim danom stjecanja uvjeta iz članka 64. stavka 1. ovoga Zakona za korištenje prava na univerzalnu opskrbu.

(8) Operator distribucijskog sustava dužan je dostaviti podatke opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge o kupcima koji prelaze na univerzalnu opskrbu u roku od deset dana od dobivanja pisane obavijesti iz članka 50. stavka 6. točke 11. ovoga Zakona.

(9) Opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge dužan je dostaviti krajnjem kupcu, koji ima pravo na taj način opskrbe i izabere ga ili koristi po automatizmu, ugovor o opskrbi električnom energijom u okviru univerzalne usluge u pisanom obliku u roku od 15 dana od dana početka opskrbe.

Krajnji kupac

Članak 42.

(1) Krajnji kupac uživa zaštitu u smislu pouzdane, dostupne i dostatne opskrbe električnom energijom.

- (2)** Krajnji kupac dužan je plaćati električnu energiju, sukladno ugovorenim i reguliranim uvjetima.
- (3)** Svaki krajnji kupac ima pravo na slobodan izbor opskrbljivača, besplatnu promjenu opskrbljivača i pravo na posjedovanje podataka o vlastitoj potrošnji električne energije.
- (4)** U slučaju tehničkih ili drugih poremećaja u isporuci električne energije čiji uzrok nije na postrojenjima krajnjeg kupca, krajnji kupac ima pravo na otklanjanje tih poremećaja u najkraćem roku.
- (5)** Kao najkraći rok u kojem je elektroenergetski subjekt obvezan otkloniti poremećaje u isporuci električne energije krajnjem kupcu iz stavka 4. ovoga članka smatra se rok u kojem se najbrže može otkloniti poremećaj, u skladu s normama o izvođenju odgovarajućih radova, a najduže 24 sata od primitka obavijesti o poremećaju, osim u iznimnim slučajevima kada to objektivno nije moguće učiniti u tom roku.
- (6)** Poremećajima u isporuci električne energije iz stavka 4. ovoga članka ne smatraju se prekidi koji su rezultat primjene mjera ograničenja isporuke koje se poduzimaju u slučaju poremećaja na tržištu električne energije.
- (7)** Krajnji kupac obvezan je koristiti električnu energiju pod uvjetima, na način i za namjene utvrđene ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor, općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, uvjetima opskrbljivača, mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i drugim propisima te ugovorima o korištenju prijenosne ili prijenosne i distribucijske mreže i ugovorom o opskrbi.
- (8)** Zabranjeno je samovoljno priključenje objekata, postrojenja, uređaja ili instalacija na prijenosnu ili distribucijsku mrežu, kao i njihovo puštanje u pogon.
- (9)** Krajnji kupac dužan je omogućiti ovlaštenim osobama nadležnih elektroenergetskih subjekata pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi:
1. očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, aktivnosti nužnih za vođenje pogona mreže, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta izvan objekta ili na granicu vlasništva ili
 2. privremene obustave isporuke električne energije kada neovlašteno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu s utvrđenim rokovima i uvjetima.

Ugroženi kupci električne energije

Članak 43.

- (1)** Republika Hrvatska poduzima odgovarajuće mjere radi zaštite kupaca i posebno osigurava postojanje prikladnih zaštitnih mjera radi zaštite ugroženih kupaca sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor.
- (2)** Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministarstva nadležnog za područje socijalne skrbi, odlukom definira zaštitu ugroženih kupaca koja se može odnositi na energetska siromaštvo, kao i na zabranu privremene obustave isporuke električne energije takvim kupcima u kritičnim vremenima, uključujući i privremeno ograničenje korištenja priključne snage u cilju ograničenja potrošnje električne energije.
- (3)** Koncept ugroženih kupaca može uključivati razine prihoda, udio rashoda za energiju u okviru raspoloživog dohotka, energetska učinkovitost domova, kritičnu ovisnost o električnoj opremi zbog zdravstvenih razloga, dob ili druge socijalne kriterije.

(4) Ministarstvo osigurava primjenu prava i obveza povezanih s ugroženim kupcima te posebno poduzima mjere za zaštitu kupaca u udaljenim područjima i osigurava visoke razine zaštite potrošača, posebno u pogledu transparentnosti općih uvjeta ugovora, općih informacija i mehanizama rješavanja sporova.

(5) Ministarstvo nadležno za područje socijalne skrbi predlaže Vladi Republike Hrvatske poduzimanje odgovarajućih mjera, kao što su osiguravanje povlastica kroz sustave socijalne sigurnosti radi osiguravanja nužne opskrbe ugroženih kupaca ili suradnja s ministarstvom nadležnim za poslove energetske učinkovitosti u zgradarstvu radi rješavanja energetske siromaštva tamo gdje je ono utvrđeno u skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (d) Uredbe (EU) 2018/1999, uključujući u širem kontekstu siromaštva.

(6) Mjere iz stavka 5. ovoga članka ne smiju sprječavati stvarno otvaranje tržišta iz članka 9. ovoga Zakona ili funkcioniranje tržišta te se Europsku komisiju, ako je potrebno, o njima obavješćuje u skladu s člankom 18. stavkom 5. ovoga Zakona. Takve obavijesti mogu također uključivati mjere poduzete unutar općeg sustava socijalne sigurnosti.

(7) Kupci iz kategorije kućanstva koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe te su od nadležnog tijela za socijalnu skrb ishodili odluku o statusu ugroženog kupca, imaju pravo na posebnu zaštitu u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje energetske sektor te propisima o socijalnoj skrbi.

(8) Nadležno tijelo za socijalnu skrb koje je utvrdilo status ili promjenu statusa ili ukinulo status ugroženog kupca, dužno je u roku od osam dana o tome izvijestiti kupca, operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača ugroženog kupca, putem sučelja za razmjenu podataka, uključujući dostavu jedinstvene oznake pripadnog obračunskog mjernog mjesta na koji se status ugroženog kupca odnosi.

(9) Nadležno tijelo za socijalnu skrb pojedinačnim aktom kojim, na zahtjev stranke, utvrđuje status ugroženog kupca odredit će razinu socijalne potpore ugroženom kupcu, odnosno vrstu i opseg prava koja pripadaju s obzirom na utvrđeni status te način sudjelovanja u podmirenju troškova socijalnog minimuma potrošnje električne energije i/ili o privremenom ograničenju korištenja priključne snage u cilju ograničenja potrošnje električne energije na socijalni minimum sukladno propisu kojim se uređuje mjesečni iznos naknade za ugroženog kupca energenata, način sudjelovanja u podmirenju troškova energenata korisnika naknade i postupanje nadležnih centara za socijalnu skrb.

(10) U slučaju privremenog ograničenja korištenja priključne snage iz stavka 9. ovoga članka, nadležno tijelo za socijalnu skrb putem sučelja za razmjenu podataka podnosi zahtjev operatoru distribucijskog sustava za provedbu privremenog ograničenja korištenja priključne snage, te o tome obavještava opskrbljivača ugroženog kupca.

(11) Ministarstvo nadležno za područje socijalne skrbi odnosno nadležno tijelo za socijalnu skrb dužno je voditi registar ugroženih kupaca.

Zaštićeni kupci

Članak 44.

(1) Zaštićeni kupac ima pravo na opskrbu određenom količinom električne energije u slučaju kriznih situacija u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetske sektor i odredbama Uredbe (EU) 2019/941.

(2) Opskrbu zaštićenih kupaca u vrijeme kriznih situacija obavlja zajamčeni opskrbljivač.

(3) U slučaju krizne situacije za vrijeme njezina trajanja proizvođači električne energije proizvedenu električnu energiju moraju prvo ponuditi zajamčenom opskrbljivaču.

Energetsko siromaštvo

Članak 45.

Pri ocjenjivanju broja energetske siromašnih kućanstava u skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (d) Uredbe (EU) 2018/1999 ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi utvrđuje i objavljuje skup kriterija koji mogu uključivati niske prihode, visoke rashode za energiju u okviru raspoloživog dohotka i nisku energetske učinkovitost sukladno propisu kojim se uređuje iznos naknade za ugroženog kupca energenata, načinu sudjelovanja u podmirenju troškova energenata korisnika naknade i postupanju nadležnih centara za socijalnu skrb.

IV. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Proizvodnja električne energije

Članak 46.

(1) Proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije može sudjelovati na tržištima električne energije i financijski je odgovoran za odstupanja koja uzrokuje u elektroenergetskom sustavu te može, kao subjekt odgovoran za odstupanje, snositi odgovornost za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2019/943 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(2) Iznimno od odredbe članka 4. stavka 3. ovoga Zakona, pravne ili fizičke osobe mogu obavljati djelatnost proizvodnje električne energije bez dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti proizvodnje električne energije ako su osigurale stručno upravljanje i rukovanje energetske postrojenjima sukladno tehničkim propisima, zahtjevima i uvjetima te isključivo za obavljanje djelatnosti:

1. proizvodnje električne energije korištenjem proizvodnih postrojenja čiji je zbroj instaliranih snaga do uključivo 500 kW ili
2. proizvodnje električne energije tijekom pokusnog rada proizvodnih postrojenja te tijekom razdoblja od završetka pokusnog rada do ishoda dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti proizvodnje električne energije.

(3) Proizvodnja električne energije ne smatra se elektroenergetskom djelatnošću iz članka 4. stavka 3. ovoga Zakona ako je proizvodno postrojenje iza obračunskog mjernog mjesta aktivnog kupca ili ako se proizvodno postrojenje koristi isključivo za vlastite potrebe pri čemu se električna energija ne predaje u mrežu.

(4) Proizvođač električne energije ima pravo:

1. u svojim proizvodnim postrojenjima koristiti izvore energije koje smatra najpovoljnijim za pretvorbu, uz udovoljavanje propisanih uvjeta
2. prodavati i kupovati električnu energiju pod uvjetima utvrđenim odredbama ovoga Zakona i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije
3. nuditi i pružati pomoćne usluge, usluge fleksibilnosti te usluge uravnoteženja prema uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima kojima se uređuju pojedina područja, a na temelju ugovora sklopljenih s operatorom sustava
4. pristupa mreži i korištenja prijenosne i distribucijske mreže prema propisanim uvjetima.

(5) Proizvođač električne energije dužan je:

1. trajno ispunjavati sve uvjete iz dozvole za proizvodnju električne energije ako je takva dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti
2. zadovoljavati sve tehničke i pogonske uvjete, osobito one propisane mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava te propisane tehničkim i drugim propisima i normama
3. zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energetske učinkovitost i zaštitu okoliša
4. postupati u skladu s pravilima zaštite tržišnog natjecanja prilikom sudjelovanja na tržištima električne energije, uključujući zabranu neopravdanog povlačenja kapaciteta za proizvodnju električne energije i zabranu neopravdanog smanjenja proizvodnje električne energije
5. održavati proizvodna postrojenja u ispravnom stanju, osigurati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i normama, što je predmetom inspekcijskog nadzora
6. na zahtjev operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava pružiti pomoćne usluge, usluge fleksibilnosti odnosno usluge uravnoteženja
7. staviti na raspolaganje operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sustava po proizvodnom postrojenju
8. staviti na raspolaganje operatoru tržišta električne energije, Ministarstvu i Agenciji podatke potrebne za određivanje bilance proizvodnje električne energije iz pojedinog proizvodnog postrojenja.

(6) Agencija nadzire proizvođača na tržištu električne energije u cilju osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja.

(7) Za prostore na kojima su proizvodna postrojenja, vlasnici tih postrojenja plaćaju naknadu jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalaze takva postrojenja. Vlada Republike Hrvatske odlukom propisuje minimalnu visinu naknade za korištenje prostora te način njezine raspodjele.

(8) Proizvođač električne energije dužan je izraditi i javno objaviti program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene.

(9) Ministarstvo, ako procijeni da je potrebno postaviti dodatne zahtjeve za poboljšanje energetske učinkovitosti u proizvodnji električne energije, može odlukom propisati minimalni stupanj učinkovitosti za pojedine tehnologije koji treba postići prilikom izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg proizvodnog postrojenja.

(10) Proizvodna postrojenja koja su priključena na prijenosnu mrežu i proizvodna postrojenja koja su priključena na distribucijsku mrežu, a od značenja su za ostvarenje usluga u prijenosnoj mreži te za vođenje elektroenergetskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(11) Proizvodna postrojenja koja su priključena na distribucijsku mrežu, a od značenja su za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži te za vođenje distribucijskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu na zahtjev operatora distribucijskog sustava u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(12) Proizvođač električne energije čija su proizvodna postrojenja tehnički osposobljena za pružanje pomoćnih usluga dužan je, ako je u mogućnosti, pružiti pomoćne usluge na zahtjev operatora sustava

po reguliranim uvjetima ako pružanje pomoćnih usluga temeljeno na tržišnim načelima nije moguće ili nije ekonomski učinkovito.

(13) Razdoblje od završetka pokusnog rada do ishođenja dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti proizvodnje električne energije iz stavka 2. točke 2. ovoga članka iznosi maksimalno godinu dana od završetka pokusnog rada.

(14) Proizvođač električne energije na obračunskom mjernom mjestu reverzibilne hidroelektrane za potrebe crpnog (pumpnog) rada i operator skladišta energije na mjernom mjestu postrojenja za skladištenje energije ne smatraju se krajnjim kupcima u smislu odredbi ovoga Zakona, osim u dijelu koji se odnosi na plaćanje naknade za korištenje prijenosne i/ili distribucijske mreže.

(15) Proizvođač električne energije iz stavka 14. ovoga članka koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije može nabavljati električnu energiju na veleprodajnom tržištu.

(16) Proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije dužan je plaćati tarifu za korištenje mreže za energiju koju predaje u prijenosnu odnosno distribucijsku mrežu sukladno metodologijama za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos odnosno distribuciju električne energije.

Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije

Članak 47.

(1) Elektroenergetski subjekt ili druga pravna ili fizička osoba koja u pojedinačnom proizvodnom postrojenju istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način, koristi otpad ili obnovljive izvore energije za proizvodnju električne energije na gospodarski primjeren način sukladno propisima iz upravnog područja zaštite okoliša, neovisno o snazi proizvodnog postrojenja može steći status povlaštenog proizvođača električne energije.

(2) Povlaštene proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, neovisno o tome jesu li u sustavu poticaja ili nisu, imaju jednaka prava i obveze glede predaje električne energije u mrežu i planiranja proizvodnje.

V. SKLADIŠTENJE ENERGIJE

Skladištenje energije

Članak 48.

(1) Električna energija može se skladištiti u postrojenju u kojem se električna energija pohranjuje pretvorbom u neki drugi oblik energije, a podrazumijeva reverzibilne elektrane, crpne elektrane, električne kotlove sa spremnikom, toplinske pumpe, baterijske spremnike elektrolizatore sa spremnikom vodika i ostale uređaje u koje se električna energija može pohraniti, u nekom obliku, te kasnije predati u prijenosnu ili distribucijsku mrežu.

(2) Operator skladišta energije koji ima dozvolu za skladištenje energije može sudjelovati na tržištima električne energije i financijski je odgovoran za odstupanja koja uzrokuje u elektroenergetskom sustavu te može, kao subjekt odgovoran za odstupanje, snositi odgovornost za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2019/943 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(3) Iznimno od odredbe članka 4. stavka 3. ovoga Zakona, pravne ili fizičke osobe mogu obavljati djelatnost skladištenja energije bez dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti skladištenja energije ako su osigurale stručno upravljanje i rukovanje energetske postrojenjima u skladu s tehničkim propisima, zahtjevima i uvjetima te isključivo za obavljanje djelatnosti:

1. skladištenja energije korištenjem postrojenja za skladištenje energije čiji je zbroj instaliranih snaga do uključivo 500 kW ili
2. skladištenja energije tijekom pokusnog rada postrojenja za skladištenje energije te tijekom razdoblja od završetka pokusnog rada do ishođenja dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti skladištenja energije, a ne dulje od 60 dana od završetka pokusnog rada.

(4) Skladištenje energije ne smatra se elektroenergetskom djelatnošću iz članka 4. stavka 3. ovoga Zakona ako:

- je postrojenje za skladištenje energije iza obračunskog mjernog mjesta aktivnog kupca
- ako se postrojenje za skladištenje energije koristi isključivo za vlastite potrebe pri čemu se električna energija ne predaje u mrežu
- operator prijenosnog sustava koristi skladištenje energije za ispunjavanje svojih obveza u skladu s odredbama ovoga Zakona
- operator distribucijskog sustava koristi skladištenje energije za ispunjavanje svojih obveza u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(5) Operator skladišta energije ima pravo:

1. u svojim postrojenjima za skladištenje energije koristiti tehnologije koje smatra najpovoljnijim za pretvorbu električne energije i skladištenje, uz zadovoljavanje propisanih uvjeta
2. prodavati i kupovati električnu energiju pod uvjetima utvrđenim odredbama ovoga Zakona i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije
3. nuditi i pružati pomoćne usluge, usluge fleksibilnosti te usluge uravnoteženja prema uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima kojima se uređuju pojedina područja, a na temelju ugovora sklopljenih s operatorom sustava
4. pristupa mreži i korištenja prijenosne i distribucijske mreže prema propisanim uvjetima.

(6) Operator skladišta energije dužan je:

1. trajno ispunjavati sve uvjete iz dozvole za skladištenje energije ako je dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti sukladno članku 4. stavku 3. ovoga Zakona
2. zadovoljavati sve tehničke i pogonske uvjete, osobito one propisane mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava te propisane tehničkim i drugim propisima i normama
3. zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energetske učinkovitost i zaštitu okoliša
4. postupati u skladu s pravilima zaštite tržišnog natjecanja prilikom sudjelovanja na tržištu električne energije, uključujući zabranu neopravdanog povlačenja kapaciteta postrojenja za skladištenje energije i zabranu neopravdanog smanjenja predaje električne energije u mrežu ili neopravdanog smanjenja preuzimanja električne energije iz mreže
5. održavati postrojenja za skladištenje energije u ispravnom stanju, osigurati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i normama
6. na zahtjev operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava pružiti pomoćne usluge, usluge fleksibilnosti odnosno usluge uravnoteženja

7. staviti na raspolaganje operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sustava po postrojenju za skladištenje energije
8. staviti na raspolaganje operatoru tržišta električne energije, Ministarstvu i Agenciji podatke potrebne za određivanje bilance skladištenja energije iz pojedinog postrojenja za skladištenje energije.

(7) Agencija nadzire operatora skladišta energije na tržištu električne energije u cilju osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja.

(8) Operator skladišta energije na obračunskom mjernom mjestu postrojenja za skladištenje energije ne smatra se krajnjim kupcem u smislu odredbi ovoga Zakona, osim u dijelu vlastite potrošnje.

(9) Operator skladišta energije na obračunskom mjernom mjestu postrojenja za skladištenje energije instalirane snage veće od 500 kW može osigurati električnu energiju na veleprodajnom tržištu.

(10) Operator skladišta energije dužan je izraditi i javno objaviti program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene.

(11) Ministarstvo, ako procijeni da je potrebno postaviti dodatne zahtjeve za poboljšanje energetske učinkovitosti u skladištenju energije, može odlukom propisati minimalni stupanj učinkovitosti za pojedine tehnologije koji treba postići prilikom izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg postrojenja za skladištenje energije.

(12) Postrojenja za skladištenje energije koja su priključena na prijenosnu mrežu i postrojenja za skladištenje energije koja su priključena na distribucijsku mrežu, a od značenja su za ostvarenje usluga u prijenosnoj mreži te za vođenje elektroenergetskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava iz članka 93. stavka 2. ovoga Zakona i mrežnim pravilima distribucijskog sustava iz članka 74. stavka 3. ovoga Zakona.

(13) Postrojenja za skladištenje energije koja su priključena na distribucijsku mrežu, a od značenja su za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži te za vođenje distribucijskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu, na zahtjev operatora distribucijskog sustava, u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava iz članka 74. stavka 3. ovoga Zakona.

(14) Operator skladišta energije čija su postrojenja za skladištenje energije tehnički osposobljena za pružanje pomoćnih usluga dužan je, ako je u mogućnosti, pružiti pomoćne usluge na zahtjev operatora sustava po reguliranim uvjetima ako pružanje pomoćnih usluga temeljeno na tržišnim načelima nije moguće ili nije ekonomski učinkovito.

(15) Naknade za priključenje postrojenja za skladištenje energije na mrežu moraju biti utemeljene na stvarnim troškovima tehničkog priključenja na mrežu u smislu preuzimanja električne energije iz mreže, bez podlijevanja nerazmjernim administrativnim postupcima ili troškovima.

VI. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Obuhvat tržišta električne energije

Članak 49.

(1) Tržišta električne energije obuhvaćaju veleprodajna, maloprodajna i ostala tržišta električne energije.

- (2) Veleprodajna tržišta električne energije obuhvaćaju izvanburzovno tržište električne energije i burzovno tržište električne energije.
- (3) Maloprodajna tržišta električne energije obuhvaćaju opskrbu električnom energijom i agregiranje.
- (4) Ostala tržišta električne energije obuhvaćaju tržište uravnoteženja i tržište nefrekvencijskih pomoćnih usluga.
- (5) Izvanburzovno tržište električne energije je tržište na kojem se kupnja i prodaja električne energije obavlja izravno između sudionika na tržištu električne energije na temelju bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.
- (6) Burzovno tržište obuhvaća tržište električne energije na kojem se kupnja i prodaja električne energije između sudionika na tržištu električne energije obavlja posredstvom burze električne energije koja je za to odgovorna.

Operator tržišta električne energije

Članak 50.

- (1) Operator tržišta električne energije je trgovačko društvo u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Za operatora tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj određuje se HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d. o. o., Zagreb.
- (3) Operator tržišta električne energije obavlja djelatnost organiziranja tržišta električne energije na cijelom području Republike Hrvatske na temelju dozvole koju izdaje Agencija sukladno ovom Zakonu i zakonu kojim se uređuje energetski sektor.
- (4) Operator tržišta električne energije obavlja svoje zadatke uz poštivanje načela razvidnosti, objektivnosti i neovisnosti, pod nadzorom Agencije.
- (5) Naknada za organiziranje tržišta električne energije određuje se operatoru tržišta energije, a određuje ju Agencija, na prijedlog operatora tržišta električne energije. Prijedlog operatora tržišta električne energije temelji se na opravdanim troškovima poslovanja te mora biti usklađen s godišnjim programom rada i financijskim planom.
- (6) Operator tržišta električne energije odgovoran je za:
 - 1. organiziranje i razvoj veleprodajnih tržišta električne energije, u korist i za dobro sudionika na tržištu električne energije
 - 2. donošenje pravila organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije, uz prethodno ishođeno mišljenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava i prethodno ishođenu suglasnost Agencije
 - 3. evidentiranje ugovora i ugovornih obveza sklopljenih između sudionika na tržištima električne energije
 - 4. obračun odstupanja sudionika na tržištu prema podacima koje dostavljaju operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava i sudionik na tržištu i burza električne energije
 - 5. izradu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije unutar i preko granica Republike Hrvatske na temelju ugovornih obveza proizašlih iz kupoprodaje na veleprodajnim i maloprodajnim tržištima električne energije
 - 6. pravodobnu dostavu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije na veleprodajnim i maloprodajnim tržištima električne energije iz točke 5. ovoga stavka operatoru prijenosnog sustava
 - 7. vođenje evidencije sudionika na tržištu električne energije

8. za uspostavu i vođenje registra jamstava podrijetla u Republici Hrvatskoj, izdavanje jamstava podrijetla, prijenos jamstava podrijetla iz sustava poticanja izdanih na dražbenoj platformi koju vodi burza na korisničke račune u registrima u kojima su dobitnici na dražbama jamstava podrijetla električne energije, koju vodi burza električne energije
9. donošenje pravila o korištenju registra jamstava podrijetla, uz prethodno ishoduenu suglasnost Agencije
10. analizu organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije i predlaganje mjera za njegovo unapređenje
11. dostavu pisane obavijesti zajamčenom opskrbljivaču, opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge, operatoru prijenosnog sustava i operatoru distribucijskog sustava o problematičnom opskrbljivaču
12. objavu informacija potrebnih za nesmetano organiziranje veleprodajnih tržišta električne energije i obavljanje elektroenergetskih djelatnosti.

(7) Operator tržišta električne energije dužan je pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa ili izmjene iznosa naknada za čije je donošenje ili određivanje nadležan.

(8) Operator tržišta električne energije ovlašten je trgovati električnom energijom u svrhu kupnje i prodaje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče.

Zaštita od postupanja operatora tržišta električne energije

Članak 51.

(1) Strana nezadovoljna postupanjem odnosno poduzimanjem ili propuštanjem radnje operatora tržišta električne energije koja ima učinak na njezina prava, obveze ili pravne interese, a o kojima se ne rješava u upravnom postupku ili kada je zakonom propisana sudska ili druga pravna zaštita, može operatoru tržišta električne energije izjaviti prigovor u pisanom obliku, sve dok traje radnja ili propuštanje radnje operatora tržišta električne energije. Prigovor mora sadržavati činjenice i dokaze na kojima se temelji.

(2) Ako po odluci operatora tržišta električne energije iz stavka 1. ovoga članka nezadovoljna strana i dalje smatra da su joj postupanjem operatora tržišta električne energije povrijeđena prava ili pravni interesi, može radi zaštite svojih prava izjaviti žalbu Agenciji.

(3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja žalbe, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu žalbe poduzela.

(4) Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama, može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Pravila za organiziranja tržišta električne energije

Članak 52.

(1) Pravila organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije uređuju način organiziranja i rada veleprodajnih tržišta električne energije.

(2) Pravilima organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije iz stavka 1. ovoga članak najmanje se utvrđuju model veleprodajnih tržišta električne energije, registracija sudionika na tržištu, vrste ugovora koji se sklapaju na izvanburzovnom tržištu električne energije, standardi i postupci za

evidentiranje transakcija s veleprodajnih tržišta električne energije, uključujući i kupoprodaju na maloprodajnim tržištima, standardi i postupci vezani za problematičnog opskrbljivača na tržištu električne energije, standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije s veleprodajnih tržišta električne energije, uključujući i kupoprodaju na maloprodajnim tržištima te ostala pitanja potrebna za organiziranje veleprodajnih tržišta električne energije.

(3) Operator tržišta električne energije donosi pravila iz stavka 1. ovoga članka uz prethodno ishođeno mišljenje operatora prijenosnog sustava i mišljenje operatora distribucijskog sustava te uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.

(4) Operator tržišta električne energije dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila iz stavka 1. ovoga članka u trajanju od najmanje 30 dana.

(5) Operator tržišta električne energije dužan je javno objaviti pravila iz stavka 1. ovoga članka na svojim mrežnim stranicama minimalno 15 dana prije njihova stupanja na snagu.

(6) Na tržištu uravnoteženja operator prijenosnog sustava osigurava usluge uravnoteženja od sudionika na tržištu uravnoteženja i/ili drugih operatora prijenosnog sustava radi uravnoteženja elektroenergetskog sustava, u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/2195 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(7) Operator prijenosnog sustava odgovoran je za organiziranje tržišta uravnoteženja na cijelom području Republike Hrvatske.

(8) Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava najmanje se utvrđuju proizvodi i usluge, pretkvalifikacijski postupak, ugovorni odnosi, nabava rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i energije uravnoteženja, obračun usluge uravnoteženja i način određivanja cijene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i energije uravnoteženja, ugovorni odnosi i odgovornost za odstupanje, način obračuna i cijene odstupanja uzimajući u obzir pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja, financijsko poravnanje odstupanja, objava podataka i informacija, pravila obračuna u slučaju obustave i ponovnog pokretanja tržišnih aktivnosti, postupak rješavanja prigovora, kao i ostali zahtjevi u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/2195 i Uredbom Komisije (EU) 2017/1485.

(9) Operator prijenosnog sustava donosi pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.

(10) Operator prijenosnog sustava dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava u trajanju od najmanje 30 dana.

(11) Operator prijenosnog sustava dužan je javno objaviti pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava na svojim mrežnim stranicama, 15 dana prije njihova stupanja na snagu.

(12) Pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja utvrđuju se najmanje nadomjesne krivulje opterećenja karakterističnih skupina kupaca, način određivanja dijela ostvarenja opskrbljivača za kupce koji nemaju potvrđenu krivulju opterećenja u svrhu obračuna odstupanja, način određivanja predviđene potrošnje za buduće polugodišnje obračunsko razdoblje za krajnjeg kupca s polugodišnjim obračunskim razdobljem i način određivanja predviđenih mjesečnih potrošnji za buduće polugodišnje obračunsko razdoblje za krajnjeg kupca s polugodišnjim obračunskim razdobljem te objava podataka i informacija.

(13) Operator distribucijskog sustava donosi pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja uz prethodno ishođeno mišljenje operatora prijenosnog sustava te uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.

- (14)** Operator distribucijskog sustava dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja u trajanju od najmanje 30 dana.
- (15)** Operator distribucijskog sustava dužan je javno objaviti pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja na svojim mrežnim stranicama najmanje 15 dana prije njihova stupanja snagu.
- (16)** Na tržištu nefrekvencijskih pomoćnih usluga operator prijenosnog sustava odnosno operator distribucijskog sustava osigurava nefrekvencijske pomoćne usluge u skladu s pravilima o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav odnosno pravilima o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za distribucijski sustav.
- (17)** Operator prijenosnog sustava odgovoran je za organiziranje tržišta nefrekvencijskih pomoćnih usluga za prijenosni sustav na cijelom području Republike Hrvatske.
- (18)** Pravilima o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav najmanje se utvrđuju proizvodi i usluge, pretkvalifikacijski postupak, ugovorni odnosi, nabava nefrekvencijskih pomoćnih usluga, način određivanja cijena.
- (19)** Operator prijenosnog sustava donosi pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama, uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.
- (20)** Operator prijenosnog sustava dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama u trajanju od najmanje 30 dana.
- (21)** Operator prijenosnog sustava dužan je javno objaviti pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama na svojim mrežnim stranicama najmanje 15 dana prije njihova stupanja na snagu.
- (22)** Operator distribucijskog sustava odgovoran je za organiziranje tržišta nefrekvencijskih pomoćnih usluga za distribucijski sustav na cijelom području Republike Hrvatske.
- (23)** Pravilima o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za distribucijski sustav utvrđuju se, među ostalim, proizvodi i usluge, pretkvalifikacijski postupak, ugovorni odnosi, nabava nefrekvencijskih pomoćnih usluga te način određivanja cijena.
- (24)** Operator distribucijskog sustava donosi pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za distribucijski sustav uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.
- (25)** Operator distribucijskog sustava dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za distribucijski sustav u trajanju od najmanje 30 dana.
- (26)** Operator distribucijskog sustava dužan je javno objaviti pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za distribucijski sustav na svojim mrežnim stranicama najmanje 15 dana prije njihova stupanja na snagu.
- (27)** Pravilima o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu, uključujući spojne vodove, najmanje se utvrđuju proizvodi i usluge, postupci upravljanja zagušenjima, uključujući uporabu fleksibilnosti, obveze operatora prijenosnog sustava u pogledu upravljanja zagušenjima, obveze sudionika na tržištu i korisnika mreže u pogledu upravljanja zagušenjima te međusobne obveze operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava u pogledu upravljanja zagušenjima, način utvrđivanja cijena i obračuna, redispečiranje odnosno postupak operatora sustava za smanjenjem ili povećanjem proizvodnje, potrošnje ili skladištenja električne energije radi povećanja sigurnosti i smanjenja zagušenja u mreži te način vrednovanja, obračuna i naplate redispečiranja te ugovorni odnosi.
- (28)** Operator prijenosnog sustava donosi pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije.

(29) Operator prijenosnog sustava dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu u trajanju od najmanje 30 dana.

(30) Operator prijenosnog sustava dužan je javno objaviti pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu na svojim mrežnim stranicama najmanje 15 dana prije njihova stupanja na snagu.

(31) Pravilima o upravljanju zagušenjima u distribucijskom sustavu najmanje se utvrđuju proizvodi i usluge, postupci upravljanja zagušenjima, uključujući uporabu fleksibilnosti, obveze operatora distribucijskog sustava u pogledu upravljanja zagušenjima, obveze sudionika na tržištu i korisnika mreže u pogledu upravljanja zagušenjima, način utvrđivanja cijena i obračuna, redispječiranje odnosno postupak operatora sustava za smanjenjem ili povećanjem proizvodnje, potrošnje ili skladištenja električne energije radi povećanja sigurnosti i smanjenja zagušenja u mreži te način vrednovanja, obračuna i naplate redispječiranja te ugovorni odnosi.

(32) Operator distribucijskog sustava donosi pravila o upravljanju zagušenjima u distribucijskom sustavu uz prethodno ishodišno mišljenje operatora prijenosnog sustava te uz prethodno ishodišnu suglasnost Agencije.

(33) Operator distribucijskog sustava dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu pravila o upravljanju zagušenjima u distribucijskom sustavu u trajanju od najmanje 30 dana.

(34) Operator distribucijskog sustava dužan je javno objaviti pravila o upravljanju zagušenjima u distribucijskom sustavu na svojim mrežnim stranicama najmanje 15 dana prije njihova stupanja na snagu.

(35) Operator sustava dostavlja do 30. rujna svake godine Agenciji na suglasnost obrazloženi zahtjev za nabavu proizvoda i usluga iz stavaka 8., 18., 23., 27. i 31. ovoga članka koji se ne mogu nabaviti na tržištu s procjenom mogućnosti osiguravanja pojedinog proizvoda i usluge na tržišnim načelima.

Sudionici na tržištu

Članak 53.

(1) Sudionik na tržištu može biti elektroenergetski subjekt ili druga pravna ili fizička osoba na temelju prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s odredbama ovoga Zakona te pravilima kojima se uređuju pojedina tržišta električne energije.

(2) Sudionici na tržištu ugovorno uređuju međusobna prava i obveze u skladu s odredbama ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor, kao i propisima donesenim na temelju tih zakona.

(3) Operator sustava, operator tržišta električne energije i burza električne energije su sudionici na tržištu električne energije, s obzirom na obvezu kupnje električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, na kupnju i prodaju energije uravnoteženja, kupnju i prodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije te na trgovanje na burzi električne energije, a što se detaljnije uređuje podzakonskim aktima donesenim na temelju ovoga Zakona i propisa kojim se uređuje područje obnovljivih izvora energije.

Zaštićeni računi burze električne energije

Članak 54.

(1) Burza električne energije za potrebe realizacije ili zasnivanja novčanih depozita kao sredstava osiguranja plaćanja ili kao jamstava za ozbiljnost ponude, radi realizacije kupnje i prodaje električne

energije ili drugih proizvoda koji se prodaju putem burze električne energije, otvara jedan ili više posebnih poslovnih računa.

(2) Financijski instrumenti i novčana sredstva na posebnim poslovnim računima burze električne energije koji služe za plaćanje električne energije ili druge proizvode koje član burze električne energije ili treća osoba kupuje ili prodaje putem burze električne energije ili burzi električne energije ili služe u bilo koje druge svrhe vezano za kupoprodaju električne energije i bilo kojih proizvoda putem burze električne energije ili u svrhu deponiranja novca koji burza električne energije primi od strane pojedinog člana burze električne energije ili treće osobe, koja kupuje ili prodaje druge proizvode putem burze električne energije, radi osiguranja plaćanja električne energije ili drugih proizvoda koji se kupuju ili prodaju putem burze električne energije ili naplate iznosa za električnu energiju ili druge proizvode koje je član burze električne energije ili treća osoba kupila putem burze električne energije ili naplate bilo kojih drugih iznosa vezano za kupoprodaju električne energije ili bilo kojeg drugog proizvoda putem burze električne energije, ne ulaze u likvidacijsku, predstečajnu ili stečajnu masu burze električne energije, člana burze električne energije i takve treće osobe koja kupuje ili prodaje bilo koje proizvode putem burze električne energije, niti mogu biti predmetom ovrhe ili bilo kakvog zahtjeva trećih strana na temelju potraživanja takvih trećih strana prema burzi električne energije i/ili prema članu burze električne energije i/ili trećoj osobi koja kupuje ili prodaje bilo koje proizvode putem burze električne energije.

(3) Uzajamni odnosi člana burze električne energije i/ili treće osobe koja kupuje ili prodaje bilo koje proizvode putem burze električne energije i burze električne energije u pogledu prava i obveza burze električne energije na financijskim instrumentima i novčanim sredstvima koja se nalaze na takvim posebnim poslovnim računima burze električne energije uređuju se odgovarajućim ugovorom između burze električne energije i člana burze električne energije odnosno takve treće osobe.

(4) Kada se steknu uvjeti za prijebor uzajamnih potraživanja između jednog ili više članova burze električne energije odnosno treće osobe koja kupuje ili prodaje bilo koje proizvode putem burze električne energije i burze električne energije, u predstečajnom postupku i stečajnom postupku se na bilo kojeg od tih članova burze električne energije i/ili treće osobe i/ili burzu električne energije ne primjenjuju odredbe kojima se uređuje predstečajni postupak i stečajni postupak i propisuje zabrana prijebora potraživanja te se ne primjenjuju odredbe o zabrani prijebora potraživanja predstečajnog ili stečajnog dužnika.

Razvoj tržišnog natjecanja

Članak 55.

(1) Agencija je dužna, u suradnji s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja, najmanje svake treće godine provesti istraživanje funkcioniranja tržišta električne energije.

(2) U slučaju potrebe, Agencija će odrediti bilo koje potrebne i razmjerne mjere za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i osigurati pravilno funkcioniranje tržišta električne energije.

(3) Mjere iz stavka 2. ovoga članka mogu uključivati programe stavljanja na tržište određene količine električne energije prema kojima se elektroenergetske subjekte obvezuje na prodaju ili činjenje raspoloživim određene količine električne energije ili omogućavanje pristupa dijelu njihovih proizvodnih kapaciteta zainteresiranim opskrbljivačima tijekom određenog razdoblja.

VII. OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Obavljanje opskrbe električnom energijom

Članak 56.

- (1)** Opskrba električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna o elektroenergetskoj djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju i prodaju električne energije na veleprodajnom tržištu, prodaju električne energije krajnjim kupcima i skladištima energije, otkup električne energije od aktivnih kupaca, preuzimanje električne energije za aktivnog kupca, skladišta energije i proizvođača te agregiranje.
- (2)** Opskrbljivač je financijski odgovoran za odstupanja koje uzrokuje u elektroenergetskom sustavu te može, kao subjekt odgovoran za odstupanje, snositi odgovornost za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2019/943 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.
- (3)** Prodaja električne energije krajnjim kupcima obuhvaća obradu obračunskih elemenata, obračun potrošnje električne energije, ispostavu računa i naplatu obračunane električne energije na temelju ugovora o opskrbi električnom energijom. Prodaja električne energije krajnjim kupcima mora obuhvaćati obračun, ispostavu računa, a može obuhvaćati i obračun, ispostavu računa i naplatu korištenja prijenosne i distribucijske mreže, kao i drugih naknada u skladu s odredbama ovoga Zakonom, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetske djelatnosti i posebnim propisima.
- (4)** Za potrebe obračuna potrošnje električne energije i ostalih naknada svaki opskrbljivač ima pravo na mjerne podatke sukladno standardima koji su propisani mrežnim pravilima prijenosnog sustava odnosno mrežnim pravilima distribucijskog sustava te tehničkim uvjetima za obračunska mjerna mjesta.
- (5)** Za nestandardne načine obračuna potrošnje električne energije svaki opskrbljivač može od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava zahtijevati posebnu uslugu sukladno cjeniku nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava odnosno cjeniku nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava, uključujući i ugradnju druge vrste mjernog uređaja, način prikupljanja mjernih podataka te način obrade i prijenosa mjernih podataka.
- (6)** Ugovorom o opskrbi električnom energijom određuje se količina električne energije na temelju prethodno ostvarene potrošnje krajnjeg kupca na obračunskom mjernom mjestu ili može biti unaprijed određena za obračunsko mjerno mjesto za obračunsko razdoblje.
- (7)** Opskrbljivač pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:
1. samo kupce iz kategorije kućanstvo koji izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe kao javnu uslugu u okviru univerzalne usluge i
 2. prema reguliranim uvjetima za zajamčenu opskrbu samo one krajnje kupce koji nisu iz kategorije kućanstvo, a pod određenim uvjetima ostanu bez opskrbljivača.
- (8)** Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:
1. sve krajnje kupce na temelju ugovora o opskrbi električnom energijom i
 2. sve kupce na veleprodajnom tržištu na temelju bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.
- (9)** Prije početka opskrbe svaki opskrbljivač je obavezan:

1. sklopiti ugovore u skladu s pravilima organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije i pravilima uravnoteženja elektroenergetskog sustava
2. sklopiti ugovor o kupoprodaji električne energije s najmanje jednim drugim opskrbljivačem, trgovcem, proizvođačem ili na burzi odnosno ugovor o opskrbi električnom energijom s krajnjim kupcem i, ako je to potrebno, osigurati prekogranične prijenosne kapacitete
3. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih javno objaviti 30 dana prije početka opskrbe, u skladu s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, odredbama ovoga Zakona te zakonom kojim se uređuje energetska sektor.

(10) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge sa svojim krajnjim kupcima sklapa ugovor o opskrbi električnom energijom.

(11) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge s krajnjim kupcima koji ga slobodno izaberu može sklopiti ugovor o opskrbi električnom energijom, kojim slobodno ugovara količinu i cijenu električne energije, kao i ostale obračunske elemente.

(12) Svaki opskrbljivač svojim krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo mora, a ostalim kupcima na niskom naponu može, za svako obračunsko mjerno mjesto izdavati jedinstveni račun za električnu energiju i korištenje mreže koji mora biti u skladu s tarifnim sustavima, propisanim naknadama i slobodnim cijenama.

(13) Opskrbljivač svojim krajnjim kupcima može u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama naplaćivati naknade samo na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava odnosno drugim subjektima u čije ime naknade naplaćuje. Opskrbljivač je dužan u skladu s tarifnim sustavima platiti naknadu za korištenje mreže operatorima, bez prava na dodatnu naknadu od operatora.

(14) Ugovor o međusobnim odnosima iz stavka 13. ovoga članka treba sadržavati sljedeće elemente:

1. ugovorne strane
2. uvjete i rokove plaćanja naknade za korištenje mreže svih kupaca
3. prava i obveze ugovornih strana u slučaju neispunjavanja odredbi ugovora
4. instrumente osiguranja plaćanja za pokrivanje naknade za korištenje mreže svih kupaca za prethodnih 90 dana, što odgovara tromjesečnom prosjeku iznosa naknade
5. promjenu iznosa instrumenata osiguranja plaćanja, u slučaju odstupanja većih od 20%
6. trajanje i raskid ugovora
7. način rješavanja sporova.

(15) U pogledu kvalitete opskrbe električne energije opskrbljivač je dužan postupati u skladu s člankom 60. ovoga Zakona.

(16) Uvjetima opskrbljivača za opskrbu električnom energijom utvrđuju se:

1. modeli opskrbe i jedinične cijene električne energije
2. izbor načina i uvjeti plaćanja
3. način informiranja o potrošnji i troškovima te davanju obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge
4. trajanje ugovora, uvjeti obnove te prekida usluga i ugovora, postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora.

(17) Svaki opskrbljivač dužan je Agenciji na zahtjev dostaviti agregirane podatke o prodanoj električnoj energiji na maloprodajnom tržištu, uključujući i prosječne cijene prema tarifnim kategorijama i modelima za korištenje mreže.

(18) Iznimno od odredbe stavka 13. ovoga članka, opskrbljivač svojim krajnjim kupcima priključenima na distribucijsku mrežu može, u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama, naplaćivati naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom distribucijskog sustava.

(19) Ako kupac priključen na distribucijsku mrežu nema jedinstveni račun, tada račun koji izdaje operator distribucijskog sustava sadrži, u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama, naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže.

(20) Operator distribucijskog sustava naplaćuje naknadu za korištenje prijenosne mreže za kupce priključene na distribucijsku mrežu na temelju ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prijenosnog sustava koji treba najmanje sadržavati:

1. ugovorne strane
2. uvjete i rokove plaćanja naknade za korištenje prijenosne mreže kupaca
3. prava i obveze ugovornih strana u slučaju neispunjavanja odredbi ugovora
4. trajanje i raskid ugovor
5. način rješavanja sporova.

Ugovor o opskrbi električnom energijom

Članak 57.

(1) Sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi električnom energijom detaljnije se uređuju općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom te uvjetima opskrbljivača, u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje energetska sektor.

(2) Svaki opskrbljivač dužan je osigurati da su uvjeti ugovora o opskrbi električnom energijom koje nudi usklađeni s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.

(3) Svaki opskrbljivač obavezan je javno objaviti dio cijene koji se regulira te naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor, a opskrbljivač pod obavezom javne usluge i iznose tarifnih stavki za krajnje kupce.

(4) Opskrbljivač koji nije pod obavezom javne usluge može sklapati ugovore o opskrbi električnom energijom pod posebnim uvjetima prodaje, s tim da je i u tom slučaju obavezan postupati na način kojim se ponuđenim uvjetima prodaje ili cijenama ne narušava tržišno natjecanje i ravnopravan položaj kupaca na tržištu električne energije.

Dužnosti opskrbljivača

Članak 58.

(1) Opskrbljivač je dužan izraditi i javno objaviti vlastiti program mjera za:

1. pružanje pomoći krajnjim kupcima u ispunjavanju dospjelih ugovornih obveza radi sprječavanja obustave opskrbe
2. podržavanje opskrbe krajnjih kupaca na mjestima koja su udaljena od urbanih središta
3. podržavanje sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče i
4. poticanje energetske učinkovitosti.

(2) Opskrbljivač je dužan krajnje kupce redovito obavještavati o mjerama poboljšanja energetske učinkovitosti u finalnoj potrošnji energije.

(3) Opskrbljivač je dužan svim svojim krajnjim kupcima obračunati, ispostaviti račun i naplatiti:

1. dio cijene koja se slobodno ugovara
2. dio cijene koja se regulira i
3. naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima.

(4) Opskrbljivač je dužan naplaćivati električnu energiju i usluge na temelju preglednog i razumljivog računa.

(5) Opskrbljivač je dužan redovito obavještavati svoje krajnje kupce u svezi s opskrbom električnom energijom, uključujući i o pitanjima u svezi sa zaštitom okoliša. Informacije koje je svaki opskrbljivač obavezan pružati svojim krajnjim kupcima moraju biti u skladu sa zahtjevima Agencije. Svaki opskrbljivač obavezan je najmanje jednom godišnje osigurati da je u računu ili u prilogu računa te u promocijskim materijalima koji su dostupni krajnjem kupcu naveden:

1. udio pojedinog izvora energije u izvorima koje je koristio za zadovoljavanje potreba krajnjih kupaca
2. upute na postojeće izvore informacija, primjerice mrežne stranice, gdje su javnosti dostupne informacije o utjecaju na okoliš, u smislu emisija stakleničkih plinova i zbrinjavanja radioaktivnog otpada kao posljedice proizvodnje električne energije iz svih goriva za cjelokupnu proizvodnju koja je koristio u prošloj godini i
3. obavijesti za krajnje kupce o njihovim pravima koja imaju u slučaju spora.

(6) Podaci moraju odgovarati podacima iz ostvarene energetske bilance Republike Hrvatske za prethodnu godinu.

(7) Agencija je obvezna poduzeti nužne korake kako bi osigurala da su obavijesti koje svaki opskrbljivač pruža svojim krajnjim kupcima pouzdane i dane na jasan i usporediv način na razini cijelog tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj. Agencija može učiniti raspoloživim elemente tih obavijesti sudionicima na tržištu električne energije, uz uvjet da komercijalno osjetljive informacije o pojedinačnim sudionicima ili pojedinačnim transakcijama ne mogu biti objavljene.

(8) Opskrbljivač je dužan poduzimati nužne korake u svrhu zaštite interesa svojih krajnjih kupaca i na učinkovit način rješavati prigovore svojih krajnjih kupaca, uključujući i izvansudske nagodbe o čemu jednom godišnje podnosi izvještaj Agenciji.

Pravilnik o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom

Članak 59.

(1) Upravno vijeće Agencije donosi pravilnik o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom.

(2) Pravilnikom iz stavka 1. ovoga članka propisuju se:

1. međusobni ugovorni odnosi između energetske subjekata i korisnika mreže, koji uključuju korištenje mreže, opskrba električnom energijom, agregiranje, usluge fleksibilnosti i fleksibilni ugovor o korištenju mreže, uvjeti opskrbljivača za opskrbu električnom energijom, preuzimanje viškova proizvedene električne energije, dijeljenje energije aktivnog kupca, članova energetske zajednice građana i članova zajednice obnovljive energije određene sukladno zakonu kojim se uređuje područje obnovljivih izvora, privremeni prijenos prava i obveza iz ugovora o korištenju mreže s privremenim prijenosom prava i obveza iz ugovora o opskrbi električnom energijom, prestanak važenja ugovora o privremenom prijenosu prava i

- obveza iz ugovora o korištenju mreže, međusobni odnosi operatora sustava, međusobni odnosi opskrbljivača i operatora sustava i drugo
2. obveze i odgovornosti energetskih subjekata i korisnika mreže koji uključuju: kvalitetu opskrbe električnom energijom, priključak i obračunsko mjerno mjesto, korištenje priključne snage, sigurnost pogona i tehnička ispravnost postrojenja i instalacije korisnika mreže, posredno korištenje mreže, uvjeti predaje električne energije u mrežu, naknada štete i drugo
 3. postupak prilikom promjene vlasništva građevine
 4. kategorije za korištenje mreže koje uključuju: plaćanje naknade za korištenje mreže, izuzetke od naplate naknade za korištenje mreže prilikom pružanja pomoćnih usluga, razvrstavanje obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca i aktivnih kupaca u kategorije i drugo
 5. prikupljanje i obrađivanje mjernih podataka s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže koji uključuju: mjerenje, očitavanje i obrađivanje mjernih podataka, upravljanje mjernim podacima, pristup podacima, postupanje s mjernim podacima s obračunskih mjernih mjesta te točaka razdvajanja između susjednih sustava i drugo
 6. uvjeti mjerenja, načini obračuna i naplata potrošnje električne energije koji uključuju: obračunsko razdoblje, očitavanje mjernih podataka, razdoblja očitavanja stanja brojila, očitavanje stanja brojila, samoočitavanje stanja brojila, procjena potrošnje i proizvodnje, određivanje predviđene potrošnje, obračun potrošnje električne energije, obvezni sadržaj računa, postupak prilikom promjene iznosa tarifnih stavki za prijenos ili distribuciju električne energije, postupak u slučaju utvrđene pogreške obračunskih mjernih podataka korisnika mreže, razdoblja primjene više dnevne tarife i niže dnevne tarife, primjena tarifnog elementa obračunske vršne radne snage, pravila u slučaju postojanja više obračunskih mjernih mjesta krajnjeg kupca i aktivnog kupca, prekomjerna jalova energija, izuzeća od plaćanja jedne ili više tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije tijekom pružanja pomoćnih usluga ili usluga fleksibilnosti operatoru sustava i drugo
 7. održavanje mjernih uređaja koje uključuje: održavanje obračunskog mjernog mjesta, kontrolu i zamjenu mjerne opreme, ugradnju naprednog brojila na zahtjev krajnjeg kupca ili opskrbljivača, obavještanje operatora sustava o neispravnosti priključka ili obračunskog mjernog mjesta, postupak provjere ispravnosti brojila i pripadajuće mjerne opreme na zahtjev korisnika mreže i drugo
 8. postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje električne energije
 9. uvjeti za primjenu postupka ograničenja ili privremene obustave isporuke električne energije koji uključuju privremenu obustavu isporuke električne energije krajnjem kupcu, privremenu obustavu isporuke električne energije proizvođaču i aktivnom kupcu, rokove i uvjete za privremenu obustavu isporuke električne energije, privremenu obustavu isporuke električne energije na zahtjev korisnika mreže, ponovnu uspostavu isporuke električne energije, trošak privremene obustave isporuke električne energije i trošak ponovne uspostave isporuke električne energije, obavještanje korisnika mjernih podataka i drugo
 10. mjere zaštite korisnika mreže koje uključuju obveze operatora sustava, obveze opskrbljivača, obveze opskrbljivača u obvezi javne usluge, podnošenje prigovora, uvjete za sklapanje ugovora o opskrbi električnom energijom, sadržaj ugovora o opskrbi električnom energijom, nedozvoljene prodajne prakse i drugo
 11. minimalni zahtjevi za izdavanje računa i informacija o obračunu koji uključuju
 - a) minimalne informacije na računu i obračunu i to: ključne informacije za račun, ključne informacije za obračun, informacije o stvarnoj potrošnji za napredna mjerila
 - b) učestalost obračuna ovisno o tome ima li se konvencionalno ili napredno brojilo

- c) podatke o prethodnoj potrošnji ovisno o vrsti brojila konvencionalno ili napredno brojilo, a što uključuje minimalno podatke za tri godine ili ugovorno razdoblje ovisno što je kraće, podatke o potrošnji u danima, tjednima mjesecima i godinama barem za prethodne dvije godine ili od početka ugovora o opskrbi ako je on kraći
- d) podatke o izvorima energije, koji uključuju udio izvora u energiji koja je kupljena odnosno informacije o utjecaju na okoliš, CO₂, radioaktivnom otpadu koji se dobije iz proizvodnje električne energije koju je nabavio pojedini opskrbljivač
- e) podatke o dijelovima računa sukladno Uredbi (EU) 2016/1952

12. detaljno obrađena kolektivna promjena opskrbljivača iz članka 22. stavka 6. ovoga Zakona.

(3) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka sadrži sljedeće mjere zaštite krajnjih kupaca:

- 1. pravo na sklapanje ugovora s opskrbljivačem utemeljeno na pravičnim i unaprijed poznatim uvjetima
- 2. pravo na obavijest o namjeri izmjene ugovorenih uvjeta i pravo na raskid ugovora nakon primitka te obavijesti
- 3. obvezu opskrbljivača da obavijesti svoje korisnike o svakoj promjeni dijela cijene koji se slobodno ugovara, dijela cijene koji se regulira kao i naknada i ostalih davanja propisanih posebnim propisima u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor, koje utvrđuju druga nadležna tijela i/ili energetska subjekti, najkasnije tijekom jednoga uobičajenoga obračunskog razdoblja nakon povećanja naknada, te pravo krajnjeg kupca na raskid ugovora ako ne prihvaća nove uvjete
- 4. obvezu davanja razvidnih podataka o važećim iznosima tarifnih stavki i o standardnim uvjetima korištenja usluga
- 5. obvezu ponude izbora načina plaćanja
- 6. pravo na zaštitu krajnjih kupaca od nepravednih i varljivih načina prodaje usluga
- 7. pravo na besplatnu promjenu opskrbljivača
- 8. pravo na transparentne, jednostavne i ekonomične postupke rješavanja žalbi krajnjih kupaca, uz pravedno rješavanje sporova i bez odgađanja
- 9. obvezu davanja obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge
- 10. pravo na informiranje o potrošnji i troškovima te
- 11. pravo na raspolaganje podacima o potrošnji, uključujući pravo i uvjete prosljeđivanja podataka drugom opskrbljivaču bez naknade.

(4) Uvjeti za sklapanje ugovora o opskrbi električnom energijom sadrže:

- 1. način promjene ugovorenih uvjeta opskrbe
- 2. pravo krajnjeg kupca na raskid ugovora
- 3. način obavještanja o promjeni cijene energije u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor
- 4. način obavještanja o važećim cijenama, naknadama i standardnim rokovima i uvjetima, osobito u pogledu pristupa i korištenja usluga i
- 5. zabranu obvezivanja krajnjeg kupca na čuvanje bilo kakvih podataka iz tog ugovora, obračuna i računa, uključujući cijene, način promjene cijene i mjernih podataka, kao tajnih podataka.

Kvaliteta opskrbe električnom energijom

Članak 60.

(1) Kvaliteta opskrbe električnom energijom sastoji se od:

- 1. kvalitete usluga

2. pouzdanosti napajanja i
 3. kvalitete napona.
- (2)** Operatori sustava dužni su u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom sustavno:
1. održavati razinu kvalitete opskrbe električnom energijom
 2. pratiti pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom te
 3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete električne energije.
- (3)** Svaki opskrbljivač dužan je u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom sustavno:
1. održavati razinu kvalitete usluga
 2. pratiti pokazatelje kvalitete usluga te
 3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete usluga.
- (4)** Operatori sustava i svaki opskrbljivač:
1. u skladu sa stavkom 5. točkama 8., 9. i 10. ovoga članka, jednom godišnje javno objavljuju izvještaje o kvaliteti opskrbe električnom energijom
 2. u skladu sa stavkom 5. točkom 7. ovoga članka, izvještavaju Agenciju i dostavljaju joj podatke o kvaliteti opskrbe električnom energijom
 3. dužni su uskladiti sve akte koje donose na temelju ovoga Zakona s uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom određenima pravilnikom iz stavka 5. ovoga članka.
- (5)** Upravno vijeće Agencije donosi pravilnik o uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom u kojima se propisuju:
1. pokazatelji kvalitete opskrbe električnom energijom
 2. način mjerenja, prikupljanja i objavljivanja pokazatelja kvalitete opskrbe električnom energijom
 3. iznimni događaji u pogledu kvalitete opskrbe električnom energijom
 4. opći, minimalni i zajamčeni standardi kvalitete opskrbe električnom energijom
 5. način regulacije kvalitete opskrbe električnom energijom u ovisnosti o odabranoj metodi regulacije tarifa
 6. financijska kompenzacija ne temelju zajamčenih standarda kvalitete opskrbe električnom energijom
 7. način, dinamika i opseg izvještavanja te dostavljanja podataka Agenciji o kvaliteti opskrbe električnom energijom
 8. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora prijenosnog sustava o kvaliteti opskrbe električnom energijom
 9. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora distribucijskog sustava o kvaliteti opskrbe električnom energijom
 10. sadržaj godišnjeg izvještaja opskrbljivača o kvaliteti usluga.

Pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora

Članak 61.

(1) Agencija donosi pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora kojima se uređuju uvjeti i postupak promjene opskrbljivača i/ili agregatora u pogledu opskrbe električnom energijom, otkupa električne energije i agregiranja, a koja sadrže:

1. postupak promjene opskrbljivača
2. postupak promjene agregatora
3. obveze opskrbljivača u postupku promjene opskrbljivača

4. obveze agregatora u postupku promjene agregatora te
5. obveze operatora sustava u postupku promjene opskrbljivača i agregatora.

(2) Pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju da su postupci koji se propisuju tim pravilima nediskriminirajući u pogledu troška, napora ili vremena te da korisnici mreže nisu podvrgnuti diskriminaciji u pogledu tehničkih i administrativnih zahtjeva, postupaka ili naknada od strane opskrbljivača i agregatora na temelju toga imaju li ugovor s opskrbljivačem i agregatorom.

(3) Postupak promjene opskrbljivača i agregatora provodi operator sustava.

(4) Danom početka primjene ugovora o opskrbi električnom energijom, ugovora kojim se uređuje otkup električne energije ili ugovora o agregiranju, automatski prestaju važiti ugovorne obveze s postojećim opskrbljivačem ili agregatorom.

(5) Operator sustava dužan je obavijestiti postojećeg opskrbljivača ili agregatora kojem prestaju važiti ugovorne obveze.

(6) Opskrbljivač i agregator kojem prestaju važiti ugovorne obveze ne mogu postavljati dodatne uvjete za prestanak ugovornih obveza odnosno raskid ugovora o opskrbi električnom energijom, ugovora kojim se uređuje otkup električne energije ili ugovora o agregiranju niti ometati postupak promjene opskrbljivača ili agregatora te je dužan ispunjavati svoje ugovorne obveze u pogledu opskrbe električnom energijom, otkupa električne energije ili agregiranja do okončanja postupka promjene opskrbljivača ili agregatora.

(7) Agencija provodi nadzor nad primjenom pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora.

(8) Prigovor krajnjeg kupca na postupak promjene opskrbljivača i agregatora podnosi se Agenciji.

(9) Prigovor iz stavka 8. ovoga članka ne odgađa provođenje postupka promjene opskrbljivača i agregatora te primjenu novog ugovora o opskrbi električnom energijom, ugovora kojim se uređuje otkup električne energije i ugovora o agregiranju.

(10) Protiv odluke Agencije o prigovoru iz stavka 8. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor, pri čemu je postupak pred upravnim sudom hitan.

VIII. TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Obavljanje trgovine električnom energijom

Članak 62.

(1) Trgovina električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna o elektroenergetskoj djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju električne energije i prodaju električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima.

(2) Trgovinu električnom energijom može obavljati elektroenergetski subjekt na temelju dozvole izdane u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i odredbama ovoga Zakona.

(3) Trgovac je financijski odgovoran za odstupanja koje uzrokuje u elektroenergetskom sustavu te može, kao subjekt odgovoran za odstupanje, snositi odgovornost za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2019/943 i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(4) Za trgovinu električnom energijom koja se vrši isključivo putem burze električne energije opskrbljivač ili trgovac električne energije iz države članice Europske unije nije dužan od Agencije

ishoditi dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti trgovine električnom energijom, ali je dužan postupati sukladno općim propisima kojima se uređuje poslovanje inozemnih trgovačkih društava i inozemnih trgovaca pojedinaca u Republici Hrvatskoj.

Dostupnost podataka u obavljanju trgovine električnom energijom

Članak 63.

(1) Svaki trgovac električnom energijom obavezan je učiniti dostupnim Agenciji, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i drugim nadležnim institucijama u Europskoj uniji koje su na temelju međunarodnih ugovora ovlaštene odnosno dužne obavljati povezane zadaće, u razdoblju od pet godina, relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu i s operatorom prijenosnog sustava odnosno operatorom tržišta električne energije u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice električne energije.

(2) Relevantni podaci iz stavka 1. ovoga članka moraju uključivati detalje karakteristika relevantnih transakcija, među kojima su trajanje, odredbe isporuke, preuzimanja i namire, količine, datumi i vremena izvršenja te cijene u transakcijama i načini identifikacije kupca na veleprodajnom tržištu koji je u pitanju, kao i specifične detalje svih nenamirenih kupoprodajnih ugovora i izvedenica električne energije.

(3) Opskrbljivač ili trgovac električne energije iz države članice Europske unije koji želi biti sudionik na elektroenergetskom tržištu u Republici Hrvatskoj dužan je od Agencije ishoditi dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom ili trgovine električnom energijom.

(4) Agencija može aktivnom opskrbljivaču električnom energijom ili trgovcu električnom energijom iz države članice Europske unije izdati dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti opskrbe električnom energijom ili trgovine električnom energijom i po pojednostavnjenim uvjetima u skladu s odredbama podzakonskog propisa donesenog na temelju zakona kojim se uređuje energetski sektor, a kojim se uređuje izdavanje i oduzimanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti.

Zajamčena opskrba električnom energijom

Članak 64.

(1) Zajamčeni opskrbljivač opskrbljuje krajnjeg kupca električnom energijom bez posebnog zahtjeva krajnjeg kupca u slučaju kada prestane važiti ugovor o opskrbi električnom energijom ili u slučaju izlaska njegova opskrbljivača s tržišta električne energije (u daljnjem tekstu: problematični opskrbljivač) ako krajnji kupac ne može utjecati na nastale okolnosti i bez zaštite gubi opskrbu, neovisno o tome radi li se o:

1. neplaniranom izlasku, kada problematični opskrbljivač nije više u mogućnosti opskrbljivati krajnjeg kupca prema ugovoru o opskrbi električnom energijom zbog stečaja ili insolventnosti ili ozbiljnog poremećaja na tržištu električne energije
2. planiranom izlasku, kada problematični opskrbljivač napušta tržište električne energije svojom slobodnom voljom, ali pod uvjetom da prethodno obavijesti sve svoje krajnje kupce o točnom vremenu izlaska te o mogućnosti izbora drugog opskrbljivača ili o mogućnosti opskrbe od zajamčenog opskrbljivača
3. ozbiljnom narušavanju uvjeta iz dozvole i njezinu oduzimanju ili
4. nastanku razloga iz članka 44. ovoga Zakona.

- (2)** Postupak izlaska problematičnog opskrbljivača s tržišta električne energije, neovisno o obliku njegova izlaska, propisuje se pravilima organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije.
- (3)** Operator sustava dužan je dostaviti podatke o kupcima koji prelaze u zajamčenu opskrbu kod zajamčenog opskrbljivača u roku od deset dana od pisane obavijesti iz članka 50. stavka 6. točke 11. ovoga Zakona.
- (4)** Zajamčeni opskrbljivač može opskrbljivati krajnjeg kupca koji nema pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge u neograničenom trajanju, i to prema iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu.
- (5)** Opskrbljivač kupaca u okviru zajamčene opskrbe obavezan je primijeniti iznose tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor te ih javno objaviti i to najmanje 15 dana prije početka primjene. Obavijest kupcima mora sadržavati i obavijest o njihovoj pravu na raskid ugovora o opskrbi električnom energijom u okviru zajamčene opskrbe.
- (6)** Zajamčeni opskrbljivač obavezan je javno objaviti iznose tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu.
- (7)** Iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu veći su od prosječnih iznosa tarifnih stavki za opskrbu sličnih krajnjih kupaca opskrbljivanih na tržištu električne energije.
- (8)** Ugovor o zajamčenoj opskrbi električnom energijom smatra se sklopljenim danom stjecanja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka za korištenje prava na zajamčenu opskrbu.
- (9)** Zajamčeni opskrbljivač dužan je dostaviti krajnjem kupcu ugovor o zajamčenoj opskrbi električnom energijom u pisanom obliku u roku od 15 dana od dana početka zajamčene opskrbe.
- (10)** Zajamčeni opskrbljivač dužan je bez odgađanja izvijestiti krajnjeg kupca o uvjetima zajamčene opskrbe i iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu te o pravu krajnjeg kupca na slobodan izbor opskrbljivača.
- (11)** Zajamčeni opskrbljivač zbog neispunjenih obveza krajnjeg kupca može zahtijevati obustavu isporuke električne energije krajnjem kupcu podnošenjem zahtjeva za obustavu isporuke operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava na koji su priključena postrojenja i instalacije krajnjeg kupca.
- (12)** Zajamčeni opskrbljivač obavezan je izraditi i najmanje jednom godišnje javno objaviti izvješće koje sadrži broj opskrbljivanih krajnjih kupaca, ukupnu količinu isporučene električne energije i prosječno razdoblje zajamčene opskrbe, odvojeno za krajnje kupce koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i za sve ostale krajnje kupce.
- (13)** Zajamčena opskrba iz ovoga članka ne primjenjuje se na kupce kategorije kućanstvo.

Zaštita od postupanja univerzalnog opskrbljivača ili zajamčenog opskrbljivača

Članak 65.

- (1)** Strana nezadovoljna radom univerzalnog opskrbljivača ili zajamčenog opskrbljivača može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.
- (2)** Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem pružanja univerzalne usluge opskrbe krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe, odbijanjem pružanja zajamčene usluge opskrbe krajnjim kupcima koji imaju pravo na taj način opskrbe i primjenom metodologije za određivanje cijene električne energije u okviru zajamčene usluge opskrbe.

(3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama, može pokrenuti upravni spor.

Privremena obustava isporuke električne energije

Članak 66.

(1) Prema ugovoru o opskrbi električnom energijom svaki opskrbljivač može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava privremenu obustavu isporuke električne energije krajnjem kupcu zbog neispunjenih obveza krajnjeg kupca iz ugovora o opskrbi električnom energijom, osim kupaca pod posebnom zaštitom sukladno zakonu kojim se uređuje energetska sektor.

(2) U razdoblju privremene obustave isporuke električne energije iz stavka 1. ovoga članka krajnji kupac ima obveze koje se odnose na korištenje mreže.

(3) Operator sustava obavezan je, na temelju podnesenog zahtjeva opskrbljivača i ako se ne radi o kupcu pod posebnom zaštitom u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor, privremeno obustaviti isporuku električne energije pri čemu ista ne može započeti u petak, subotu ili nedjelju, na državni praznik ili dan prije praznika.

(4) Operator sustava može kao krajnju mjeru privremeno obustaviti isporuku električne energije krajnjem kupcu zbog neplaćanja dijela cijene koji se odnosi na naknadu za korištenje mreže.

(5) Kada korisnik mreže koristi mrežu suprotno odredbama općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom i/ili mrežnih pravila distribucijskog sustava, i/ili mrežnih pravila prijenosnog sustava, i/ili ugovora o korištenju mreže, operator sustava na čiju su mrežu priključeni objekti, postrojenja, uređaji ili instalacije korisnika mreže može nakon prethodne opomene kao krajnju mjeru korisniku mreže privremeno obustaviti isporuku električne energije.

IX. RAD DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA

Određivanje operatora distribucijskih sustava

Članak 67.

HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o. određuje se operatorom distribucijskog sustava za područje Republike Hrvatske na vremensko razdoblje od 50 godina.

Zadaci operatora distribucijskih sustava

Članak 68.

(1) Operator distribucijskog sustava odgovoran je za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da udovolji razumnoj potražnji za distribucijom električne energije, za pogon, održavanje i razvoj na temelju ekonomskih uvjeta sigurnog, pouzdanog i učinkovitog sustava distribucije električne energije na svojem području uz dužnu pažnju prema zaštiti okoliša i energetska učinkovitosti.

(2) Operator distribucijskog sustava ne smije diskriminirati korisnike mreže ili kategorije korisnika mreže, posebno ne u korist svojih povezanih društava.

- (3)** Operator distribucijskog sustava pri dispečiranju proizvodnih postrojenja dužan je davati prednosti proizvodnim postrojenjima koja upotrebljavaju obnovljive izvore energije ili upotrebljavaju visokoučinkovitu kogeneraciju, u skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2019/943.
- (4)** Operator distribucijskog sustava nabavlja električnu energiju za pokrivanje gubitaka električne energije u svojem sustavu u skladu s transparentnim, nediskriminirajućim i tržišno utemeljenim postupcima.
- (5)** Operator distribucijskog sustava ne smije trgovati električnom energijom, osim za:
1. pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži
 2. osiguravanje usluga fleksibilnosti u distribucijskoj mreži i
 3. osiguravanje nefrekvencijskih pomoćnih usluga za rad distribucijskog sustava.
- (6)** Operator distribucijskog sustava odgovoran je za nabavu proizvoda i usluga za ispunjavanje obveza iz stavka 5. ovoga članka potrebnih za učinkovit, pouzdan i siguran rad distribucijskog sustava, u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim pravilima iz članka 52. ovoga Zakona, te mrežnim pravilima distribucijskog sustava iz članka 73. stavka 1. ovoga Zakona.
- (7)** Pravilima iz članka 52. ovoga Zakona te mrežnim pravilima distribucijskog sustava iz članka 73. stavka 1. ovoga Zakona određuju se uvjeti i način utvrđivanja cijena za njihovo pružanje.
- (8)** U nabavi proizvoda i usluga iz stavka 6. ovoga članka, obveza nabave nefrekvencijskih pomoćnih usluga ne primjenjuje se na potpuno integrirane mrežne komponente.
- (9)** Ako je Agencija procijenila, na temelju zahtjeva operatora distribucijskog sustava, da pružanje nefrekvencijskih pomoćnih usluga temeljeno na tržištu nije ekonomski učinkovito, može izdati suglasnost na pravila iz stavka 7. ovoga članka iako se ona u dijelovima ili u cjelini ne temelje na tržišnim načelima.
- (10)** Proizvode i usluge iz stavka 6. ovoga članka operator distribucijskog sustava nabavlja od kvalificiranih sudionika na tržištu, što uključuje sudionike na tržištu koji nude energiju iz obnovljivih izvora energije, sudionike na tržištu koji se bave upravljanjem potrošnjom odnosno proizvodnjom, sudionike na tržištu koji se bave skladištenjem energije, proizvođače, agregatore, kao i aktivne kupce te krajnje kupce.
- (11)** Postupak kvalifikacije sudionika iz stavka 10. ovoga članka propisuje se pravilima iz članak 52. ovoga Zakona te mrežnim pravilima distribucijskog sustava iz članka 73. stavka 1. ovoga Zakona.
- (12)** Operator distribucijskog sustava surađuje s operatorom prijenosnog sustava u svrhu sudjelovanja na tržištima električne energije korisnika mreže priključenih na distribucijsku mrežu.
- (13)** Operator distribucijskog sustava i operator prijenosnog sustava sporazumno se dogovaraju o pružanju pomoćnih usluga, usluga uravnoteženja te usluga fleksibilnosti iz resursa priključenih na distribucijsku mrežu u skladu s člankom 57. Uredbe (EU) 2019/943 i člankom 182. Uredbe Komisije (EU) 2017/1485 i Uredbom Komisije (EU) 2017/2195.
- (14)** Operator distribucijskog sustava obavlja i djelatnosti odnosno aktivnosti koje nisu predviđene odredbama ovoga Zakona i Uredbom (EU) 2019/943 ako su te djelatnosti odnosno aktivnosti nužne kako bi operator distribucijskog sustava ispunio svoje obveze u skladu s ovim Zakonom i Uredbom (EU) 2019/943, uz uvjet da je Agencija ocijenila potrebu za takvom djelatnosti odnosno aktivnosti.
- (15)** Iznimno od stavka 14. ovoga članka, operator distribucijskog sustava može imati u vlasništvu ili razvijati mreže koje nisu elektroenergetske mreže, voditi ih ili upravljati njima.

Obavljanje djelatnosti distribucije električne energije Članak 69.

- (1)** Operator distribucijskog sustava dužan je obavljati elektroenergetsku djelatnost distribucije električne energije pod uvjetima koji su određeni dozvolom za obavljanje elektroenergetske djelatnosti prema načelima objektivnosti, razvidnosti i nepristranosti na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s odredbama ovoga Zakona.
- (2)** Ugovorom o međusobnim odnosima operator distribucijskog sustava obvezan je urediti prava i obveze sa svim elektroenergetskim subjektima u čije ime naplaćuje naknade u skladu s odredbama ovoga Zakona i drugim propisima.
- (3)** Operator distribucijskog sustava obvezan je priključivati korisnike distribucijske mreže na distribucijsku mrežu u skladu s člankom 12. stavkom 1. ovoga Zakona.
- (4)** Operator distribucijskog sustava dužan je na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivati iste tarifne stavke za distribuciju električne energije za istu kategoriju i model korištenja mreže, osobito s obzirom na naponsku razinu priključka i tarifne elemente.
- (5)** Elektroenergetski subjekti i krajnji kupci u čijem su vlasništvu uređaji za pružanje pomoćnih usluga u distribucijskom sustavu dužni su, na zahtjev operatora distribucijskog sustava, bez odgađanja pružati pomoćne usluge radi postizanja sigurnog i pouzdanog rada distribucijskog sustava. Međusobna prava i obveze uređuju se pravilima iz članka 52. ovoga Zakona te ugovorom o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu.
- (6)** U pogledu kvalitete opskrbe električnom energijom operator distribucijskog sustava dužan je postupati u skladu s propisima iz članaka 59., 60. i 61. ovoga Zakona.

Dužnosti operatora distribucijskog sustava Članak 70.

Operator distribucijskog sustava dužan je:

1. upravljati i održavati, graditi i modernizirati, poboljšavati i razvijati distribucijsku mrežu u cilju sigurnog, pouzdanog i učinkovitog pogona distribucijskog sustava i distribucije električne energije
2. primjenjivati najbolja iskustva stečena u praksi radi postizanja sigurnosti opskrbe i raspoloživosti distribucijskog sustava
3. koristiti distribucijske objekte i objekte korisnika distribucijske mreže u skladu s propisanim uvjetima
4. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja distribucijske mreže i drugih postrojenja koja su u funkciji distribucijskog sustava
5. poduzimati mjere za zaštitu okoliša
6. osiguravati nepristranost prema korisnicima distribucijske mreže i osobito prema povezanim subjektima unutar vertikalno integriranog subjekta
7. davati jasne i precizne informacije korisnicima distribucijske mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje distribucijske mreže, uz zaštitu informacija i podataka koji se smatraju povjerljivima u skladu s posebnim propisima
8. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije s obzirom na pristup mreži i korištenje distribucijske mreže sukladno odredbama zakona kojima se uređuje područje zaštite potrošača, kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova

9. osiguravati pristup mreži i korištenje distribucijske mreže prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima
10. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga te usluga fleksibilnosti u distribucijskom sustavu s korisnicima mreže te osiguravati usluge u distribucijskom sustavu na ekonomičan i učinkovit način
11. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe za mjesta isporuke električne energije na distribucijskoj mreži
12. analizirati gubitke električne energije u distribucijskoj mreži na razini obračunskog intervala odstupanja te na mjesečnoj, godišnjoj i višegodišnjoj razini, uključujući procjenu tehničkih i netehničkih gubitaka električne energije te po potrebi izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka električne energije
13. do 30. rujna tekuće godine dostaviti Agenciji na suglasnost procjenu količine i ukupnog troška nabave električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži za sljedeću godinu koja sadrži podatke i informacije o:
 - procijenjenoj količini gubitaka električne energije i načinu njezina određivanja
 - nabavljenim količinama te načinu, dinamici, jediničnim cijenama i ostalim pripadajućim troškovima nabave zajedno sa sklopljenim ugovorima
 - planiranim količinama te načinu, dinamici, jediničnim cijenama i ostalim pripadajućim troškovima nabave
 - načinu određivanja planirane jedinične cijene
 - ukupnom planiranom trošku za pokrivanje gubitaka električne energije
14. donijeti i javno objaviti, uz prethodno ishođeno odobrenje Agencije, ažuriran desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže, u skladu s člankom 72. stavkom 6. ovoga Zakona
15. dostaviti Agenciji na suglasnost povećanje financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje
16. primijeniti iznose tarifnih stavki za distribuciju električne energije na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor te ih javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene
17. donijeti, uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava te ih javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene, u slučaju uskraćivanja suglasnosti Agencija može sama odrediti te cijene
18. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima
19. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno člancima 30. do 33. ovoga Zakona te odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor
20. pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa za čije je donošenje nadležan
21. podnositi Agenciji i javno objavljivati godišnja izvješća u skladu s člankom 73. stavkom 6. ovoga Zakon
22. dostaviti operatoru tržišta električne energije, u postupku donošenja pravila organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije, mišljenje Agencije i
23. periodično, prema dinamici, opsegu i načinu koji određuje Agencija, dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:
 - tehničkim podacima distribucijske mreže
 - elektroenergetskoj bilanci distribucijskog sustava

- opterećenju distribucijskog sustava
 - postrojenjima za proizvodnju električne energije u distribucijskom sustavu i njihovoj proizvodnji
 - postrojenjima za skladištenje energije u distribucijskom sustavu i njihovoj uporabi
 - isporuci električne energije na distribucijskoj mreži
 - priključenjima na distribucijsku mrežu
 - pogonskim događajima u distribucijskoj mreži
 - upravljanju zagušenjima u distribucijskoj mreži
 - nabavljenim pomoćnim uslugama, uslugama fleksibilnosti, uslugama upravljanja potrošnjom, kao i pružateljima tih uslugama
 - upotrebi mjera energetske učinkovitosti
 - nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži
 - razvoju naprednih mreža
 - podacima vezanim za zaštitu potrošača
24. na temelju izvješća iz članka 73. stavka 5. ovoga Zakona i podataka iz točke 22. ovoga članka, kao i u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja distribucijske mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti
25. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i područne regionalne samouprave za potrebe energetskog planiranja, poštujući pritom povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže.

Odgovornosti operatora distribucijskog sustava

Članak 71.

Operator distribucijskog sustava odgovoran je za:

1. pogon distribucijskog sustava u koordinaciji s prijenosnim sustavom u Republici Hrvatskoj
2. razvoj distribucijske mreže kojim se osigurava dugoročna sposobnost distribucijske mreže da ispunji razumne zahtjeve za distribuciju električne energije
3. održavanje i izgradnju distribucijske mreže
4. izgradnju priključka korisnika distribucijske mreže i stvaranja tehničkih uvjeta za priključenje korisnika prema uvjetima propisanim u ovom Zakonu, zakonu kojim se uređuje energija, zakonu kojim se uređuje regulacija energetske djelatnosti i ostalim propisima kojima se uređuje to područje
5. vođenje distribucijskog sustava na način kojim se postiže pouzdanost napajanja električnom energijom i ekonomično korištenje distribucijske mreže
6. osiguravanje pristupa mreži i korištenja distribucijske mreže korisnicima distribucijske mreže prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima
7. obavljanje dužnosti definiranih u posebnim drugim propisima u svezi s krajnjim kupcima koji su proglašeni ugroženim kupcima prema odredbama ovoga Zakona i propisa koji su doneseni na temelju ovoga Zakona
8. osiguravanje usklađenog pogona distribucijskog sustava s priključenim mrežama ostalih operatora i postrojenjima korisnika mreže

9. nabavu električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži prema tržišnim načelima, transparentnosti i nepristranosti
10. nabavu pomoćnih usluga i usluga fleksibilnosti u distribucijskom sustavu prema načelima razvidnosti i nepristranosti te po reguliranim uvjetima ako pružanje pomoćnih usluga temeljeno na tržišnim načelima nije moguće ili nije ekonomski učinkovito
11. dostavljanje operatoru tržišta električne energije obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu poglavito radi obračuna i izdavanja jamstva podrijetla električne energije s obzirom na primarni izvor energije
12. raspoloživost distribucijskog sustava s obzirom na opskrbu kupaca električnom energijom odnosno preuzimanje električne energije od proizvođača, aktivnog kupca i postrojenja za skladištenje energije priključenih na distribucijsku mrežu
13. praćenje provedbe svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti, a posebno u pogledu osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti
14. praćenje provedbe mrežnih pravila distribucijskog sustava iz članka 74. stavka 3. ovoga Zakona
15. praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom u distribucijskom sustavu, uz obvezu donošenja i javne objave godišnjeg izvješća o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu u skladu s člankom 73. stavkom 6. ovoga Zakona
16. pružanje informacija elektroenergetskim subjektima i korisnicima distribucijske mreže koje su potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje distribucijske mreže, prema načelima razvidnosti i nepristranosti
17. osnivanje i vođenje registra zaštićenih kupaca
18. pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih operatoru prijenosnog sustava i Agenciji
19. primjenu mjera energetske učinkovitosti
20. održavanje sustava naprednog mjerenja uz primjene sustava zaštite i pohrane podataka sukladno odredbama propisa o zaštiti povjerljivosti podataka individualnih korisnika mreže i propisa o zaštiti komercijalno osjetljivih podataka
21. davanje dužne pozornosti zaštiti prirode i okoliša.

Razvoj distribucijske mreže

Članak 72.

(1) Operator distribucijskog sustava najkasnije do 30. rujna svake godine podnosi Agenciji na odobravanje ažurirani desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže utemeljen na postojećem i predviđenom opterećenju distribucijskog sustava te postojećoj i predviđenoj proizvodnji u distribucijskom sustavu, nakon savjetovanja sa svim relevantnim zainteresiranim stranama. Desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže sadrži učinkovite mjere koje jamče dostatnost distribucijske mreže i sigurnost opskrbe u distribucijskom sustavu.

(2) Nakon prethodno ishodenog odobrenja Agencije operator distribucijskog sustava dužan je bez odgađanja objaviti svoj desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže na svojim mrežnim stranicama te ga dostaviti Ministarstvu.

(3) Desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka mora biti usklađen s važećim aktima strateškog planiranja, dokumentima i planovima, a posebno Strategijom energetskeog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu, važećim Integriranim nacionalnim

energetskim i klimatskim planom za Republiku Hrvatsku, Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske i prostornim planovima, desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže te s metodologijom i kriterijima za planiranje razvoja mreže koji su definirani mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(4) Desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka:

1. pokazuje svim zainteresiranim stranama na glavnu distribucijsku infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti tijekom sljedećih deset godina i pokreće zahtjeve za izradu prostornih planova
2. sadrži sva ulaganja o kojima je odluka već donesena i utvrđuje nova ulaganja koja treba izvršiti u sljedeće tri godine i
3. predviđa vremenski okvir ulaganja i završetka za sve projekte ulaganja.

(5) Operator distribucijskog sustava dužan je u desetogodišnjem planu razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka detaljno iskazati ulaganja u sljedećem trogodišnjem i jednogodišnjem razdoblju, pri čemu u trogodišnje razdoblje ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni idejni projekti u skladu s prostornim planom, zakonom kojim se uređuje područje prostornog uređenja, gradnje te propisima donesenim na temelju tog zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno prethodno usuglašavanje s operatorom prijenosnog sustava s obzirom na zajednička postrojenja.

(6) Prilikom izrade desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka operator distribucijskog sustava razborito pretpostavlja razvoj proizvodnje i potrošnje električne energije u distribucijskom sustavu te je dužan definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne električne energije predane u distribucijskoj mreži u prethodne tri godine, uzeti u obzir upravljanje potrošnjom, distribuiranu proizvodnju, nova opterećenja, među ostalima, stanice za punjenje električnih vozila, energetska učinkovitost, upotrebu postrojenja za skladištenje energije, upotrebu usluga fleksibilnosti, redispečiranje ili druge resurse kojima se operator distribucijskog sustava služi kao alternativom pojačanju distribucijske mreže, a koji na troškovno učinkovit način mogu smanjiti ili odgoditi potrebu za pojačanjem distribucijske mreže.

(7) Pri izradi prijedloga desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka operator distribucijskog sustava savjetuje se sa svim zainteresiranim stranama i operatorom distribucijskog sustava kroz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u trajanju od najmanje 15 dana.

(8) Operator distribucijskog sustava objavljuje rezultate savjetovanja zajedno s prijedlogom desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka te ih dostavlja Agenciji u postupku ishoda odobrenja iz stavka 1. ovoga članka.

(9) Agencija se savjetuje sa svim zainteresiranim stranama o prijedlogu desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka kroz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u trajanju od najmanje 15 dana. Agencija na svojim mrežnim stranicama objavljuje rezultat savjetovanja.

(10) Agencija provjerava pokriva li desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka sve potrebe za ulaganjima identificirane tijekom postupka savjetovanja te je li usklađen s važećom strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske, desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže i važećim integriranim nacionalnim energetskim klimatskim planom podnesenim u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999. Agencija može od operatora distribucijskog sustava zahtijevati da izmijeni svoj desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže.

- (11)** Agencija prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže iz stavka 1. ovoga članka.
- (12)** Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na integrirani elektroenergetski subjekt koji električnom energijom napaja manje od 100.000 priključenih kupaca ili koji napaja male izolirane sustave.
- (13)** Operator distribucijskog sustava u pravilima o priključenju na distribucijsku mrežu utvrđuje transparentne i učinkovite postupke za nediskriminacijsko priključivanje novih proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije na distribucijsku mrežu.
- (14)** Operator distribucijskog sustava ne smije odbiti priključivanje novog proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije na temelju mogućih budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta mreže, kao što je zagušenje u udaljenim dijelovima distribucijske mreže.
- (15)** U postupku priključenja operator distribucijskog sustava dužan je investitoru dati sve potrebne informacije.
- (16)** Iznimno od stavka 14. ovoga članka, operator distribucijskog sustava može ograničiti operativno ograničenje korištenja snage kako bi se osigurala ekonomska učinkovitost novih proizvodnih postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije pod uvjetom da je takva ograničenja odobrila Agencija.
- (17)** Pri davanju suglasnosti na pravila o priključenju na distribucijsku mrežu iz članka 13. ovoga Zakona, mrežna pravila distribucijskog sustava iz članka 74. ovoga Zakona i pravila o upravljanju zagušenjima u distribucijskom sustavu iz članka 52. ovoga Zakona Agencija je dužna razmotriti uvode li se ograničenja priključne snage ili operativna ograničenja korištenja priključne snage na temelju transparentnih i nediskriminacijskih postupaka kako se ne bi stvorile neopravdane prepreke za ulazak na tržište.
- (18)** Operator distribucijskog sustava ne smije odbiti priključenje na mrežu zbog dodatnih troškova stvaranja tehničkih uvjeta u mreži.

Godišnja izvješća operatora distribucijskog sustava

Članak 73.

- (1)** Operator distribucijskog sustava obvezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, podnijeti Agenciji izvješće o provedbi svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti iz ovoga Zakona u prethodnoj kalendarskoj godini, u skladu s uputama Agencije.
- (2)** Operator distribucijskog sustava obvezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, podnijeti Agenciji izvješće o provedbi svojih aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka u skladu s načelima razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti u prethodnoj kalendarskoj godini.
- (3)** Operator distribucijskog sustava obvezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, javno objaviti na svojim mrežnim stranicama godišnje izvješće o provedbi svih svojih aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka, odgovornosti i dužnosti iz ovoga Zakona u prethodnoj kalendarskoj godini.
- (4)** Tijelo odgovorno za praćenje programa usklađenosti odnosno službenik odgovoran za praćenje programa usklađenosti operatora distribucijskog sustava podnosi Agenciji godišnje izvješće o praćenju programa usklađenosti operatora distribucijskog sustava te ga javno objavljuje na mrežnim stranicama operatora distribucijskog sustava najkasnije do 31. ožujka tekuće godine.
- (5)** Operator distribucijskog sustava obvezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, podnijeti Agenciji izvješće o nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži za prethodnu kalendarsku godinu, koje osobito sadrži podatke i informacije o ostvarenim tehničkim i netehničkim gubicima električne energije, količinama, dinamici i načinu

nabave pojedinih proizvoda, troškovima odstupanja vezanim za nabavu električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži, jediničnim cijenama električne energije i pripadajućim troškovima nabave električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži, te dostaviti sklopljene ugovore o nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži za prethodnu kalendarsku godinu uključujući podatke i informacije o zaključenim kupoprodajnim transakcijama putem burze odnosno terminskog tržišta.

(6) Operator distribucijskog sustava obvezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, dostaviti Agenciji na mišljenje godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu za prethodnu kalendarsku godinu s projekcijom za tekuću kalendarsku godinu.

(7) Nakon dobivanja mišljenja Agencije na izvješće iz stavka 5. ovoga članka, operator distribucijskog sustava obvezan je bez odgađanja dostaviti izvješće Ministarstvu te ga javno objaviti na svojim mrežnim stranicama.

(8) Na temelju izvješća iz stavka 6. ovoga članka Ministarstvo izrađuje vlastito godišnje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe električnom energijom za prethodnu kalendarsku godinu i očekivanim potrebama za električnom energijom u Republici Hrvatskoj za buduće desetogodišnje razdoblje.

(9) Ministarstvo na temelju izvješća iz stavka 8. ovoga članka može zahtijevati od operatora distribucijskog sustava i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi poboljšanja sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Mrežna pravila distribucijskog sustava

Članak 74.

(1) Tehnički uvjeti priključenja, pogon i način vođenja distribucijske mreže uređuju se mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(2) Mrežnim pravilima distribucijskog sustava iz stavka 1. ovoga članka posebno se propisuju:

1. tehnički i drugi uvjeti za priključenje korisnika mreže na distribucijsku mrežu i povezivanje s drugim sustavima
2. tehnički i drugi uvjeti za sigurno preuzimanje električne energije od korisnika mreže priključenih na distribucijsku mrežu i iz drugih sustava te pouzdanu predaju električne energije propisane kvalitete krajnjim kupcima i aktivnim kupcima
3. tehnički uvjeti za pristup mreži i korištenje distribucijske mreže
4. tehnički uvjeti za održavanje distribucijske mreže
5. tehnički uvjeti za pružanje pomoćnih usluga i usluga fleksibilnosti
6. tehnički uvjeti za sudjelovanje u upravljanju potrošnjom i proizvodnjom
7. obveze korisnika distribucijske mreže u tehničkom pogledu
8. planiranje pogona i upravljanje distribucijskim sustavom
9. postupci pri pogonu distribucijskog sustava u normalnom pogonu mreže i u slučaju više sile, poremećenog pogona mreže, izvanrednog pogona mreže i drugih izvanrednih okolnosti
10. zaštićeni pojas i posebni uvjeti unutar zaštićenog pojasa elektroenergetskih objekata
11. način provedbe ograničenja i/ili privremene obustave isporuke električne energije u uvjetima viška ili manjka električne energije u elektroenergetskom sustavu
12. tehnički i drugi uvjeti za međusobno povezivanje i rad mreža
13. metodologija i kriteriji za planiranje razvoja distribucijske mreže
14. značajke mjerne opreme na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže

15. svojstva mjerne opreme ili norme koje treba zadovoljiti mjerna oprema radi omogućavanja upravljanja potrošnjom i usluga fleksibilnosti te vremenskog prepoznavanja strukture potrošnje električne energije
16. svojstva mjerne opreme ili norme koje mjerna oprema na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže mora zadovoljavati, funkcionalni zahtjevi, klasa točnosti mjernih uređaja i način mjerenja električne energije u distribucijskom sustavu, osobito s obzirom na način ugradnje, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme, način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu i način obrade, dostupnosti i prijenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima korisnicima podataka, kao i način grupiranja i arhiviranja podataka
17. obveza operatora distribucijskog sustava za utvrđivanje standardnih tehničkih rješenja za mrežu i priključke, uključujući obračunska mjerna mjesta
18. nediskriminacijska i transparentna pravila te postupci pristupa podacima i postupci razmjene podataka među elektroenergetskim subjektima vezanim za upravljanje potrošnjom, proizvodnjom te skladištenjem energije putem agregiranja i korištenje fleksibilnosti uz istodobnu potpunu zaštitu komercijalno osjetljivih podataka iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona i osobnih podataka korisnika mreže.

(3) Mrežna pravila distribucijskog sustava iz stavka 1. ovoga članka, uz prethodno ishoduenu suglasnost Agencije, donosi operator distribucijskog sustava.

(4) U postupku donošenja mrežnih pravila distribucijskog sustava operator distribucijskog sustava dužan je provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u minimalnom trajanju od 15 dana. Mrežna pravila distribucijskog sustava objavljuju se u »Narodnim novinama«.

Poticaji za uporabu fleksibilnosti u distribucijskim mrežama

Članak 75.

(1) Agencija potiče operatora distribucijskog sustava na uporabu fleksibilnosti, uključujući sudjelovanje u upravljanju zagušenjima u distribucijskoj mreži u koordinaciji s operatorom prijenosnog sustava, a u cilju povećanja učinkovitosti rada, razvoja distribucijskog sustava i promoviranja upotrebe mjera energetske učinkovitosti.

(2) Operatoru distribucijskog sustava fleksibilnost može biti dostupna na jedan ili više sljedećih načina:

1. nabavom usluga fleksibilnosti na tržišnim načelima
2. tarifnim stavkama za distribuciju električne energije
3. ugovorom o priključenju i ugovorom o korištenju mreže s mogućnošću ograničenja korištenja priključne snage
4. nabavom usluga fleksibilnosti na regulirani način.

(3) Operator distribucijskog sustava u mrežnim pravilima distribucijskog sustava propisuje tehničke uvjete za pružanje pomoćnih usluga i usluga fleksibilnosti.

(4) Agencija na temelju analize koristi i troškova koju provodi operator distribucijskog sustava utvrđuje:

1. je li nabava usluga fleksibilnosti gospodarski učinkovita
2. smanjuje li nabava usluga fleksibilnosti potrebu dogradnje ili zamjene elektroenergetskog kapaciteta u distribucijskoj mreži
3. podupire li nabava usluga fleksibilnosti učinkovit i siguran rad distribucijskog sustava

4. dovodi li nabava usluga fleksibilnosti do ozbiljnih poremećaja na tržištu ili do većih zagušenja u distribucijskoj mreži.

(5) Ako na temelju analize i kriterija iz stavka 4. ovoga članka Agencija utvrdi da su učinci nabave i uporabe usluga fleksibilnosti pozitivni, operator distribucijskog sustava nabavlja usluge od pružatelja usluga fleksibilnosti na temelju transparentnih, nediskriminacijskih i tržišno utemeljenih postupaka i standardiziranih tržišnih proizvoda za usluge fleksibilnosti.

(6) Prilikom nabave i aktivacije usluga fleksibilnosti u distribucijskoj mreži operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava razmjenjuju sve potrebne informacije i koordiniraju se u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava kako bi se osigurala optimalna uporaba resursa za pružanje usluga fleksibilnosti, siguran i učinkovit rad sustava te olakšao razvoj tržišta električne energije i tržišta usluga fleksibilnosti.

(7) Operatoru distribucijskog sustava se u skladu s metodologijom za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije odgovarajuće nadoknađuju barem razumni troškovi povezani s nabavom usluga fleksibilnosti, uključujući troškove potrebnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija te troškove infrastrukture.

(8) U desetogodišnjem planu razvoja distribucijske mreže, koji operator distribucijskog sustava donosi i objavljuje u skladu s člankom 72. ovoga Zakona, operator distribucijskog sustava na razumljiv i jednostavan način prikazuje potrebe za uporabom fleksibilnosti, upravljanja potrošnjom, skladištenja energije i mjera energetske učinkovitosti te na koji način i u kojoj mjeri uporaba fleksibilnosti, upravljanja potrošnjom, skladištenja energije i mjera energetske učinkovitosti smanjuje ili odgađa potrebu dogradnje ili zamjene elektroenergetskog kapaciteta u distribucijskoj mreži.

Integracija elektromobilnosti u elektroenergetsku mrežu

Članak 76.

(1) Operator distribucijskog sustava surađuje na nediskriminacijskoj osnovi sa svakom fizičkom ili pravnom osobom koja ima u vlasništvu ili razvija priključak mjesta za punjenje električnih vozila ili njima upravlja, što uključuje i njihovo priključenje na mrežu.

(2) Javno dostupna i privatna mjesta za punjenje električnih vozila priključuju se na distribucijsku mrežu u skladu s aktima iz članka 13. i članka 74. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Operator distribucijskog sustava ne može imati u vlasništvu niti razvijati mjesta za punjenje električnih vozila, kao i voditi ih niti njima upravljati, osim ako operator distribucijskog sustava ima u vlasništvu privatne stanice za punjenje isključivo za vlastitu uporabu.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, operator distribucijskog sustava može imati u vlasništvu ili razvijati mjesta za punjenje električnih vozila, voditi ih ili njima upravljati samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. da se drugim stranama, nakon otvorenog, transparentnog i nediskriminacijskog postupka javnog natječaja koji provodi operator distribucijskog sustava, nije dodijelilo pravo da imaju u vlasništvu ili razvijaju mjesta za punjenje električnih vozila, vode ih ili njima upravljaju, ili druge strane nisu mogle po razumnoj cijeni i pravodobno isporučiti te usluge
2. da je operator distribucijskog sustava ishodio suglasnost Agencije na uvjete postupka javnog natječaja iz točke 1. ovoga stavka
3. operator distribucijskog sustava upravlja stanicama za punjenje električnih vozila na osnovi pristupa treće strane u skladu s člankom 12. ovoga Zakona te ne smije diskriminirati korisnike mreže ili sudionike na tržištu, posebno ne u korist svojih povezanih društava.

(5) Ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 4. ovoga članka, Agencija redovito ili barem svakih pet godina provodi javno savjetovanje kako bi se ponovno procijenilo jesu li druge strane zainteresirane za vlasništvo, razvijanje ili upravljanje mjestima za punjenje električnih vozila.

(6) Ako javno savjetovanje iz stavka 5. ovoga Zakona pokaže da druge strane mogu imati u vlasništvu ili razvijati takva mjesta ili njima upravljati, aktivnosti operatora distribucijskog sustava u tom području postupno se ukidaju pod uvjetom da se uspješno dovrši postupak javnog natječaja iz stavka 4. točke 1. ovoga članka. Kao dio uvjeta za taj postupak Agencija može dopustiti operatoru distribucijskog sustava da povрати preostalu vrijednost svojih ulaganja u infrastrukturu punjenja.

(7) Pružanje usluge punjenja električnih vozila obuhvaća prodaju električne energije korisnicima električnih vozila i ista se ne smatra opskrbom električne energije u smislu ovoga Zakona

(8) Prava i obveze operatora mjesta za punjenje električnih vozila i korisnika električnih vozila definirana su propisima kojima se uređuje uspostava infrastrukture za alternativna goriva.

Zadaci operatora distribucijskog sustava u upravljanju podacima

Članak 77.

(1) Sudionik na tržištu ima pravo pristupa podacima pod jasnim i jednakim uvjetima, u skladu s propisima o zaštiti podataka.

(2) Ako je u skladu s člankom 32. ovoga Zakona uveden sustav naprednog mjerenja te operator distribucijskog sustava sudjeluje u upravljanju podacima, programu usklađenosti iz članka 78. stavka 2. točke 4. ovoga Zakona, uključuje posebne mjere kako bi se onemogućilo da se strane koje ispunjavaju uvjete diskriminira u pristupu podacima kako je utvrđeno člankom 35. ovoga Zakona.

Razdvajanje operatora distribucijskog sustava

Članak 78.

(1) Operator distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranog subjekta mora biti neovisan o ostalim djelatnostima koje se ne odnose na distribuciju barem u smislu svog pravnog oblika, organizacije i odlučivanja, pri čemu ne postoji obveza odvajanja vlasništva nad osnovnim sredstvima operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta.

(2) Kako bi se ispunili uvjeti iz stavka 1. ovoga članka, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

1. osobe koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava ne smiju sudjelovati u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su odgovorne, izravno ili neizravno, za svakodnevni rad proizvodnje, prijenosa ili opskrbe električnom energijom
2. potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere da se profesionalni interesi osoba odgovornih za rukovođenje operatorom distribucijskog sustava uzmu u obzir na način koji im osigurava mogućnost neovisnog djelovanja
3. operator distribucijskog sustava mora imati stvarna prava donošenja odluka, neovisna o vertikalno integriranom subjektu, u pogledu sredstava potrebnih za rad, održavanje ili razvoj mreže. Radi izvršavanja tih zadataka, operator distribucijskog sustava mora na raspolaganju imati potrebna sredstva uključujući kadrovska, tehnička, fizička i financijska sredstva. Time se ne sprječava postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava vladajućeg društva na ekonomski i upravljački nadzor u pogledu prinosa na imovinu u ovisnom društvu
4. operator distribucijskog sustava donosi i javno objavljuje program usklađenosti operatora distribucijskog sustava koji predviđa mjere za osiguravanje nediskriminacijskog ponašanja te

za osiguravanje odgovarajućeg praćenja poštivanja programa usklađenosti, kao i posebne obveze zaposlenika vezane za postizanje tih ciljeva. Tijelo odgovorno za praćenje programa usklađenosti odnosno službenik odgovoran za praćenje programa usklađenosti operatora distribucijskog sustava podnosi Agenciji godišnje izvješće o praćenju programa usklađenosti operatora distribucijskog sustava te ga javno objavljuje na mrežnim stranicama operatora distribucijskog sustava najkasnije do 31. ožujka tekuće godine. Službenik odgovoran za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava potpuno je neovisan i ima pristup svim informacijama operatora distribucijskog sustava i bilo kojeg povezanog društva, nužnima za izvršavanje svojeg zadatka. Agencija posebno prati aktivnosti operatora distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranog subjekta u pogledu korištenja prednosti njegova vertikalno integriranog ustroja koje može dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja.

- (3)** Operator distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranog subjekta svojom komunikacijom i brendiranjem ne smije stvarati zabunu u pogledu zasebnog identiteta dijela vertikalno integriranog subjekta koje se bavi opskrbom.
- (4)** Odredbe o razdvajanju iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne sprječavaju vladajuće društvo u vertikalno integriranom subjektu da odobrava godišnje financijske planove ili neke druge jednakovrijedne instrumente operatoru distribucijskog sustava kao svom ovisnom društvu te da postavlja opća ograničenja razine zaduživanja operatora distribucijskog sustava kao svog ovisnog društva, ali mu nije dopušteno davanje uputa u svezi sa svakodnevnim poslovanjem, niti uputa u svezi s pojedinačnim odlukama o izgradnji ili unapređenju distribucijskih mreža ako iste ne prekoračuju usvojeni financijski plan ili neki drugi jednakovrijedan instrument.
- (5)** Prihvaćeni financijski planovi iz stavka 4. ovoga članka dostavljaju se Agenciji unutar 30 dana od dana njihova prihvaćanja radi praćenja i analiziranja provedbe.
- (6)** Unutar vertikalno ili horizontalno integriranog subjekta nije dopušteno međusobno subvencioniranje društava koja se bave reguliranim djelatnostima i onih društava koja se bave tržišnim djelatnostima, kao i subvencioniranje među djelatnostima unutar istog društva radi omogućavanja tržišnog natjecanja i izbjegavanja diskriminacije korisnika mreže.
- (7)** Odredbe stavaka 1., 2., 3. i 5. ovoga članka ne primjenjuju se na integrirani elektroenergetski subjekt koji napaja manje od 100.000 priključenih kupaca ili napaja male izolirane sustave.
- (8)** Ako operator distribucijskog sustava ne podliježe stavcima 1., 2. ili 3. ovoga članka, Vlada Republike Hrvatske poduzima sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da vertikalno integrirani subjekt nema povlašten pristup podacima za provođenje svojih aktivnosti opskrbe.

Vlasništvo operatora distribucijskih sustava nad postrojenjima za skladištenje energije

Članak 79.

- (1)** Operator distribucijskog sustava ne smije imati u vlasništvu niti razvijati postrojenja za skladištenje energije, voditi ih niti njima upravljati.
- (2)** Iznimno od stavka 1. ovoga članka, operator distribucijskog sustava može imati u vlasništvu ili razvijati postrojenjâ za skladištenje energije, voditi ih ili njima upravljati ako su ona u potpunosti integrirane mrežne komponente i ako je prethodno ishodaena suglasnost Agencije, ili ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. da se drugim stranama, nakon otvorenog, transparentnog i nediskriminacijskog postupka javnog natječaja koji provodi operator distribucijskog sustava, nije dodijelilo pravo da imaju u vlasništvu ili razvijaju postrojenja za skladištenje energije, vode ih ili njima upravljaju, ili druge strane nisu mogle po razumnoj cijeni i pravodobno isporučiti usluge skladištenja
2. da je operator distribucijskog sustava prethodno ishodio suglasnost Agencije na uvjete postupka javnog natječaja iz točke 1. ovoga stavka
3. da su takva postrojenja potrebna kako bi operator distribucijskog sustava mogao ispuniti svoje obveze u skladu s ovim Zakonom u vezi s učinkovitim, pouzdanim i sigurnim radom distribucijskog sustava, a ta postrojenja se ne koriste za kupnju ili prodaju električne energije na tržištima električne energije.

(3) O odluci o odobrenju odstupanja iz stavka 2. ovoga članka Agencija obavještava Europsku komisiju i ACER i pritom im dostavlja relevantne informacije o zahtjevu i razlozima za odobrenje odstupanja.

(4) Agencija redovito ili barem svakih pet godina provodi javno savjetovanje o postojećim postrojenjima za skladištenje energije kako bi procijenila potencijalnu dostupnost i zainteresiranost za ulaganje u takva postrojenja. Ako javno savjetovanje, prema procjeni Agencije, pokaže da je druga strana sposobna na troškovno učinkovit način imati u vlasništvu ili razvijati takva postrojenja, voditi ih ili njima upravljati, Agencija osigurava da se aktivnosti operatora distribucijskog sustava u tom području postupno ukinu u roku od 18 mjeseci. Kao dio uvjeta za taj postupak Agencija može dopustiti operatoru distribucijskog sustava da povрати preostalu vrijednost svojeg ulaganja u postrojenja za skladištenje energije.

(5) Odredba stavka 4. ovoga članka ne primjenjuje se na potpuno integrirane mrežne komponente ili na uobičajeno razdoblje amortizacije novih baterijskih postrojenja za skladištenje energije za koje je konačna odluka o ulaganju donesena do 4. srpnja 2019. pod uvjetom da su ta baterijska postrojenja za skladištenje energije:

1. priključena na mrežu najkasnije dvije godine nakon toga
2. integrirana u distribucijski sustav
3. upotrebljavaju se isključivo za trenutačnu ponovnu uspostavu sigurnosti mreže u slučaju ispada u mreži, ako takva mjera ponovne uspostave počne odmah i završi kada se taj problem može riješiti redovnim redispčiranjem te
4. ne upotrebljavaju se za kupnju ili prodaju električne energije na tržištima električne energije, uključujući uravnoteženje.

Obveza povjerljivosti operatora distribucijskog sustava

Članak 80.

Iznimno od članka 124. ovoga Zakona ili nekog drugog pravnog zahtjeva za otkrivanje informacija, operator distribucijskog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje mogu biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminacijski način.

Dostavljanje podataka operatoru distribucijskog sustava

Članak 81.

Korisnici mreže priključeni na distribucijsku mrežu i operator prijenosnog sustava obvezni su, na zahtjev operatora distribucijskog sustava, dostavljati operatoru distribucijskog sustava podatke i informacije za potrebe razvoja sustava, vođenja i analize pogonskih događaja:

1. o značajkama preuzimanja/predaje električne energije i ostale informacije nužne za rad operatora distribucijskog sustava
2. koje su potrebne za ostvarivanje pristupa mreži i korištenje distribucijske mreže te izradu investicijskih planova prikupljenih od postojećih i potencijalnih korisnika distribucijske mreže
3. koje su potrebne za praćenje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži, uključujući procjenu tehničkih gubitaka električne energije i neovlašteno preuzete električne energije
4. koje su potrebne za osiguravanje usluga u distribucijskoj mreži
5. koje su potrebne za praćenje kvalitete opskrbe električnom energijom u distribucijskom sustavu i
6. koje su potrebne za praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Zatvoreni distribucijski sustavi

Članak 82.

(1) Zatvoreni distribucijski sustav dužan je steći status zatvorenog distribucijskog sustava ako lokacije iz članka 3. stavka 1. točke 120. ovoga Zakona imaju više od jednog korisnika sustava.

(2) Vlasnik sustava iz stavka 1. ovoga članka dužan je u svrhu stjecanja statusa iz stavka 1. ovoga članka odlukom odrediti operatora zatvorenog distribucijskog sustava koji ispunjava sve uvjete iz članka 83. ovoga Zakona.

(3) Na zahtjev operatora zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 2. ovoga članka Agencija će rješenjem odrediti status zatvorenog distribucijskog sustava ako:

1. su zbog specifičnih tehničkih ili sigurnosnih razloga radne aktivnosti ili proizvodni proces korisnikâ tog sustava integrirani ili
2. taj sustav primarno distribuira električnu energiju vlasniku ili operatoru zatvorenog distribucijskog sustava ili njihovim povezanim subjektima
3. električnu energiju koriste dva ili više korisnika zatvorenog distribucijskog sustava koji su priključeni preko zajedničkog obračunskog mjernog mjesta
4. na taj sustav nisu priključeni korisnici iz kategorije kućanstvo ili je priključen mali broj korisnika iz kategorije kućanstvo koji su zaposlenjem ili na sličan način povezani s vlasnikom distribucijskog sustava i nalaze se unutar područja zatvorenog distribucijskog sustava.

(4) Operator zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 2. ovoga članka Agenciji dostavlja dokaze o ispunjavanju uvjeta iz stavaka 1. i 3. ovoga članka.

(5) U postupku određivanja statusa iz stavka 3. ovoga članka Agencija može zatražiti mišljenje operatora prijenosnog sustava i/ili operatora distribucijskog sustava.

(6) Distribucija električne energije u zatvorenom distribucijskom sustavu ne obavlja se kao javna usluga.

(7) Operator zatvorenog distribucijskog sustava može primijeniti iznos naknade za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava koji je samostalno odredio, ali koji ne može iznositi više od naknade za korištenje mreže.

(8) Iznimno od odredbe stavka 7. ovoga članka, Agencija će na opravdani podneseni zahtjev korisnika zatvorenog distribucijskog sustava provesti postupak provjere i odobravanja utvrđenog iznosa naknade za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 7. ovoga članka ili metodologije koja je temelj za njegovo izračunavanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje područje regulacije energetske djelatnosti.

- (9)** Korisnici zatvorenog distribucijskog sustava plaćaju operatoru zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 3. ovoga članka naknadu za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava u skladu s odredbama ugovora kojim će regulirati međusobne odnose.
- (10)** Zatvoreni distribucijski sustav iz stavka 3. ovoga članka na mjestu priključenja s prijenosnom ili distribucijskom mrežom mora imati zasebno obračunsko mjerno mjesto čiji je korisnik operator zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 2. ovoga članka, koji ima pravo zatražiti priključenje sukladno članku 12. ovoga Zakona.
- (11)** Operator zatvorenog distribucijskog sustava priključuje svakog pojedinog korisnika zatvorenog distribucijskog sustava putem zasebnog obračunskog mjernog mjesta.
- (12)** Operator zatvorenog distribucijskog sustava ugovara s opskrbljivačem opskrbu električne energije za zatvoreni distribucijski sustav kao cjelinu.
- (13)** Odabir opskrbljivača i sklapanje ugovora o opskrbi iz stavka 12. ovoga članka operator zatvorenog distribucijskog sustava provodi na transparentan i provjerljiv način.
- (14)** Korisnici zatvorenog distribucijskog sustava plaćaju operatoru zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 2. ovoga članka naknadu za opskrbu električnom energijom na temelju stvarne potrošnje električne energije i prema komercijalnim uvjetima koje je, u skladu sa stavcima 12. i 13. ovoga članka, ugovorio operator zatvorenog distribucijskog sustava.
- (15)** Operator zatvorenog distribucijskog sustava će za svako obračunsko mjerno mjesto korisnika zatvorenog distribucijskog sustava izdavati račun koji obuhvaća trošak opskrbe električnom energijom, naknadu za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava te ostale naknade i davanja koja su propisana energetske i poreznim propisima.
- (16)** Agencija je dužna rješenje iz stavka 3. ovoga članka, u roku od 30 dana od izdavanja, dostaviti inspekciji nadležnoj za elektroenergetiku i nadležnom operatoru sustava.
- (17)** Agencija će rješenjem ukinuti status zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 3. ovoga članka na zahtjev operatora zatvorenog distribucijskog sustava, inspekcije nadležne za elektroenergetiku ili po službenoj dužnosti ako više nisu ispunjeni uvjeti na temelju kojih je rješenje doneseno.
- (18)** Operator zatvorenog distribucijskog sustava dužan je o svakoj promjeni koja se odnosi na ispunjavanje uvjeta propisanih ovim člankom za izdavanje rješenja iz stavka 3. ovoga članka u roku od tri dana obavijestiti Agenciju.
- (19)** Protiv rješenja iz stavaka 3. i 17. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Obavljanje djelatnosti operatora zatvorenog distribucijskog sustava

Članak 83.

- (1)** Operator zatvorenog distribucijskog sustava koji podnosi zahtjev iz članka 82. stavka 3. ovoga Zakona mora biti tehnički, stručno i financijski kvalificiran za obavljanje te djelatnosti u zatvorenom distribucijskom sustavu, odnosno dužan je od strane Agencije prethodno ishoditi dozvolu za obavljanje predmetne energetske djelatnosti.
- (2)** Uvjete kvalificiranosti operatora zatvorenog distribucijskog sustava iz stavka 1. ovoga članka Agencija će utvrđivati u postupku donošenja rješenja iz članka 82. stavka 3. ovoga Zakona, primjenom odredbi propisa kojim se određuju dozvole za obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti koje se odnose na uvjete kvalificiranosti za obavljanje energetske djelatnosti distribucije električne energije.

(3) Operator zatvorenog distribucijskog sustava dužan je obavljati djelatnost distribucije električne energije u zatvorenom distribucijskom sustavu za koje je dobio rješenje Agencije iz članka 82. stavka 3. ovoga Zakona pod uvjetima utvrđenim rješenjem.

(4) Operator zatvorenog distribucijskog sustava nije dužan u zatvorenom distribucijskom sustavu za koje je dobio rješenje Agencije iz članka 82. stavka 3. ovoga Zakona:

1. nabavljati električnu energiju koju upotrebljava za pokrivanje gubitaka električne energije i za nefrekvencijske pomoćne usluge u svojem sustavu u skladu s transparentnim, nediskriminacijskim i tržišno utemeljenim postupcima kako je propisano člankom 68. stavkom 10. ovoga Zakona
2. nabavljati usluge fleksibilnosti u skladu s člankom 75. stavkom 3. ovoga Zakona
3. razvijati sustave operatora na temelju planova za razvoj mreže iz članka 72. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Operator zatvorenog distribucijskog sustava može imati u vlasništvu, razvijati i voditi stanice za punjenje električnih vozila i postrojenja za skladištenje energije te njima upravljati.

(6) Operator zatvorenog distribucijskog sustava obavezan je ugovorom o međusobnim odnosima urediti prava i obveze sa svim elektroenergetskim subjektima u čije ime od korisnika zatvorenog distribucijskog sustava naplaćuje naknade u skladu s odredbama ovoga Zakona i drugim propisima.

(7) Operator zatvorenog distribucijskog sustava dužan je na pojedinom zatvorenom distribucijskom sustavu primjenjivati istu tarifnu metodologiju za istu kategoriju korisnika zatvorenog distribucijskog sustava.

Dužnosti operatora zatvorenog distribucijskog sustava

Članak 84.

Operator zatvorenog distribucijskog sustava dužan je:

1. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit zatvoreni distribucijski sustav
2. priključiti na zatvoreni distribucijski sustav građevinu pravne i fizičke osobe koja ispunjava uvjete iz ovoga Zakona te koja je izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog akta za građenje ili za koju je ishođeno rješenje o izvedenom stanju, unutar prostora zatvorenog distribucijskog sustava
3. izdati posebne uvjete priključenja u postupku za izgradnju, dogradnju ili rekonstrukciju građevina unutar zatvorenog distribucijskog sustava
4. osigurati korisnicima priključenim na zatvoreni distribucijski sustav propisanu kvalitetu opskrbe električnom energijom
5. pratiti pokazatelje sigurnosti opskrbe i kvalitete opskrbe električnom energijom
6. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete opskrbe električnom energijom
7. distribuirati električnu energiju na temelju sklopljenih ugovora s korisnicima sustava
8. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa zatvorenom distribucijskom sustavu
9. na razini zatvorenog distribucijskog sustava osigurati mjerenje potrošnje električne energije i očitavanje mjernih uređaja
10. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu s odredbama ovoga Zakona i drugim propisima

11. voditi registar obračunskih mjernih mjesta za mjesta isporuke na zatvorenoj distribucijskoj mreži
12. na zahtjev korisnika zatvorenog distribucijskog sustava, davati jasne i precizne informacije
13. osigurati prihvaćanje reklamacija s obzirom na pristup i korištenje zatvorene distribucijske mreže i mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova
14. osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti operatora zatvorenog distribucijskog sustava.

Zaštita od postupanja operatora distribucijskog sustava

Članak 85.

- (1) Strana nezadovoljna radom operatora distribucijskog sustava može izjaviti prigovor Agenciji u pisanom obliku.
- (2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem priključenja na distribucijsku mrežu, uvjetima priključenja na distribucijsku mrežu, određivanjem naknade za priključenje i/ili povećanje priključne snage na distribucijsku mrežu i primjenom iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije.
- (3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela. Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama može pokrenuti upravni spor.

X. OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA I PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE

Zadaci operatora prijenosnog sustava

Članak 86.

- (1) Operator prijenosnog sustava odgovoran je za:
 1. osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da udovoljava razumnoj potražnji za prijenosom električne energije, pogon, održavanje i razvoj na temelju ekonomskih uvjeta sigurnih, pouzdanih i učinkovitih prijenosnih sustava, vodeći računa o zaštiti okoliša, u bliskoj suradnji sa susjednim operatorima sustava
 2. osiguravanje prikladnih sredstava za ispunjavanje svojih obveza
 3. pridonošenje sigurnosti opskrbe kroz prikladne kapacitete prijenosa i pouzdanost sustava
 4. upravljanje tokovima električne energije u sustavu, vodeći računa o razmjenama s drugim međusobno povezanim sustavima radi čega je operator prijenosnog sustava odgovoran za osiguravanje sigurnog, pouzdanog i učinkovitog elektroenergetskog sustava i u tom kontekstu za osiguravanje dostupnosti svih nužnih pomoćnih usluga, uključujući one koje se pružaju u okviru upravljanja potrošnjom i postrojenja za skladištenje energije, u onoj mjeri u kojoj takva dostupnost nije ovisna ni o jednom drugom prijenosnom sustavu s kojim je njegov sustav međusobno povezan
 5. pružanje informacija operatoru drugih sustava, s kojim je njegov sustav međusobno povezan, dostatnih za osiguravanje sigurnog i učinkovitog rada, koordiniranog razvoja i interoperabilnosti međusobno povezanog sustava

6. osiguravanje nediskriminacije među korisnicima sustava ili kategorijama korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća
7. pružanje informacija korisnicima sustava koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu
8. naplatu naknada i plaćanja za zagušenje na temelju mehanizma kompenzacije između operatora prijenosnog sustava, u skladu s člankom 49. Uredbe (EU) 2019/943, dodjeljivanje i upravljanje pristupom treće strane i davanje obrazloženih objašnjenja za odbijanje takvog pristupa, što prati Agencija; pri obavljanju svojih zadataka na temelju odredbi ovoga članka operatori prijenosnih sustava ponajprije olakšavaju integraciju tržišta
9. nabavu pomoćnih usluga radi osiguranja operativne sigurnosti
10. donošenje okvira za suradnju i koordinaciju među regionalnim koordinacijskim centrima
11. sudjelovanje u uspostavi europskih i nacionalnih procjena adekvatnosti resursa u skladu s poglavljem IV. Uredbe (EU) 2019/943
12. digitalizaciju prijenosnih sustava
13. upravljanje podacima, uključujući razvoj sustava za upravljanje podacima, kibernetičku sigurnost i zaštitu podataka podložno primjenjivim pravilima i ne dovodeći u pitanje nadležnost drugih tijela
14. vođenje elektroenergetskog sustava i pogona prijenosnog sustava Republike Hrvatske s međusobno povezanim prijenosnim sustavima odnosno s distribucijskim sustavom u Republici Hrvatskoj
15. razvoj prijenosne mreže kojim se osigurava dugoročna sposobnost prijenosne mreže da ispuni razumne zahtjeve za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona
16. održavanje i izgradnju prijenosne mreže
17. osiguranje jalove električne energije
18. izvođenje priključka korisnika prijenosne mreže i stvaranja tehničkih uvjeta za priključenje korisnika prema uvjetima propisanim zakonima kojima se uređuje područje energetike i regulacije energetske djelatnosti te ostalim propisima kojima se uređuje to područje
19. pouzdanost i raspoloživost sustava opskrbe električnom energijom te ispravnu koordinaciju sustava proizvodnje, prijenosa i distribucije
20. vođenje elektroenergetskog sustava na način kojim se postiže sigurnost opskrbe električnom energijom i ekonomično korištenje prijenosne mreže
21. osiguravanje pristupa mreži i korištenja prijenosne mreže kupcima i proizvođačima, korisnicima prijenosne mreže, prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima
22. utvrđivanje i razgraničenje troškova nastalih prijenosom električne energije, uz prethodno ishodu suglasnost Agencije
23. dostavljanje obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača priključenih na prijenosnu mrežu operatoru tržišta električne energije, radi obračuna i izdavanja jamstva podrijetla električne energije s obzirom na primarni izvor energije
24. davanje potrebnih uputa za pravilan rad sustava za proizvodnju i prijenos u skladu s kriterijima pouzdanosti i sigurnosti prema mrežnim pravilima prijenosnog sustava
25. uravnoteženje sustava, prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti
26. nabavu električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti

27. nabavu pomoćnih usluga u prijenosnom sustavu prema načelima razvidnosti i nepristranosti te po reguliranim uvjetima ako pružanje pomoćnih usluga temeljeno na tržišnim načelima nije moguće ili nije ekonomski učinkovito
28. dodjelu prijenosnog kapaciteta prekograničnih prijenosnih vodova
29. praćenje provedbe mrežnih pravila prijenosnog sustava
30. praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom, uz obvezu donošenja i javne objave godišnjeg izvješća o sigurnosti opskrbe u prijenosnom sustavu u skladu s člankom 91. ovoga Zakona
31. pružanje informacija elektroenergetskim subjektima i korisnicima prijenosne mreže koje su potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže, prema načelima razvidnosti i nepristranosti,
32. dostavljanje mišljenja Agenciji i operatoru tržišta električne energije na pravila organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije u postupku njihova donošenja
33. dužnu pozornost energetske učinkovitosti te zaštiti prirode i okoliša i
34. organiziranje i razvoj tržišta uravnoteženja.

(2) Operator prijenosnog sustava dužan je:

1. osiguravati dugoročnu sposobnost prijenosne mreže radi zadovoljenja razboritih zahtjeva za prijenos električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona, održavanjem, modernizacijom, poboljšavanjem i razvijanjem prijenosne mreže
2. pridonositi sigurnosti opskrbe odgovarajućim prijenosnim kapacitetima i pouzdanošću prijenosne mreže
3. koristiti objekte prijenosne mreže u skladu s tehničkim propisima i standardima, što je predmet inspekcijskog nadzora
4. poduzimati mjere za zaštitu okoliša
5. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja prijenosne mreže i drugih elemenata elektroenergetskog sustava koji su u funkciji prijenosnog sustava, što je predmetom inspekcijskog nadzora
6. upravljati tokovima električne energije u prijenosnoj mreži uzimajući u obzir razmjene električne energije s drugim povezanim mrežama te osigurati raspoloživost svih potrebnih pomoćnih usluga
7. voditi elektroenergetski sustav i u okviru tehničkih i tehnoloških mogućnosti prijenosnog sustava i ne ograničavati kupnju i prodaju električne energije, osim u slučaju kriznih stanja
8. angažirati proizvodna postrojenja na svom području i određivati korištenje prekozonskih kapaciteta s mrežama susjednih operatora prijenosnog sustava na temelju kriterija koji moraju biti objektivni, javno objavljeni i nepristrano primjenjivani
9. regulirati frekvenciju i snagu razmjene
10. osiguravati električnu energiju za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži te za osiguranje usluga sustava u skladu s transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima
11. koristiti usluge uravnoteženja u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava
12. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe na prijenosnoj mreži
13. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s pružateljima pomoćnih usluga te osiguravati usluge sustava na ekonomičan i učinkovit način
14. planirati rad elektroenergetskog sustava u suradnji s operatorom tržišta električne energije i operatorima drugih sustava i operatorom distribucijskog sustava

15. razmjenjivati potrebne informacije s operatorima drugih povezanih sustava radi sigurnog i učinkovitog pogona, usklađenog razvoja i omogućavanja pogona međusobno povezanih sustava
16. održavati sigurnost pogona elektroenergetskog sustava
17. pružati informacije korisnicima mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže
18. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije s obzirom na pristup mreži i korištenje prijenosne mreže sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita potrošača, kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova
19. uskladiti izradu planova remonta prijenosnih objekata i postrojenja korisnika mreže
20. rješavati preopterećenja pojedinih elemenata prijenosne mreže, uz očuvanje ravnopravnog položaja svih korisnika mreže
21. mijenjati plan angažiranja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti pogona elektroenergetskog sustava, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučajevima primjene mjera zbog poremećaja na tržištu električne energije, kriznih stanja i zagušenja u prijenosnoj mreži
22. donijeti uz prethodno ishoduenu suglasnost Agencije, a u koordinaciji sa susjednim operatorima prijenosnih sustava te na razini jedne ili više regija za proračun prekozonskih kapaciteta za razmjenu električne energije, pravila o dodjeli i korištenju prekozonskih kapaciteta, utemeljena na tržišnim načelima te ih javno objaviti
23. utvrditi prekozonske kapacitete u suradnji s operatorima međusobno povezanih sustava te na razini jedne ili više regija za proračun prekozonskih kapaciteta za razmjenu električne energije
24. dodjeljivati prekozonski kapacitet u skladu s načelima razvidnosti i nepristranosti prema sudionicima na tržištu električne energije te javno objavljivati informacije o dodjeli prekozonskih kapaciteta
25. objaviti javno podatke od značenja za korištenje prijenosne mreže, o prekozonskim kapacitetima, zagušenjima na prekograničnim i unutarnjim prijenosnim vodovima, kao i druge podatke potrebne za organiziranje tržišta električne energije
26. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu sa zakonom i posebnim propisima
27. mjeriti preuzetu i predanu električnu energiju u točkama razdvajanja prijenosne mreže s distribucijskom mrežom, s korisnicima prijenosne mreže, susjednim sustavima i drugim relevantnim točkama, pri čemu ti podaci moraju biti dostupni i operatoru distribucijskog sustava, kao i operatorima povezanih prijenosnih sustava i Agenciji pod uvjetom uzajamnosti
28. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta i točaka razdvajanja sa susjednim sustavima ostalih elektroenergetskih subjekata u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima ili na način uređen ugovorom o međusobnim odnosima između operatora prijenosnog sustava i elektroenergetskog subjekta
29. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor
30. analizirati gubitke električne energije u prijenosnoj mreži na razini obračunskog intervala odstupanja te na mjesečnoj, godišnjoj i višegodišnjoj razini, po potrebi, izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka električne energije
31. izrađivati i provoditi program smanjenja tehničkih gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži za sljedeće desetogodišnje razdoblje

32. do 30. rujna tekuće godine dostaviti Agenciji na suglasnost procjenu količine i ukupnog troška nabave električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži za sljedeću godinu koja najmanje sadrži podatke i informacije o procijenjenoj količini gubitaka električne energije i načinu njezina određivanja, nabavljenim količinama te načinu, dinamici, jediničnim cijenama i ostalim pripadajućim troškovima nabave zajedno sa sklopljenim ugovorima, planiranim količinama te načinu, dinamici, jediničnim cijenama i ostalim pripadajućim troškovima nabave, načinu određivanja planirane jedinične cijene, ukupnom planiranom trošku za pokrivanje gubitaka električne energije
33. donijeti i javno objaviti, uz prethodno ishođeno odobrenje Agencije, ažuriran desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže
34. dostaviti Agenciji na suglasnost povećanje financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje
35. uskladiti planove razvoja s obvezom razdvajanja imovine
36. surađivati i razmjenjivati informacije, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, s institucijama uspostavljenim u Europskoj uniji ili u Energetskoj zajednici
37. u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske uzeti u obzir mišljenja i preporuke te poštovati odluke institucija uspostavljenih u Europskoj uniji ili u Energetskoj zajednici koje imaju pravo i obvezu obavljanja zadaća povezanih s dužnostima operatora prijenosnog sustava
38. sudjelovati, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, u aktivnostima Europske mreže operatora prijenosnog sustava za električnu energiju
39. organizirati burzu električne energije u suradnji s operatorom tržišta električne energije
40. zajednički sudjelovati s ostalim operatorima prijenosnog sustava, s operatorima tržišta električne energije i drugim relevantnim subjektima na burzama električne energije u svrhu razvoja regionalnih tržišta električne energije ili liberalizacije tržišta
41. primijeniti iznose tarifnih stavki za prijenos električne energije na temelju odluke i metodologije, koja mora uključivati i troškove koji nastaju zbog njegova sudjelovanja u međunarodnim organizacijama iz područja prijenosa električne energije uspostavljenim prema međunarodnim ugovorima, a koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetski sektor, te ih javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene
42. provjeriti usklađenost rasporeda prekozonske kupoprodaje s dodijeljenim prekozonskim kapacitetima
43. donijeti, uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava te ih javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene, a u slučaju uskraćivanja suglasnosti Agencija može sama odrediti te cijene
44. pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa za čije je donošenje nadležan
45. podnositi Agenciji i javno objavljivati godišnja izvješća u skladu s člankom 91. ovoga Zakona
46. periodično, prema dinamici, opsegu i načinu koji određuje Agencija dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:
 - tehničkim podacima prijenosne mreže
 - elektroenergetskoj bilanci prijenosnog sustava
 - opterećenju prijenosnog sustava

- postrojenjima za proizvodnju električne energije u prijenosnom sustavu i njihovu proizvodnju
 - postrojenjima za skladištenje energije u prijenosnom sustavu i njihovoj uporabi
 - isporuci električne energije na prijenosnoj mreži
 - razmjeni električne energije po granicama
 - dodjeli i korištenju prekozonskih kapaciteta
 - korištenju prihoda od dodjele prekozonskih kapaciteta
 - priključenjima na prijenosnu mrežu
 - pogonskim događajima u prijenosnoj mreži
 - upravljanju zagušenjima u prijenosnoj mreži
 - nabavljenim pomoćnim uslugama, uslugama fleksibilnosti, uslugama uravnoteženja, uslugama upravljanja potrošnjom, kao i pružateljima tih uslugama
 - upotrebi mjera energetske učinkovitosti
 - nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži
 - razvoju naprednih mreža
 - podacima vezanim za zaštitu potrošača
 - odstupanjima bilančnih grupa
 - aktivaciji energije uravnoteženja i pružateljima usluga uravnoteženja
47. na temelju izvješća iz članka ovoga Zakona i podataka iz točke 43. ovoga stavka, kao i u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja prijenosne mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti
48. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za potrebe energetskog planiranja, poštujući pri tome povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže
49. izraditi i, nakon prethodno ishodišne suglasnosti Agencije, objaviti pravila za upravljanje zagušenjem u prijenosnom sustavu, uključujući spojne vodove.
- (3)** Operator prijenosnog sustava koji ima u vlasništvu prijenosni sustav mora biti certificiran u skladu s člankom 105. ovoga Zakona. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost operatora prijenosnih sustava koji su certificirani prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora prijenosa da, na vlastitu inicijativu i pod svojim nadzorom, delegiraju određene zadatke drugim operatorima prijenosnih sustava koji su certificirani prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora prijenosa ako se tim delegiranjem zadataka ne ugrožavaju stvarna i neovisna prava odlučivanja operatora prijenosnog sustava koji delegira zadatke.
- (4)** Pri izvršavanju zadataka iz stavka 1. ovoga članka operator prijenosnog sustava uzima u obzir preporuke koje su izdali regionalni koordinacijski centri.
- (5)** Operator prijenosnog sustava može nabavljati usluge od pružatelja usluga upravljanja potrošnjom ili skladištenja energije te promicati upotrebu mjera energetske učinkovitosti kada te usluge na troškovno učinkovit način smanjuju potrebu dogradnje ili zamjene elektroenergetskog kapaciteta i podupiru učinkovit i siguran rad prijenosnog sustava.
- (6)** Operator prijenosnog sustava, uz prethodno ishodišnu suglasnost Agencije, u transparentnom i participativnom postupku koji uključuje sve relevantne korisnike sustava i operatora distribucijskog

sustava utvrđuje specifikacije za nefrekvencijske pomoćne usluge i, prema potrebi, standardizirane tržišne proizvode za takve usluge barem na nacionalnoj razini.

(7) Specifikacijama se osigurava stvarno i nediskriminacijsko sudjelovanje svih sudionika na tržištu, što uključuje sudionike na tržištu koji nude energiju iz obnovljivih izvora, sudionike na tržištu koji se bave upravljanjem potrošnjom, upravitelje postrojenja za skladištenje energije i agregatore.

(8) Operator prijenosnog sustava razmjenjuje sve potrebne informacije s operatorom distribucijskog sustava i s njim se koordinira kako bi se osigurala optimalna upotreba resursa i siguran i učinkovit rad sustava te olakšao razvoj tržišta.

(9) Operatoru prijenosnog sustava adekvatno se uzimaju u obzir pri određivanju tarifnih stavki barem razumni troškovi povezani s nabavom takvih usluga, uključujući troškove potrebnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija te troškove infrastrukture.

(10) Obveza nabave nefrekvencijskih pomoćnih usluga ne primjenjuje se na potpuno integrirane mrežne komponente.

(11) Operator prijenosnog sustava obavlja i djelatnosti odnosno aktivnosti koje nisu predviđene ovim Zakonom i Uredbom (EU) 2019/943 ako su te djelatnosti odnosno aktivnosti nužne kako bi operator prijenosnog sustava ispunio svoje obveze u skladu s ovim Zakonom i Uredbom (EU) 2019/943, pod uvjetom da je Agencija ocijenila potrebu za takvom djelatnosti odnosno aktivnosti. Ovim se ne dovodi u pitanje pravo operatora prijenosnog sustava da ima u vlasništvu ili razvija mreže koje nisu elektroenergetske mreže, vodi ih ili da upravlja njima, osim ako to pravo nije odobrilo nadležno tijelo Republike Hrvatske.

(12) Neovisni operator prijenosa dužan je organizirati se kao dioničko društvo.

Zahtjevi u pogledu povjerljivosti i transparentnosti za operatora prijenosnog sustava i vlasnika prijenosnog sustava

Članak 87.

(1) Iznimno od članka 121. ovoga Zakona ili neke druge pravne obveze otkrivanja informacija, operator prijenosnog sustava i vlasnik prijenosnog sustava čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečavaju da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje mogu biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminacijski način.

(2) Operator prijenosnog sustava posebice ne otkriva nikakve komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima vertikalno integriranog subjekta osim ako je to otkrivanje potrebno za provedbu poslovne transakcije.

(3) U svrhu potpunog poštovanja pravila o razdvajanju informacija vlasnik prijenosnog sustava i ostali dijelovi vertikalno integriranog subjekta ne koriste se zajedničkim uslugama kao što su zajedničke pravne usluge, osim čisto administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.

(4) U kontekstu prodaje ili nabave električne energije od strane povezanih društava, operator prijenosnog sustava ne smije zlorabiti komercijalno osjetljive informacije dobivene od trećih strana prilikom osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.

(5) Informacije potrebne za stvarno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta javno se objavljuju, čime se ne dovodi u pitanje čuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.

Ovlasti za donošenje odluka o priključivanju novih proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije na prijenosni sustav

Članak 88.

- (1) Operator prijenosnog sustava pravilima iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona utvrđuje transparentne i učinkovite postupke za nediskriminacijsko priključivanje novih proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije na prijenosni sustav.
- (2) Operator prijenosnog sustava ne smije odbiti priključivanje novog proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije na temelju mogućih budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta mreže, kao što je zagušenje u udaljenim dijelovima prijenosne mreže.
- (3) U postupku priključenja operator prijenosnog sustava dužan je investitoru dati sve potrebne informacije.
- (4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka operator prijenosnog sustava može ograničiti priključnu snagu ili ponuditi priključke koji podliježu operativnim ograničenjima korištenja priključne snage kako bi se osigurala ekonomska učinkovitost novih proizvodnih postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije pod uvjetom da je takva ograničenja odobrila Agencija. Nova proizvodna postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije koja podliježu operativnim ograničenjima korištenja priključne snage u skladu s pravilima o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu, samostalno snose troškove koje operator prijenosnog sustava ima vezano za provođenje tih operativnih ograničenja.
- (5) Pri davanju suglasnosti na pravila o priključenju na prijenosnu mrežu iz članka 13. ovoga Zakona, mrežna pravila prijenosnog sustava iz članka 93. ovoga Zakona i pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu iz članka 52. ovoga Zakona Agencija je dužna razmotriti uvode li se ograničenja priključne snage ili operativna ograničenja korištenja priključne snage na temelju transparentnih i nediskriminacijskih postupaka kako se ne bi stvorile neopravdane prepreke za ulazak na tržište.
- (6) Operator prijenosnog sustava ne smije odbiti priključenje na mrežu zbog dodatnih troškova stvaranja tehničkih uvjeta u mreži.

Obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije

Članak 89.

- (1) Operator prijenosnog sustava dužan je obavljati prijenos električne energije pod uvjetima koji su određeni dozvolom za obavljanje djelatnosti prema načelima objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s ovim Zakonom. Operator prijenosnog sustava dužan je ispuniti uvjete i kriterije za certifikaciju u skladu s odredbama ovoga Zakona prije ishođenja dozvole za obavljanje djelatnosti.
- (2) Operator prijenosnog sustava obvezan je priključivati korisnike prijenosne mreže na prijenosnu mrežu prema uvjetima i naknadama koje su određene u skladu s metodologijom donesenom na temelju zakona kojima se uređuje energetska sektor te regulacija energetske djelatnosti.
- (3) Operator prijenosnog sustava dužan je na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivati iste tarifne stavke za istu kategoriju i model korištenja mreže, osobito s obzirom na naponsku razinu priključka i tarifne elemente.
- (4) Operator prijenosnog sustava ne smije trgovati električnom energijom, osim za:
 1. pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži

2. uravnoteženje sustava
3. upravljanje zagušenjima i
4. osiguravanje usluga sustava.

(5) Električnu energiju za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži operator prijenosnog sustava nabavlja na tržištu električne energije, a ako to nije u mogućnosti, mora odmah izvijestiti Agenciju i zahtijevati od proizvođača da prioritetno ponude električnu energiju za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži. Agencija, na temelju izvješća operatora prijenosnog sustava, može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava, proizvođača i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi osiguravanja pokrivanja gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži.

(6) Elektroenergetski subjekti i krajnji kupci u čijem su vlasništvu uređaji za pružanje pomoćnih usluga dužni su, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, bez odgađanja pružati pomoćne usluge za postizanje sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sustava. Međusobna prava i obveze uređuju se ugovorom o pružanju pomoćnih usluga.

(7) Operator prijenosnog sustava obavlja komercijalne i tehničke poslove vezane za uravnoteženje sustava, koji se propisuju pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(8) U pogledu kvalitete električne energije operator prijenosnog sustava dužan je postupati u skladu s člankom 60. ovoga Zakona.

(9) Operator prijenosnog sustava može angažirati proizvodna postrojenja namijenjena za povremenu uporabu samo u slučajevima:

1. većih poremećaja ili ispada u elektroenergetskom sustavu
2. radi zadovoljavanja kriterija sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca ili
3. prilikom kriznih stanja prema propisima kojima se uređuje područje energetike.

(10) Pod proizvodnim postrojenjima namijenjenim za povremenu uporabu podrazumijevaju se objekti korisnika mreže predviđeni za povremenu ili stalnu proizvodnju električne energije za vlastite potrebe uz mogućnost proizvodnje električne energije za potrebe tržišta električne energije.

(11) Pod kriterijima sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca podrazumijevaju se kriteriji vođenja pogona elektroenergetskog sustava i planiranja razvoja prijenosne mreže definirani u mrežnim pravilima prijenosnog sustava.

Dodjela i korištenje prekozonskih kapaciteta

Članak 90.

Radi dodjele i korištenja prekozonskih kapaciteta u okviru jedne ili više regija operator prijenosnog sustava može, u skladu s potvrđenim međunarodnim ugovorima, s operatorima prijenosnih sustava drugih država osnovati jednu ili više pravnih osoba za koordinirane dražbe prekozonskih kapaciteta.

Godišnja izvješća operatora prijenosnog sustava

Članak 91.

(1) Operator prijenosnog sustava obavezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, podnijeti Agenciji izvješće o provedbi svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti iz ovoga Zakona u prethodnoj kalendarskoj godini, u skladu s uputama Agencije.

(2) Operator prijenosnog sustava obavezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, podnijeti Agenciji izvješće o provedbi svojih dužnosti u skladu s načelima razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti u prethodnoj kalendarskoj godini.

(3) Operator prijenosnog sustava obvezan je, najkasnije do 30. travnja tekuće godine, javno objaviti na svojim mrežnim stranicama godišnje izvješće o provedbi svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti iz ovoga Zakona u prethodnoj kalendarskoj godini.

(4) Operator prijenosnog sustava obvezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, podnijeti Agenciji izvješće o nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži za prethodnu kalendarsku godinu, koje osobito sadrži podatke i informacije o ostvarenim gubicima električne energije, količinama, dinamičkim i načinu nabave pojedinih proizvoda, troškovima odstupanja vezanim za nabavu električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži, jediničnim cijenama električne energije i pripadajućim troškovima nabave električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži, te dostaviti sklopljene ugovore o nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži za prethodnu kalendarsku godinu uključujući podatke i informacije o zaključenim kupoprodajnim transakcijama putem burze odnosno terminskog tržišta uključujući i uslugu fleksibilnosti.

(5) Operator prijenosnog sustava obvezan je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, dostaviti Agenciji na mišljenje godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u prijenosnom sustavu za prethodnu kalendarsku godinu s projekcijom za tekuću kalendarsku godinu.

(6) Nakon dobivanja mišljenja Agencije na izvješće iz stavka 5. ovoga članka operator prijenosnog sustava obvezan je bez odgađanja dostaviti izvješće Ministarstvu te ga javno objaviti na svojim mrežnim stranicama.

(7) Na temelju izvješća iz stavka 6. ovoga članka Ministarstvo izrađuje vlastito godišnje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe električnom energijom za prethodnu kalendarsku godinu i očekivanim potrebama za električnom energijom u Republici Hrvatskoj za buduće desetogodišnje razdoblje.

(8) Agencija, u suradnji s Ministarstvom, na temelju izvješća iz stavka 7. ovoga članka može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi poboljšanja sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Dostavljanje podataka operatoru prijenosnog sustava

Članak 92.

(1) Operator distribucijskog sustava i korisnici mreže priključeni na prijenosnu mrežu dužni su, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, dostavljati operatoru prijenosnog sustava podatke i informacije za potrebe razvoja sustava, vođenja i analize pogonskih događaja:

1. o značajkama potrošnje/proizvodnje i ostale informacije nužne za reguliranje frekvencije, napona i razmjenu električne energije
2. koje su potrebne za ostvarivanje pristupa mreži i korištenje prijenosne mreže te izradu planova razvoja i godišnjih investicijskih planova
3. koje su potrebne za planiranje rada elektroenergetskog sustava u kratkoročnom razdoblju, uključujući i petnaestominutni plan proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije
4. koje su potrebne za osiguravanje usluga sustava
5. koje su potrebne za praćenje kvalitete opskrbe električnom energijom u prijenosnom sustavu i
6. koje su potrebne za praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom.

(2) Operator prijenosnog sustava podatke o mjerenju i ostale informacije nužne za reguliranje frekvencije, napona i razmjenu električne energije razmjenjuje s operatorima međusobno povezanih prijenosnih sustava pod uvjetom uzajamnosti.

Mrežna pravila prijenosnog sustava

Članak 93.

(1) Tehnički uvjeti priključenja, pogon i način vođenja prijenosne mreže uređuju se mrežnim pravilima prijenosnog sustava.

(2) Mrežnim pravilima prijenosnog sustava iz stavka 1. ovoga članka propisuju se:

1. tehnički i drugi uvjeti za priključenje korisnika mreže na prijenosnu mrežu
2. tehnički i drugi uvjeti za sigurno preuzimanje električne energije od proizvođača električne energije i aktivnih kupaca priključenih na prijenosnu mrežu i iz drugih sustava, pouzdanu predaju električne energije propisane kvalitete opskrbe električnom energijom krajnjim kupcima i aktivnim kupcima priključenim na prijenosnu mrežu te siguran pogon prijenosnog sustava
3. tehnički uvjeti za pristup mreži i korištenje prijenosne mreže
4. tehnički uvjeti za održavanje prijenosne mreže
5. tehnički uvjeti za pružanje pomoćnih usluga i usluga fleksibilnosti
6. tehnički uvjeti za sudjelovanje u upravljanju potrošnjom i proizvodnjom
7. obveze korisnika prijenosne mreže u tehničkom pogledu
8. planiranje pogona i upravljanje prijenosnim sustavom
9. postupci pri pogonu elektroenergetskog sustava u normalnom pogonu mreže i u slučaju više sile, poremećenog pogona mreže, izvanrednog pogona mreže i drugih izvanrednih okolnosti
10. zaštićeni pojas i posebni uvjeti unutar zaštićenog pojasa elektroenergetskih objekata
11. način provedbe ograničenja i/ili privremene obustave isporuke električne energije u uvjetima manjka električne energije u elektroenergetskom sustavu
12. tehnički i drugi uvjeti za međusobno povezivanje i rad mreža
13. metodologija i kriteriji za planiranje razvoja prijenosne mreže
14. značajke mjerne opreme na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže
15. svojstva mjerne opreme ili norme koje treba zadovoljiti mjerna oprema radi omogućavanja upravljanja potrošnjom i usluga fleksibilnosti te vremenskog prepoznavanja strukture potrošnje električne energije
16. svojstva mjerne opreme ili norme koje mjerna oprema na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže mora zadovoljavati, funkcionalni zahtjevi, klasa točnosti mjernih uređaja i način mjerenja električne energije u prijenosnom sustavu, s obzirom na:
 - način ugradnje, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme
 - način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu i
 - način obrade, dostupnosti i prijenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima, korisnicima podataka, kao i način grupiranja i arhiviranja podataka
17. obveza operatora prijenosnog sustava za utvrđivanje standardnih tehničkih rješenja za mrežu i priključke, uključujući obračunska mjerna mjesta korisnika mreže
18. nediskriminacijska i transparentna pravila te postupci pristupa podacima i postupci razmjene podataka među elektroenergetskim subjektima vezanim za upravljanje potrošnjom putem agregiranja i korištenje fleksibilnosti uz istodobnu potpunu zaštitu komercijalno osjetljivih podataka iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona i osobnih podataka kupaca.

(3) Mrežna pravila prijenosnog sustava iz stavka 1. ovoga članka, uz prethodno ishoduenu suglasnost Agencije, donosi operator prijenosnog sustava.

(4) U postupku donošenja mrežnih pravila prijenosnog sustava, operator prijenosnog sustava dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u trajanju od najmanje 30 dana. Mrežna pravila prijenosnog sustava objavljuju se u »Narodnim novinama«.

Prekogranični prijenos

Članak 94.

(1) U skladu s međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku, operator prijenosnog sustava mora obaviti prekogranični prijenos električne energije kroz prijenosnu mrežu pod uvjetima i na način određen tim ugovorima te tehničkim mogućnostima prekograničnih prijenosnih vodova, kao i prijenosne mreže u cjelini.

(2) Iznos financijskih sredstava koja se prikupljaju za korištenje prekograničnih prijenosnih vodova mora biti namiren između operatora prijenosnog sustava i operatora sustava u drugim državama s kojima se obavlja tranzit električne energije, u skladu s odredbama ovoga Zakona, dogovorenim postupcima te svim primjenjivim međunarodnim ugovorima ili obvezama. Naknade ne smiju biti vezane za udaljenost.

(3) Naknade za korištenje prijenosne mreže ili prekograničnih prijenosnih vodova koje se određuju proizvođačima i/ili krajnjim kupcima moraju biti primijenjene neovisno o određnim i izvorišnim državama u pogledu električne energije prema odredbama komercijalnog aranžmana, bez obzira na iznose financijskih sredstava koji proizlaze iz načina upravljanja zagušenjima primijenjenih u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Agencija je dužna izvijestiti u svojem godišnjem izvješću određenom zakonom kojim se uređuje područje regulacije energetske djelatnosti, o podacima koji se odnose na prekogranične tokove električne energije i desetogodišnje planove razvoja operatora prijenosnog sustava, a u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske ili na temelju zahtjeva, dostaviti te podatke mjerodavnim tijelima Europske unije.

Zaštita od postupanja operatora prijenosnog sustava

Članak 95.

(1) Strana nezadovoljna radom operatora prijenosnog sustava može izjaviti prigovor Agenciji.

(2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u vezi s odbijanjem priključenja na prijenosnu mrežu, uvjetima priključenja na prijenosnu mrežu, određivanjem naknade za priključenje i/ili povećanje priključne snage na prijenosnu mrežu, primjenom iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije, primjenom pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava i dodjelom kapaciteta na prekograničnim vodovima.

(3) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti nezadovoljnu stranu u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela.

(4) Ako nezadovoljna strana nije zadovoljna poduzetim mjerama iz stavka 3. ovoga članka ili u propisanom roku nije obaviještena o poduzetim mjerama, može pokrenuti upravni spor.

XI. RAZDVAJANJE OPERATORA PRIJENOSNOG SUSTAVA

Razdvajanje vlasništva

Članak 96.

- (1)** Svaki subjekt koji ima u vlasništvu prijenosni sustav djeluje kao operator prijenosnog sustava.
- (2)** Operator prijenosnog sustava je organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, neovisno o drugim djelatnostima u elektroenergetskom sektoru te u skladu s načelima i zahtjevima utvrđenim odredbama ovoga Zakona.
- (3)** Neovisnost operatora prijenosnog sustava osigurava se tako da ista osoba ili osobe ne smiju istodobno:
1. ni izravno ni neizravno provoditi kontrolu nad energetske subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje ili opskrbe, ni izravno ni neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom prijenosnog sustava ili nad prijenosnim sustavom
 2. ni izravno ni neizravno provoditi kontrolu nad operatorom prijenosnog sustava ili nad prijenosnim sustavom, ni izravno ni neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad energetske subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje ili opskrbe
 3. imenovati članove nadzornog odbora, uprave ili tijela koja pravno zastupaju operatora prijenosnog sustava ili prijenosni sustav, ni izravno ni neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad energetske subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje ili opskrbe
 4. biti član nadzornog odbora, uprave ili tijela koja pravno zastupaju kako energetske subjekt koji obavlja djelatnost proizvodnje ili opskrbe tako i operatora prijenosnog sustava.
- (4)** Zabrane iz stavka 3. ovoga članka uključuju:
1. ovlast korištenja glasačkim pravima
 2. ovlast imenovanja članova nadzornog odbora, uprave ili tijela koje zastupa energetske subjekt ili
 3. držanje većinskog udjela.
- (5)** U smislu odredbe stavka 2. ovoga članka pojam »energetske subjekt koji obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe« uključuje »energetske subjekt koji obavlja djelatnost proizvodnje ili opskrbe« u smislu zakona kojim se uređuje tržište plina, a izrazi »operator prijenosnog sustava« i »prijenosni sustav« uključuju »operatora transportnog sustava« i »transportni sustav« u smislu tog zakona.
- (6)** Obveza navedena u stavku 1. ovoga članka smatra se ispunjenom u slučaju kada su dva ili više subjekta, koja imaju u vlasništvu prijenosne sustave, ostvarila zajednički pothvat koji djeluje kao operator prijenosnog sustava u dvije ili više država članica. Nijedan drugi subjekt ne može biti dio zajedničkog pothvata, osim ako je odobren na temelju članka 97. ovoga Zakona kao neovisni operator sustava ili kao neovisni operator prijenosnog sustava za potrebe članaka 97., 99, 100., 101., 102., 103. i 104. ovoga Zakona.
- (7)** Za potrebe provedbe ovoga članka, u slučaju kada je osoba iz stavaka 2., 3. i 4. ovoga članka država članica Europske unije ili drugo javnopravno tijelo, dva odvojena javnopravna tijela koja provode kontrolu nad operatorom prijenosnog sustava ili nad prijenosnim sustavom s jedne strane te nad energetske subjektom koje obavlja djelatnost proizvodnje ili opskrbe s druge strane, ne smatraju se istom osobom ili osobama.

(8) Komercijalno osjetljive informacije iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona koje su u posjedu operatora prijenosnog sustava koji je bio dijelom vertikalno integriranog subjekta, operator prijenosnog sustava ni osoblje takvog operatora prijenosnog sustava ne smiju učiniti dostupnima energetskim subjektima koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili opskrbe.

(9) Prije nego što neki energetski subjekt bude odobren i određen za operatora prijenosnog sustava u skladu s člankom 135. stavkom 5. ovoga Zakona certificira se u skladu s postupcima utvrđenima u članku 105. ovoga Zakona i članku 51. Uredbe (EU) 2019/943.

(10) Vertikalno integrirani subjekt koji ima u vlasništvu prijenosni sustav ni u kojem slučaju nije spriječen da poduzme korake za usklađivanje sa stavicima 1. do 4. ovoga članka.

(11) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili opskrbe ne smiju izravno ili neizravno preuzeti kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom prijenosnog sustava razdvojenim u skladu sa stavicima 1. do 4. ovoga članka.

(12) Certifikaciju vlasnički razdvojenog operatora prijenosnog sustava, pod uvjetima i na način propisan odredbama ovoga Zakona, provodi Agencija.

(13) Operator prijenosnog sustava dužan je donijeti, uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije, program mjera radi osiguranja provedbe načela i zahtjeva njegove neovisnosti kao i zaštite tajnosti podataka, koji uključuje i posebne obveze zaposlenika.

Neovisni operator sustava

Članak 97.

(1) Neovisni operator sustava može se odrediti samo ako je:

1. kandidat za neovisnog operatora sustava dokazao da poštuje zahtjeve navedene u članku 96. stavicima 2., 3. i 4. ovoga Zakona
2. kandidat za neovisnog operatora sustava dokazao da na raspolaganju ima potrebne financijske, tehničke, fizičke i ljudske resurse za provođenje svojih zadataka
3. kandidat za neovisnog operatora sustava preuzeo obvezu usklađivanja s desetogodišnjim planom razvoja mreže koji prati Agencija
4. vlasnik prijenosnog sustava dokazao da je sposoban uskladiti se s obvezama iz stavka 7. ovoga članka te u tu svrhu osigurava sve nacрте ugovornih rješenja dogovorenih s kandidatom za operatora i bilo kojim drugim odgovarajućim subjektom i
5. kandidat za neovisnog operatora sustava dokazao da je sposoban uskladiti se s obvezama iz Uredbe (EU) 2019/943, uključujući suradnju operatora prijenosnog sustava na europskoj i regionalnoj razini.

(2) Certifikaciju neovisnog operatora sustava, pod uvjetima i na način propisan odredbama ovoga Zakona, provodi Agencija.

(3) Energetski subjekti koje Agencija certificira kao usklađene sa zahtjevima iz članka 107. ovoga Zakona i stavka 1. ovoga članka određuju se u postupku certificiranja neovisnih operatora sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka 105. ovoga Zakona i članka 51. Uredbe (EU) 2019/943 ili iz članka 107. ovoga Zakona.

(4) Svaki neovisni operator sustava odgovoran je za dodjeljivanje i upravljanje pristupom treće strane, uključujući naplatu naknada za pristup, naknada za zagušenje i plaćanja na temelju mehanizma kompenzacije između operatora prijenosnog sustava u skladu s člankom 49. Uredbe (EU) 2019/943, kao i za pogon, održavanje i razvoj prijenosnog sustava te za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da udovolji razumnoj potražnji kroz planiranje ulaganja.

(5) Prilikom razvijanja prijenosnog sustava neovisni operator sustava odgovoran je za planiranje, uključujući postupak odobravanja, izgradnju i puštanje u pogon nove infrastrukture. U tu svrhu neovisni operator sustava djeluje kao operator prijenosnog sustava u skladu s odredbama ovoga članka.

(6) Vlasnik prijenosnog sustava nije odgovoran za dodjeljivanje pristupa treće strane i upravljanje njime, ni za planiranje ulaganja.

(7) Kada je neovisni operator sustava određen, vlasnik prijenosnog sustava:

1. u potrebnoj mjeri surađuje s neovisnim operatorom sustava te mu pruža podršku za ispunjenje njegovih zadataka, osobito uključujući pružanje svih važnih informacija
2. financira ulaganja o kojima je odluku donio neovisni operator sustava i koje je odobrila Agencija ili daje svoju suglasnost za ulaganje bilo koje zainteresirane strane, uključujući neovisnog operatora sustava. Takvi financijski aranžmani podliježu odobravanju od strane Agencije, a prije takvog odobrenja Agencija se savjetuje s vlasnikom prijenosnog sustava zajedno s drugim zainteresiranim stranama
3. osigurava pokrivanje odgovornosti koja se odnosi na osnovna sredstva mreže, isključujući odgovornost koja se odnosi na zadatke neovisnog operatora sustava i
4. osigurava jamstva radi olakšavanja financiranja bilo kojeg proširenja mreže, uz izuzetak onih ulaganja kod kojih je, na temelju točke 2. ovoga stavka, dao svoju suglasnost za financiranje od strane bilo koje zainteresirane strane, uključujući neovisnog operatora sustava.

(8) Agencija u suradnji s tijelom nadležnim za tržišno natjecanje učinkovito prati usklađenost vlasnika prijenosnog sustava s njegovim obvezama na temelju stavka 7. ovoga članka.

(9) Protiv rješenja iz članka 135. stavka 6. ovoga Zakona nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Razdvajanje vlasnikâ prijenosnog sustava

Članak 98.

(1) Vlasnik prijenosnog sustava, kada je određen neovisni operator sustava, koji je dio vertikalno integriranog subjekta neovisan je, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, o drugim djelatnostima koje se ne odnose na prijenos.

(2) Radi osiguravanja neovisnosti vlasnika prijenosnog sustava iz stavka 1. primjenjuju se sljedeći kriteriji:

1. osobe odgovorne za upravljanje vlasnikom prijenosnog sustava ne sudjeluju u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su odgovorne, izravno ili neizravno, za svakodnevno odvijanje proizvodnje, distribucije i opskrbe električnom energijom
2. poduzimaju se odgovarajuće mjere za osiguravanje da se profesionalni interesi osoba odgovornih za upravljanje vlasnikom prijenosnog sustava uzimaju u obzir na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja i
3. vlasnik prijenosnog sustava uvodi program usklađenosti koji predviđa mjere poduzete za osiguravanje da diskriminacijsko ponašanje bude isključeno te za osiguravanje odgovarajućeg praćenja poštovanja tog programa. Program usklađenosti predviđa specifične obveze zaposlenika da postignu te ciljeve. Osoba ili tijelo odgovorno za praćenje programa usklađenosti Agenciji podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama te se ono objavljuje.

Sredstva, oprema, osoblje i identitet

Članak 99.

(1) Iznimno od odredbi članka 96. ovoga Zakona, na zahtjev vlasnika prijenosnog sustava Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora prijenosa.

(2) Certifikaciju neovisnog operatora prijenosa, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(3) Neovisni operator prijenosa treba biti opremljen svim ljudskim, tehničkim, fizičkim i financijskim resursima potrebnima za ispunjavanje svojih obveza na temelju ovoga Zakona i obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, a to se odnosi na:

1. sredstva koja su potrebna za djelatnost prijenosa električne energije, uključujući prijenosni sustav, koja su u vlasništvu operatora prijenosnog sustava
2. zapošljavanje cjelokupnog osoblja potrebnog za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, uključujući provođenje svih korporativnih zadataka
3. zabranu ustupanja osoblja i pružanja usluga za bilo koje drugo društvo iz sastava vertikalno integriranog subjekta. Neovisni operator prijenosa može, međutim, pružati usluge nekom od društava u sastavu vertikalno integriranog subjekta
 - ako se pružanjem tih usluga ne diskriminira međusobno korisnike mreže, dostupno je svim korisnicima mreže po jednakim uvjetima i ne ograničuje, ne narušava niti sprečava tržišno natjecanje u proizvodnji ili opskrbi i
 - ako je na uvjete pružanja tih usluga prethodno ishođena suglasnost Agencije
4. ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 102. ovoga Zakona, vertikalno integrirani subjekt neovisnom operatoru prijenosa pravodobno stavlja na raspolaganje odgovarajuća financijska sredstva za buduće projekte ulaganja i/ili za zamjenu postojećih sredstava, nakon odgovarajućeg zahtjeva neovisnog operatora prijenosa.

(4) Djelatnost prijenosa električne energije uključuje, osim onih određenih člankom 86. ovoga Zakona i sljedeće zadatke:

1. zastupanje operatora prijenosnog sustava i kontakte s trećim stranama i regulatornim tijelima
2. zastupanje operatora prijenosnog sustava unutar ENTSO-a za električnu energiju
3. dodjeljivanje i upravljanje pristupom trećih strana na nediskriminacijskoj osnovi između korisnika mreže ili kategorija korištenja mreže
4. ubiranje svih naknada povezanih s prijenosnim sustavom, uključujući naknade za pristup, energiju za gubitke i naknade za pomoćne usluge
5. rad, održavanje i razvoj sigurnog, učinkovitog i ekonomičnog prijenosnog sustava
6. planiranje ulaganja koje osigurava dugoročnu sposobnost sustava da udovolji razumnoj potražnji te koje jamči sigurnost opskrbe
7. uspostavljanje zajedničkih pothvata, uključujući one s jednim operatorom prijenosnog sustava ili više njih, burzama električne energije te drugim odgovarajućim sudionicima za postizanje ciljeva razvoja stvaranja regionalnih tržišta ili olakšavanja procesa liberalizacije i
8. sve korporativne usluge, uključujući pravne usluge, računovodstvene usluge i usluge informacijske tehnologije.

(5) Neovisni operator prijenosa organiziran je kao dioničko društvo u skladu s posebnim propisima kojima se uređuje područje trgovačkih društava.

- (6)** Neovisni operator prijenosa ne smije s obzirom na svoj korporativni identitet, komunikaciju, brendiranje i poslovne prostore stvarati zabunu u pogledu zasebnog identiteta vertikalno integriranog subjekta ili bilo kojeg njegova dijela. Pri tome smije koristiti samo znakove, slikovne prikaze, imena, slova, brojke, oblike i prikaze koji su prikladni za razlikovanje djelatnosti ili usluga operatora prijenosnog sustava od onih koje obavlja vertikalno integrirani subjekt.
- (7)** Neovisni operator prijenosa ne smije dijeliti sustave ili opremu informacijske tehnologije, fizičke prostore i sustave sigurnog pristupa ni s jednim dijelom vertikalno integriranog subjekta ni koristiti iste savjetnike ni vanjske ugovaratelje za sustave ili opremu informacijske tehnologije te sustave sigurnog pristupa.
- (8)** Neovisni operator prijenosa mora dati jamstvo da glede opreme informacijske tehnologije i sustava kontrole pristupa zajednički ne surađuje s istim savjetnicima i vanjskim pružateljima usluga kao i vertikalno integrirani subjekt.
- (9)** Reviziju računa neovisnog operatora prijenosa provodi revizor koji je različit od onog koji provodi reviziju vertikalno integriranog subjekta ili bilo kojeg njegova dijela.
- (10)** U aktivnostima konsolidacije računa vertikalno integriranog subjekta ili zbog drugih bitnih razloga koji se moraju prethodno dostaviti Agenciji, revizor može imati uvid u dijelove knjigovodstva neovisnog operatora prijenosa ako Agencija nema primjedbi s naslova očuvanja neovisnosti operatora prijenosa. Takav revizor mora povjerljivo postupati s komercijalno osjetljivim podacima i informacijama, a osobito ih ne smije dijeliti s vertikalno integriranim subjektom.
- (11)** Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Neovisnost operatora prijenosa

Članak 100.

- (1)** Iznimno od odluke nadzornog odbora iz članka 102. ovoga Zakona, neovisni operator prijenosa ima:
1. pravo samostalnog donošenja odluka, neovisno o vertikalno integriranom subjektu, u pogledu sredstava potrebnih za pogon, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosnog sustava i
 2. ovlast za samostalno pribavljanje financijskih sredstava na tržištu kapitala, posebno putem zajmova i povećanja kapitala.
- (2)** Neovisni operator prijenosa obvezan je postupati tako da osigurava raspoloživost sredstava koja su mu potrebna za ispravno i učinkovito provođenje djelatnosti prijenosa te za razvoj i održavanje učinkovitog, sigurnog i ekonomičnog prijenosnog sustava.
- (3)** Ovisna društva unutar sastava vertikalno integriranog subjekta koja obavljaju djelatnosti proizvodnje ili opskrbe ne smiju biti izravno ni neizravno vlasnici udjela u operatoru prijenosnog sustava. Neovisni operator prijenosa ne smije biti izravno ni neizravno vlasnik udjela ni u jednom ovisnom društvu vertikalno integriranog subjekta koje obavlja djelatnost proizvodnje ili opskrbe, niti smije primati dividende niti drugu financijsku korist od tog ovisnog društva.
- (4)** Sveukupna upravljačka struktura i interni akti operatora prijenosnog sustava osiguravaju stvarnu neovisnost operatora prijenosa u skladu s člancima 97., 99., 100., 101., 102., 103. i 104. ovoga Zakona. Vertikalno integrirani subjekt ne smije izravno ni neizravno određivati konkurentno ponašanje neovisnog operatora prijenosa u vezi sa svakodnevnim djelatnostima neovisnog operatora prijenosa i upravljanjem mrežom, ni u vezi s djelatnostima nužnima za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja mreže određenog na temelju članka 86. stavka 2. točke 32. ovoga Zakona.

- (5)** Pri ispunjavanju svojih zadataka iz članka 86. i članka 99. stavka 4. ovoga Zakona te u skladu s obvezama iz članaka 16., 18., 19. i 50. Uredbe (EU) 2019/943, neovisni operator prijenosa ne smije diskriminirati različite fizičke ili pravne osobe i ne smije ograničavati, narušavati ni sprečavati tržišno natjecanje u području proizvodnje ili opskrbe.
- (6)** Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog subjekta i neovisnog operatora prijenosa, uključujući zajmove neovisnog operatora prijenosa vertikalno integriranom subjektu, moraju biti u skladu s tržišnim uvjetima. Neovisni operator prijenosa vodi detaljnu evidenciju takvih komercijalnih i financijskih odnosa te je dostavlja Agenciji na njezin zahtjev.
- (7)** Neovisni operator prijenosa Agenciji podnosi na prethodnu suglasnost sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom.
- (8)** Agencija će, po provjeri tržišno usmjerenih i nepristranih uvjeta, u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, rješenjem odlučiti o zahtjevu za davanje suglasnosti.
- (9)** Ako u roku iz stavka 8. ovoga članka Agencija ne obavijesti neovisnog operatora prijenosa o svojoj odluci, smatrat će se da je Agencija dala suglasnost na ugovor iz stavka 7. ovoga Zakona.
- (10)** Neovisni operator prijenosa obavještava Agenciju o financijskim sredstvima iz članka 99. stavka 1. točke 4. ovoga Zakona dostupnima za buduće projekte ulaganja i/ili za zamjenu postojećih sredstava.
- (11)** Vertikalno integrirani subjekt obavezan je suzdržavati se od bilo kojih aktivnosti kojim se sprečava ili ometa neovisnog operatora prijenosa u izvršavanju njegovih obveza iz ovoga Zakona i ne smije od neovisnog operatora prijenosa zahtijevati da od vertikalno integriranog subjekta traži dopuštenje za izvršavanje tih obveza.
- (12)** Protiv rješenja iz stavka 8. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Neovisnost osoblja i rukovodstva neovisnog operatora prijenosa

Članak 101.

- (1)** Odluke o imenovanju i ponovnom imenovanju, radnim uvjetima, uključujući naknade i ostala materijalna prava članova uprave, te prestanku mandata članova uprave neovisnog operatora prijenosa donosi nadzorni odbor neovisnog operatora prijenosa imenovan u skladu s člankom 102. ovoga Zakona.
- (2)** Neovisni operator prijenosa mora bez odgađanja dostaviti Agenciji prijedlog imenovanja i uvjete ugovora, osobito uvjete koji se odnose na trajanje i prestanak mandata osoba koje je nadzorni odbor predložio za imenovanje ili ponovno imenovanje kao članova uprave.
- (3)** Neovisni operator prijenosa mora dostaviti Agenciji i razloge za predloženi prijevremeni prekid ugovora članova uprave, a koji se mogu primjenjivati ako Agencija nije uložila prigovor u roku od tri tjedna od primitka razloga za prijevremeni prekid ugovora članova uprave.
- (4)** U roku od tri tjedna od dana primitka prijedloga iz stavaka 2. i 3. ovoga članka Agencija može osporiti prijedlog odluke o imenovanju odnosno uvjete ugovora s članovima uprave:
- ako se pojave sumnje u profesionalnu neovisnost predloženih članova uprave u smislu stavaka 6., 7. i 8. ovoga članka ili
 - ako, u slučaju prijevremenog prestanka mandata, postoje sumnje u opravdanost takvog prijevremenog prestanka, u kojem slučaju članovi uprave imaju pravo izjaviti prigovor Agenciji. Prijevremeni prekid smatra se nepropisnim kada ukazuje na okolnosti prekida koje nisu u skladu s odredbama o neovisnosti o vertikalno integriranom subjektu iz ovoga Zakona.

(5) Članovi uprave neovisnog operatora prijenosa moraju biti neovisni i stručni u svom radu i postupanju.

(6) Članovi uprave neovisnog operatora prijenosa u razdoblju od tri godine prije imenovanja ne mogu zauzimati nikakav profesionalni položaj, niti smiju izravno niti neizravno obnašati neku dužnost, niti imati neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s vertikalno integriranim subjektom ni s bilo kojim njegovim dijelom ni njegovim većinskim vlasnicima, osim s operatorom prijenosnog sustava.

(7) Članovi uprave te zaposlenici neovisnog operatora prijenosa ne smiju imati nikakav drugi profesionalni položaj, niti izravno ili neizravno obnašati neku dužnost, imati neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s bilo kojim drugim dijelom vertikalno integriranog subjekta ni s njegovim većinskim vlasnicima.

(8) Članovi uprave te zaposlenici neovisnog operatora prijenosa ne smiju imati poslovne udjele, niti izravne ili neizravne financijske koristi, od bilo kojeg dijela vertikalno integriranog subjekta osim neovisnog operatora prijenosa. Njihova naknada ne smije ovisiti o djelatnostima ni rezultatima vertikalno integriranog subjekta, osim onih koji se odnose na neovisnog operatora prijenosa.

(9) Nakon prestanka njihovog mandata kod neovisnog operatora prijenosa, članovi uprave ne smiju imati nikakav profesionalni položaj, niti izravno ili neizravno obnašati neku dužnost, imati neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s niti jednim dijelom vertikalno integriranog subjekta osim s neovisnim operatorom prijenosa, ni s njegovim većinskim vlasnicima, tijekom razdoblja od najmanje četiri godine.

(10) Odredbe stavka 4. podstavka 2. te stavaka 6. do 9. ovoga članka primjenjuju se na osobe zaposlene na rukovodećim radnim mjestima iz područja vođenja elektroenergetskog sustava te održavanja, izgradnje i razvoja prijenosne mreže odnosno na ostale zaposlene osobe na rukovodećim radnim mjestima koje su na prvoj razini rukovođenja ispod uprave.

(11) Članovi uprave i osobe zaposlene na rukovodećim mjestima iz stavka 10. ovoga članka mogu ako nastupi prijevremeni prestanak mandata odnosno rada na rukovodećim mjestima izjaviti prigovor Agenciji.

(12) Protiv odluke Agencije o prigovoru iz stavka 4. podstavka 2. i stavka 11. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Nadzorni odbor

Članak 102.

(1) Neovisni operator prijenosa ima nadzorni odbor koji ima ovlasti za donošenje odluka koje mogu imati značajan utjecaj na vrijednost osnovnih sredstava vlasnika udjela/članova društva neovisnog operatora prijenosa, posebno odluka koje se odnose na odobravanje godišnjih i dugoročnijih financijskih planova, razinu zaduženosti neovisnog operatora prijenosa i iznos dividendi/dobiti raspodijeljenih vlasnicima udjela/članovima društva. Odluke koje su u nadležnosti nadzornog odbora ne uključuju one koje su povezane sa svakodnevnim aktivnostima neovisnog operatora prijenosa i upravljanjem prijenosnom mrežom te s aktivnostima nužnima za pripremanje i izradu desetogodišnjeg plana razvoja mreže razvijenog na temelju članka 104. ovoga Zakona.

(2) Nadzorni odbor sastavljen je od predstavnika vertikalno integriranog subjekta, predstavnika članova društva treće strane i predstavnika drugih zainteresiranih strana kao što su radnici neovisnog operatora prijenosa.

(3) Odredba članka 101. stavci 4., 6., 7., 8. i 9. ovoga Zakona primjenjuju se na najmanje polovicu članova nadzornog odbora, umanjenu za jednog člana.

(4) Odredba članka 101. stavka 4. podstavka 2. ovoga Zakona primjenjuje se na sve članove nadzornog odbora.

Program usklađenosti i osoba za praćenje usklađenosti

Članak 103.

(1) Neovisni operator prijenosnog sustava donosi i primjenjuje program usklađenosti koji utvrđuje mjere kojima se isključuje mogućnost diskriminacijskog ponašanja te način praćenja usklađenosti s tim programom. Program usklađenosti utvrđuje posebne obveze radnika vezane za ispunjenje tih ciljeva te podliježe prethodno ishođenoj suglasnosti Agencije. Ne dovodeći u pitanje ovlasti Agencije, usklađenost s programom neovisno prati osoba za praćenje usklađenosti.

(2) Osobu za praćenje usklađenosti imenuje nadzorni odbor iz članka 102. ovoga Zakona na temelju javnog natječaja uz prethodno ishođenu suglasnost Agencije. Agencija može uskratiti suglasnost na imenovanje osobe za praćenje usklađenosti samo zbog nedostatka neovisnosti ili stručnosti.

(3) Osoba za praćenje usklađenosti može biti fizička ili pravna osoba, a članak 101. stavci 2. do 9. ovoga Zakona primjenjuju se na osobu za praćenje usklađenosti.

(4) Osoba za praćenje usklađenosti zadužena je za:

1. praćenje provedbe programa usklađenosti
2. izradu godišnjeg izvješća u kojem se navode mjere poduzete radi provedbe programa usklađenosti i njegovo podnošenje Agenciji
3. podnošenje izvješća nadzornom odboru i davanje preporuka vezanih za program usklađenosti i njegovu provedbu
4. obavješćivanje Agencije o svim značajnim kršenjima koja se odnose na provedbu programa usklađenosti i
5. podnošenje izvješća Agenciji o svim komercijalnim i financijskim odnosima između vertikalno integriranog subjekta i operatora prijenosnog sustava.

(5) Osoba za praćenje usklađenosti dostavlja Agenciji prijedlog odluka o planu ulaganja ili o pojedinim ulaganjima u mrežu, najkasnije do trenutka kada uprava operatora prijenosnog sustava iste dostavi nadzornom odboru.

(6) Ako vertikalno integrirani subjekt, na skupštini ili glasovima članova nadzornog odbora koje je imenovalo, spriječi donošenje odluke, rezultat čega je sprečavanje ili odgađanje ulaganja koja se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebaju izvršiti tijekom sljedeće tri godine, osoba za praćenje usklađenosti o tome izvještava Agenciju, koja zatim postupa u skladu s člankom 104. ovoga Zakona.

(7) Uvjeti mandata ili uvjeti radnog odnosa osobe za praćenje usklađenosti, uključujući trajanje mandata podliježu prethodno ishođenoj suglasnosti Agencije. Ti uvjeti moraju osiguravati neovisnost osobe za praćenje usklađenosti, uključujući osiguranje svih sredstava potrebnih za izvršavanje njezinih zadataka.

(8) Tijekom svojeg mandata osoba odgovorna za usklađenost ne smije imati nikakav drugi profesionalni položaj, odgovornost ni interes, niti izravno ili neizravno, ni u jednom dijelu vertikalno integriranog subjekta ni s njim, ni s njegovim većinskim vlasnicima.

(9) Osoba za praćenje usklađenosti redovito izvještava Agenciju usmeno ili pismeno i ima pravo redovito, usmeno ili pismeno, izvještavati nadzorni odbor operatora prijenosnog sustava.

(10) Osoba za praćenje usklađenosti može prisustvovati svim sastancima rukovodećeg osoblja ili uprave operatora prijenosnog sustava te nadzornog odbora i skupštine, te dužnost je ovih tijela

obavijestiti tu osobu o dogovorenim sastancima te joj dostaviti potrebne materijale za sjednicu, a posebno prisustvuje svim sastancima na kojima se obrađuju sljedeća pitanja:

1. uvjeti pristupa mreži, kako je određeno Uredbom (EU) 2019/943, posebno oni koji se odnose na naknadu za korištenje mreže, usluge vezane za pristup mreži i korištenje prijenosne mreže, dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem, transparentnost, pomoćne usluge i sekundarna tržišta
2. projekti u tijeku vezani za vođenje elektroenergetskog sustava te održavanje i razvoj prijenosne mreže, uključujući investicije u prekogranične vodove i priključke
3. kupnja ili prodaja električne energije potrebne za rad elektroenergetskog sustava i prijenosne mreže, uključujući pomoćne usluge i energiju uravnoteženja.

(11) Osoba za praćenje usklađenosti prati usklađenost operatora prijenosnog sustava s člankom 87. ovoga Zakona.

(12) Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup svim odgovarajućim podacima i uredima operatora prijenosnog sustava te svim informacijama nužnima za izvršavanje svojih zadataka.

(13) Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup uredima operatora prijenosnog sustava bez prethodne najave.

(14) Uz prethodnu suglasnost Agencije nadzorni odbor može razriješiti dužnosti osobu za praćenje usklađenosti.

(15) Nadzorni odbor će na temelju obrazloženog zahtjeva Agencije u smislu članka 101. stavka 5. ovoga Zakona razriješiti osobu za praćenje usklađenosti, kao i zbog razloga nedostatne neovisnosti u radu ili nedostatnih stručnih sposobnosti.

(16) Agencija je dužna donijeti odluku iz stavka 14. ovoga članka u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva nadzornog odbora.

(17) Protiv odluke iz stavka 16. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima

Članak 104.

(1) Operator prijenosnog sustava, najkasnije do 30. rujna svake godine podnosi Agenciji na odobranje ažurirani desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže utemeljen na postojećoj i predviđenoj proizvodnji i opterećenju sustava, nakon savjetovanja sa svim relevantnim zainteresiranim stranama. Prije upućivanja desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže na odobranje Agenciji, operator prijenosnog sustava će uputiti prijedlog desetogodišnjeg plana Ministarstvu na suglasnost. Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže sadrži učinkovite mjere koje jamče dostatnost prijenosne mreže i sigurnost opskrbe u prijenosnom sustavu. Agencija donosi odluku o odobrenju dostavljenog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže najkasnije do 31. prosinca u godini dostave plana.

(2) Nakon prethodno ishođenog odobrenja Agencije, operator prijenosnog sustava dužan je bez odgađanja objaviti svoj desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže na svojim mrežnim stranicama te ga dostaviti Ministarstvu.

(3) Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže mora biti usklađen s važećom strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske, Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske i prostornim planovima, važećim integriranim nacionalnim energetskim klimatskim planom, desetogodišnjim planom razvoja distribucijske mreže, zahtjevima za priključenje na prijenosnu

mrežu, planovima razvoja susjednih prijenosnih mreža, zahtjevima za osiguravanje minimalnog dostupnog kapaciteta za prekozonsku trgovinu akcijskim planom za smanjenje strukturnih zagušenja i ostalim zahtjevima iz EU Uredbe 2019/943 te odredbama mrežnih pravila prijenosnog sustava koje se odnose na planiranje razvoja prijenosne mreže.

(4) Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže:

1. pokazuje sudionicima na tržištu na glavnu prijenosnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti tijekom sljedećih deset godina i pokreće zahtjeve za izradu prostornih planova
2. sadrži sva ulaganja o kojima je odluka već donesena i utvrđuje nova ulaganja koja treba izvršiti u sljedeće tri godine i
3. predviđa vremenski okvir ulaganja i završetka za sve projekte ulaganja.

(5) Operator prijenosnog sustava dužan je u desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže detaljno iskazati ulaganja u sljedećem trogodišnjem i jednogodišnjem razdoblju, pri čemu u trogodišnje razdoblje ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni cjeloviti idejni projekti te ishoda lokacijska dozvola, a u skladu s prostorno-planskim dokumentima, zakonom kojim se uređuje područje prostornog uređenja, gradnje, zaštite okoliša te propisima donesenim na temelju tog zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno prethodno usuglašavanje s operatorom distribucijskog sustava s obzirom na zajednička postrojenja. Postojeći objekti i postrojenja za koje nije potrebno ishoda lokacijske dozvole mogu se uvrstiti u trogodišnje razdoblje nakon revidiranog i prihvaćenog Glavnoga projekta za rekonstrukcijski zahvat u prostoru te na temelju pokrenutog postupka ishoda građevinske dozvole bit će uvršteni u jednogodišnje razdoblje.

(6) Prilikom izrade desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže operator prijenosnog sustava planira razvoj proizvodnje i potrošnje električne energije u Republici Hrvatskoj i razmjene električne energije s drugim zemljama, uzimajući u obzir planove ulaganja za mreže na razini cijele Europske unije i regionalne mreže te je dužan definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne predane električne energije u prethodne tri godine, te uzeti u obzir upravljanje potrošnjom, energetska učinkovitost, upotrebu postrojenja za skladištenje energije, upotrebu fleksibilnosti, upravljanje zagušenjima uključujući i planiranje budućih proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije za pružanje pomoćnih usluga ili druge resurse kojima se operator prijenosnog sustava služi kao alternativom pojačanju prijenosne mreže, a koji na troškovno učinkovit način mogu smanjiti ili odgoditi potrebu za pojačanjem prijenosne mreže.

(7) Pri izradi prijedloga desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže operator prijenosnog sustava objavljuje javni poziv svim postojećim ili potencijalnim korisnicima prijenosne mreže odnosno svim zainteresiranim stranama za iskazivanje interesa za priključenje na prijenosnu mrežu u trajanju od najmanje 15 dana. Od fizičkih ili pravnih osoba koje tvrde da su potencijalni korisnici prijenosne mreže može se zahtijevati da potkrijepe takve tvrdnje.

(8) Operator prijenosnog sustava pristigle interese za priključenje uvrštava u prijedlog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže te ih dostavlja Agenciji u postupku ishoda odobrenja iz stavka 1. ovoga članka.

(9) Agencija se savjetuje sa svim postojećim ili potencijalnim korisnicima prijenosne mreže o prijedlogu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže kroz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u trajanju od najmanje 15 dana. Od fizičkih ili pravnih osoba koje tvrde da su potencijalni korisnici prijenosne mreže može se zahtijevati da potkrijepe takve tvrdnje. Agencija na svojim mrežnim stranicama objavljuje rezultat savjetovanja, posebno moguće potrebe za ulaganjima.

(10) Agencija provjerava pokriva li desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže sve potrebe za ulaganjima identificirane tijekom postupka savjetovanja te je li usklađen s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže na razini Europske unije iz članka 30. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) 2019/943. U slučaju neusklađenosti s planom razvoja mreže na razini Europske unije, Agencija se savjetuje s ACER-om te može od operatora prijenosnog sustava zahtijevati da izmijeni svoj desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže.

(11) Agencija provjerava usklađenost desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže s važećom strategijom energetskega razvoja Republike Hrvatske, planovima, programima te mehanizmima razvoja gospodarstva te onima koji osiguravaju sredstva, desetogodišnjim planom razvoja distribucijske mreže i važećim integriranim nacionalnim energetskega klimatskega planom podnesenim u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999.

(12) Agencija prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže.

(13) U okolnostima u kojima operator prijenosnog sustava, osim zbog viših razloga koji su izvan njegove kontrole, ne izvrši ulaganje koje se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebalo izvršiti tijekom sljedeće tri godine, Agencija će poduzeti najmanje jednu od sljedećih mjera za osiguravanje provođenja predmetnog ulaganja, ako je takvo ulaganje još uvijek relevantno na temelju najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže:

1. od operatora prijenosnog sustava zahtijevati izvršenje predmetnih ulaganja
2. organizirati natječajni postupak za predmetno ulaganje, otvoreno bilo kojem ulagatelju ili
3. obvezati operatora prijenosnog sustava da prihvati povećanje kapitala za financiranje nužnih ulaganja i omogućiti neovisnim ulagateljima sudjelovanje u kapitalu.

(14) Kada Agencija iskoristi svoje ovlasti na temelju stavka 13. točke 2 ovoga članka, može obvezati operatora prijenosnog sustava da pristane na jedno ili više od sljedećega:

1. financiranje od strane bilo koje treće strane
2. izgradnju od strane bilo koje treće strane
3. da sam prikupi predmetna nova sredstva
4. da sam upravlja predmetnim novim sredstvima.

(15) U slučaju iz stavka 14. ovoga Zakona, operator prijenosnog sustava ulagateljima pruža sve informacije potrebne za realizaciju ulaganja, priključuje nove objekte na prijenosnu mrežu i ulaže sve napore radi olakšavanja provedbe projekta ulaganja. Pri tome Agencija daje prethodnu suglasnost na relevantne financijske aranžmane.

(16) Kada Agencija postupa na temelju ovlaštenja iz stavka 13. ovoga članka, troškovi predmetnih ulaganja pokrivaju se iznosima tarifnih stavki za prijenos električne energije.

Određivanje i certificiranje operatora prijenosnih sustava

Članak 105.

(1) Prije nego što neki energetskega subjekt bude određen za operatora prijenosnog sustava certificira se u skladu s postupkom utvrđenim odredbom ovoga članka i člankom 51. Uredbe (EU) 2019/943.

(2) Agencija provodi postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava. Agencija će izdati certifikat operatoru prijenosnog sustava kao:

1. vlasnički razdvojenom operatoru prijenosnog sustava, sukladno članku 96. ovoga Zakona ili
2. neovisnom operatoru sustava, sukladno odredbama članka 97. ovoga Zakona ili
3. neovisnom operatoru prijenosa, sukladno odredbama članka 98. ovoga Zakona.

- (3)** Operator prijenosnog sustava dužan je obavijestiti Agenciju o bilo kojim planiranim transakcijama koje mogu zahtijevati ponovnu procjenu njihove usklađenosti sa zahtjevima iz članka 106. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona.
- (4)** Operator prijenosnog sustava dužan je Agenciji podnijeti zahtjev za certificiranje, ako još nije certificiran, te dostaviti svoje podatke i na zahtjev Agencije sve dokumente potrebne za certifikaciju.
- (5)** Agencija prati usklađenost operatora prijenosnog sustava sa svim zahtjevima iz poglavlja IX. ovoga Zakona.
- (6)** Postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava provodi se:
1. na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu sa stavkom 3. ovoga članka
 2. na zahtjev Agencije kada:
 - operator prijenosnog sustava ne postavlja zahtjev za certificiranje u skladu sa stavkom 4. ovoga članka ili
 - Agencija dobije saznanja o planiranim izmjenama koje predstavljaju potrebu za novim vrednovanjem certificiranja ili koje mogu dovesti ili su dovele do povrede propisa o razdvajanju
 3. na obrazloženi zahtjev Europske komisije.
- (7)** Agencija će dostaviti na mišljenje Europskoj komisiji obrazloženi nacrt certifikata u roku od 120 dana od pokretanja postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava odnosno od dostavljanja dokumenata od strane operatora prijenosnog sustava ili od dana zahtjeva Europske komisije.
- (8)** O odluci o certificiranju operatora prijenosnog sustava Agencija odmah obavješćuje Europsku komisiju, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u vezi s tom odlukom.
- (9)** Agencija će u postupku certifikacije operatora prijenosnog sustava kao vlasnički razdvojenog operatora prijenosnog sustava te kao neovisnog operatora prijenosa u što većoj mjeri uzeti u obzir mišljenje Europske komisije. Odstupanje od mišljenja Europske komisije Agencija je dužna pisano obrazložiti.
- (10)** Agencija mora po zaprimanju mišljenja Europske komisije u roku od 60 dana odlučiti o zahtjevu za certifikaciju. Ako je to potrebno za postizanje svrhe ovoga Zakona, certifikat se može dati uz propisivanje određenih obveza i uvjeta.
- (11)** Iznimno od odredbe stavka 9. ovoga članka, pri certificiranju operatora prijenosnog sustava kao neovisnog operatora sustava, Agencija je obvezna uvažiti mišljenje Europske komisije.
- (12)** Operator prijenosnog sustava i elektroenergetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom obvezni su bez odgađanja dostavljati na zahtjev Agenciji i Europskoj komisiji sve podatke i informacije mjerodavne za ispunjavanje njihovih zadaća u skladu s odredbama ovoga članka.
- (13)** Agencija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.
- (14)** Agencija vodi službenu evidenciju o svim kontaktima ostvarenim s Europskom komisijom u okviru postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava. Službena evidencija daje se na uvid subjektu koji traži izdavanje certifikata te Ministarstvu. Izdani certifikat zajedno s obrazloženjem javno se objavljuje pri čemu dijelove koji sadrže komercijalno osjetljive informacije treba izvesti kao nečitke. Mišljenje Europske komisije iz stavka 10. ovoga članka objavljuje se javno, ako u obrazloženju odluke nije drukčije određeno. Agencija je obvezna komercijalno osjetljive informacije držati u tajnosti.

(15) Nakon okončanja postupka certifikacije Agencija rješenjem određuje operatora prijenosnog sustava sukladno stavku 1. ovoga članka te o tome bez odgađanja obavještava Europsku komisiju.

(16) Na određivanje operatora prijenosnog sustava kao neovisnog operatora sustava prethodnu suglasnost daje Europska komisija.

(17) Ako Agencija u provođenju nadzora utvrdi da su zbog povrede odredbi o razdvajanju prestali postojati uvjeti na temelju kojih je izdan certifikat, donijet će rješenje kojim se oduzima izdani certifikat.

(18) Rješenje kojim se izdaje odnosno oduzima certifikat operatoru prijenosnog sustava objavljuje se na mrežnoj stranici Agencije te u Službenom listu Europske unije.

(19) Protiv rješenja iz stavaka 15. i 17. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Dužnosti operatora prijenosnog sustava u pogledu certificiranja

Članak 106.

Operator prijenosnog sustava dužan je Agenciji:

1. podnijeti zahtjev za certificiranje ako još nije certificiran i
2. obavijestiti Agenciju o svim planiranim transakcijama koje mogu zahtijevati ponovno vrednovanje certificiranja
3. dostaviti svoje podatke i na zahtjev Agencije sve dokumente potrebne za certifikaciju.

Certificiranje u vezi s trećim zemljama

Članak 107.

(1) Vlasnik prijenosnog sustava ili operator prijenosnog sustava koji je pod kontrolom osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja može Agenciji podnijeti zahtjev za certificiranje, pri čemu je dužan obavijestiti Agenciju o svim okolnostima koje bi za posljedicu mogle imati da neka osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja steknu kontrolu nad prijenosnim sustavom ili operatorom prijenosnog sustava.

(2) Agencija obavještava Europsku komisiju i Ministarstvo o zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka te o svim okolnostima koje bi za posljedicu mogle imati da neka osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja steknu kontrolu nad prijenosnim sustavom ili operatorom prijenosnog sustava.

(3) Ministarstvo utvrđuje ugrožava li izdavanje certifikata od strane Agencije sigurnost opskrbe energijom Republike Hrvatske i Europske unije te svoje stajalište dostavlja Agenciji u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavijesti Agencije. Pri razmatranju tog pitanja Ministarstvo uzima u obzir:

1. prava i obveze Europske unije u pogledu te treće zemlje koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući bilo koji sporazum sklopljen s jednom ili više trećih zemalja u kojem je Europska unija jedna od strana i koji se bavi pitanjima sigurnosti opskrbe energijom
2. prava i obveze država članica u pogledu te treće zemlje koje proizlaze iz sporazuma sklopljenih s njom, u onoj mjeri u kojoj su u skladu s pravom Europske unije i
3. druge specifične činjenice i okolnosti tog slučaja i predmetne treće zemlje.

(4) Agencija donosi nacrt odluke o certificiranju operatora prijenosnog sustava najkasnije u roku od 120 dana od dana obavještavanja od strane vlasnika prijenosnog sustava ili operatora prijenosnog sustava, pri čemu mora uzeti u obzir stajalište Ministarstva iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Agencija će odbiti certificiranje ako nije dokazano:

1. da je podnositelj zahtjeva usklađen sa zahtjevima iz članka 96. ovoga Zakona i
2. Ministarstvu da dodjela certifikata neće ugroziti sigurnost opskrbe energijom država članica i Europske unije.

(6) Agencija o nacrtu odluke odmah obavještava Europsku komisiju te joj dostavlja sve odgovarajuće informacije u vezi s tim nacrtom odluke, pri čemu će od Europske komisije zatražiti mišljenje o tome:

1. je li predmetni subjekt u skladu sa zahtjevima članka 96. ovoga Zakona i
2. ugrožava li odobrenje certifikata sigurnost opskrbe Europske unije energijom.

(7) Najkasnije u roku od šest mjeseca od slanja obavijesti u Europsku komisiju iz stavka 6. ovoga članka, Agencija donosi svoju izvršnu odluku o certificiranju. Pri donošenju svoje izvršne odluke Agencija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir mišljenje Europske komisije. Certificiranje se može odbiti ako dodjela certifikata ugrožava sigurnost opskrbe države članice energijom ili sigurnost opskrbe druge države članice energijom. Agencija svoju izvršnu odluku donosi u skladu s procjenom Ministarstva. Izvršna odluka Agencije i mišljenje Europske komisije objavljuju se zajedno. Ako se izvršna odluka razlikuje od mišljenja Europske komisije, razlozi za donošenje takve odluke objavljuju se zajedno s tom odlukom.

(8) Protiv odluke iz stavka 7. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

Vlasništvo operatora prijenosnog sustava nad postrojenjima za skladištenje energije

Članak 108.

(1) Operator prijenosnog sustava ne smije imati u vlasništvu niti razvijati postrojenja za skladištenje energije, voditi ih niti njima upravljati.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, operator prijenosnog sustava može imati u vlasništvu ili razvijati postrojenjâ za skladištenje energije, voditi ih ili njima upravljati ako su ona u potpunosti integrirane mrežne komponente i ako je prethodno ishodaena suglasnost Agencije, ili ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. da se drugim stranama, nakon otvorenog, transparentnog i nediskriminacijskog postupka javnog natječaja koji provodi operator prijenosnog sustava, nije dodijelilo pravo da imaju u vlasništvu ili razvijaju postrojenja za skladištenje energije, vode ih ili njima upravljaju, ili druge strane nisu mogle po razumnoj cijeni i pravodobno pružiti usluge skladištenja energije
2. regulatorno tijelo procijenilo je nužnost takvog odstupanja, provelo je *ex ante* reviziju primjenjivosti postupka javnog natječaja, uključujući uvjete postupka javnog natječaja, te je dalo svoje odobrenje
3. da su takva postrojenja ili nefrekvencijske pomoćne usluge potrebni da bi operator prijenosnog sustava mogao ispuniti svoje obveze u skladu s ovim Zakonom u vezi s učinkovitim, pouzdanim i sigurnim radom prijenosnog sustava, a ta postrojenja se ne koriste za kupnju ili prodaju električne energije na tržištima električne energije.

(3) O odluci o odobrenju odstupanja iz stavka 2. ovoga članka Agencija obavještava Europsku komisiju i ACER i pritom im dostavlja relevantne informacije o zahtjevu i razlozima za odobrenje odstupanja.

(4) Agencija redovito ili barem svakih pet godina provodi javno savjetovanje o postojećim postrojenjima za skladištenje energije kako bi se procijenila dostupnost i zainteresiranost drugih

strana za ulaganje u takva postrojenja. Ako javno savjetovanje, prema procjeni Agencije, pokaže da su druge strane sposobne na troškovno učinkovit način imati u vlasništvu ili razvijati takva postrojenja, voditi ih ili njima upravljati, Agencija osigurava da se aktivnosti operatora prijenosnog sustava u tom području postupno ukinu u roku od 18 mjeseci. Kao dio uvjeta za taj postupak Agencija može dopustiti operatoru prijenosnog sustava da povрати preostalu vrijednost svojeg ulaganja u postrojenja za skladištenje energije.

(5) Odredba stavka 4. ovoga članka ne primjenjuje se na potpuno integrirane mrežne komponente ili na uobičajeno razdoblje amortizacije novih baterijskih postrojenja za skladištenje energije za koje je konačna odluka o ulaganju donesena do 2024. godine, pod uvjetom da su ta baterijska postrojenja za skladištenje energije:

1. priključena na mrežu najkasnije dvije godine nakon toga
2. integrirana u prijenosni sustav
3. upotrebljavaju se isključivo za trenutačnu ponovnu uspostavu sigurnosti mreže u slučaju ispada u mreži, ako takva mjera ponovne uspostave sustava počne odmah i završi kada se taj problem može riješiti redovitim redišpečiranjem te
4. ne upotrebljavaju se za kupnju ili prodaju električne energije na tržištima električne energije, uključujući uravnoteženje.

XII. REGULATORNA TIJELA

Neovisnost regulatornih tijela

Članak 109.

Agencija, njezini radnici, predsjednik i ostali članovi Upravnog vijeća u provođenju regulatornih zadataka koji su im povjereni odredbama ovoga Zakona:

1. djeluju neovisno o bilo kojim tržišnim interesima i
2. ne traže niti primaju upute od Vlade Republike Hrvatske ni bilo kojeg drugog subjekta pri provođenju regulatornih zadataka. Taj zahtjev ne dovodi u pitanje blisku suradnju, kako je primjereno, s drugim relevantnim nacionalnim tijelima ni smjernice opće politike koje donosi Vlada Republike Hrvatske, a koje nisu povezane s regulatornim ovlastima i dužnostima Agencije.

Poslovna tajna

Članak 110.

(1) Predsjednik i članovi Upravnog vijeća Agencije dužni su za vrijeme obnašanja dužnosti i godinu dana nakon razrješenja s dužnosti čuvati poslovnu tajnu za koju su saznali prilikom obnašanja svoje dužnosti, bez obzira na način na koji su saznali o poslovnoj tajni.

(2) Poslovnom tajnom iz stavka 1. ovoga članka smatra se sljedeće:

1. svaki podatak koji je određen poslovnom tajnom u skladu s posebnim zakonom ili drugim propisom
2. svaki podatak koji je određen poslovnom tajnom u skladu s općim aktima Agencije
3. svaki podatak koji je Agencija kao poslovnu tajnu saznala od drugih pravnih osoba.

(3) Neće se smatrati poslovnom tajnom podaci ili dokumentacija koja je na bilo koji način bila javno dostupna ili se objavljuje na temelju posebnih propisa ili odluka vlasnika podatka.

Dužnosti Agencije

Članak 111.

Agencija ima sljedeće dužnosti:

1. osiguravanje, u bliskoj suradnji s drugim regulatornim tijelima, da ENTSO za električnu energiju i tijelo Europske unije za operatore distribucijskih sustava (u daljnjem tekstu: tijelo EU za ODS-ove) ispunjavaju svoje obveze u skladu s odredbama ovoga Zakona, Uredbe (EU) 2019/943, mrežnih pravila i smjernica donesenih u skladu s člancima 59., 60 i 61. Uredbe (EU) 2019/943 i drugog relevantnog prava Europske unije, uključujući u pogledu prekograničnih pitanja, te odluka ACER-a, i zajedničkog prepoznavanja neispunjavanja obveza ENTSO-a za električnu energiju i tijela EU-a ODS-ove; ako regulatorna tijela nisu uspjela postići dogovor u roku od 120 dana nakon početka savjetovanja za potrebe zajedničkog prepoznavanja neispunjavanja obveza, predmet se upućuje ACER-u na odlučivanje, u skladu s člankom 6. stavkom 10. Uredbe (EU) 2019/942
2. odobravanje proizvoda i postupka nabave za nefrekvencijske pomoćne usluge
3. provođenje mrežnih pravila i smjernica donesenih u skladu s člancima 59., 60. i 61. Uredbe (EU) 2019/943 uporabom nacionalnih mjera ili, gdje je to potrebno, koordiniranih regionalnih mjera ili mjera na razini Europske unije
4. osiguravanje da operator prienosnog sustava u najvećoj mogućoj mjeri stavi na raspolaganje interkonekcijske vodove u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2019/943
5. nadzor i procjena rezultata operatora sustava u vezi s razvojem napredne mreže kojom se promiču energetska učinkovitost i integracija energije iz obnovljivih izvora koja se temelji na ograničenom nizu pokazatelja i objavljivanje nacionalnog izvješća svake dvije godine, među ostalim i preporuka za poboljšanje
6. praćenje stupnja i učinkovitosti otvaranja tržišta i tržišnog natjecanja na veleprodajnom i maloprodajnom tržištu, uključujući burze električne energije, cijene za kupce iz kategorije kućanstvo, uključujući sustave predujma, učinak ugovora s dinamičnim cijenama električne energije u dijelu koji se slobodno ugovara i upotrebu naprednog sustava mjerenja, stope promjene opskrbljivača, stope privremenih obustava isporuke električne energije, naknade za usluge održavanja i izvršenje usluga održavanja, odnos između cijena za kućanstva i cijena na veleprodajnom tržištu, razvoj naknada za korištenje mreže i ostalih davanja propisanih posebnim propisima i prigovore kupaca iz kategorije kućanstvo, kao i bilo koje narušavanje ili ograničavanje tržišnog natjecanja, uključujući pružanje svih relevantnih informacija te upućivanje relevantnih slučajeva nadležnom tijelu za tržišno natjecanje
7. praćenje dostupnosti alata za usporedbu koji ispunjavaju zahtjeve iz članka 24. ovoga Zakona
8. praćenje i uklanjanje neopravdanih prepreka i ograničenja razvoja potrošnje električne energije koju sami proizvedu i energetske zajednice građana
9. osiguravanje da operatori sustava i, prema potrebi, vlasnici sustava, kao i elektroenergetski subjekti i drugi sudionici na tržištu ispunjavaju svoje obveze na temelju odredbi ovoga Zakona, Uredbe (EU) 2019/943, mrežnih pravila i smjernica donesenih u skladu s člancima 59., 60 i 61. Uredbe (EU) 2019/943 i drugog relevantnog prava Europske unije, uključujući u pogledu prekograničnih pitanja te odluka ACER-a
10. suradnja na prekograničnim pitanjima s regulatornim tijelom ili tijelima predmetne države članice i s ACER-om, posebno sudjelovanjem u radu Odbora regulatora ACER-a u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) 2019/942

11. osiguravanje nediskriminirajućeg pristupa podacima o potrošnji kupaca, osiguravanje, za fakultativnu uporabu, lako razumljivog, usklađenog obrasca na nacionalnoj razini za podatke o potrošnji i brzog pristupa takvim podacima za sve krajnje kupce
12. praćenje ulaganja u proizvodne i skladišne kapacitete u vezi sa sigurnošću opskrbe
13. praćenje tehničke suradnje između Europske unije i operatora prijenosnih sustava trećih zemalja.

Ovlasti Agencije

Članak 112.

(1) Osim kada je ACER, zbog koordinirane prirode uvjeta i metodologija za provedbu mrežnih pravila i smjernica iz poglavlja VII. Uredbe (EU) 2019/943 u skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/942, nadležan za njihovo određivanje i odobravanje, Agencija je odgovorna za:

1. donošenje i objavu u »Narodnim novinama«:
 - metodologije za utvrđivanja naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu
 - metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije
 - metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije
 - metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom
 - metodologije utvrđivanja podrijetla električne energije
 - odluke o iznosu jedinične naknade za priključenje na mrežu
 - odluke o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije koje omogućuju potrebne investicije u mrežu kojima se osigurava održivost mreže
 - odluke o iznosu tarifnih stavki za distribuciju električne energije koje omogućuju potrebne investicije u mrežu kojima se osigurava održivost mreže
 - odluke o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom
 - odluku o naknadi za organiziranje tržišta električne energije
 - pravilnika o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. stavka 1. ovoga Zakona
 - uvjeta kvalitete opskrbe električnom energijom iz članka 60. stavka 2. ovoga Zakona
 - kriterija za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnih vodova iz članka 14. stavka 9. ovoga Zakona
 - pravila o promjeni opskrbljivača i agregatora iz članka 61. stavka 1. ovoga Zakona
2. davanje odobrenja na:
 - desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže iz članka 104. stavka 1. ovoga Zakona
 - desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže iz članka 72. stavka 1. ovoga Zakona
 - povećanje financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje
 - povećanje financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje
3. davanje suglasnosti na:
 - mrežna pravila prijenosnog sustava iz članka 93. stavka 2. ovoga Zakona
 - pravila o priključenju na prijenosnu mrežu iz članka 13. ovoga Zakona
 - pravila nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava koja sadrže i cjenik nestandardnih usluga iz članka 86. stavka 2. točke 43. ovoga Zakona
 - pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava iz članka 52. stavka 9. ovoga Zakona

- pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav iz članka 52. stavka 22. ovoga Zakona
- pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu iz članka 52. stavka 33. ovoga Zakona
- mrežna pravila distribucijskog sustava iz članka 74. stavka 3. ovoga Zakona
- pravila o priključenju na distribucijsku mrežu iz članka 13. ovoga Zakona
- pravila nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava koja sadrže i cjenik nestandardnih usluga iz članka 70. stavka 1. točke 17. ovoga Zakona
- pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za distribucijski sustav iz članka 52. stavka 29. ovoga Zakona
- pravila o upravljanju zagušenjima u distribucijskom sustavu iz članka 52. stavka 38. ovoga Zakona
- pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja iz članka 52. stavka 13. ovoga Zakona
- pravila organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije iz članka 50. stavka 6. točke 2. ovoga Zakona
- procjenu količine i ukupnog troška nabave električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži iz članka 70. stavka 1. točke 13. ovoga Zakona
- procjenu količine i ukupnog troška nabave električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži iz članka 86. stavka 2. točke 33. ovoga Zakona
- izgradnju izravnog voda iz članka 14. ovoga Zakona
- zahtjev operatora sustava da ima u vlasništvu ili razvija postrojenjâ za skladištenje energije, vodi ih ili njima upravlja
- na relevantne financijske aranžmane iz stavka 15. ovoga Zakona
- sve komercijalne i financijske ugovore neovisnog operatora prijenosa s vertikalno integriranim subjektom
- program usklađenosti neovisnog operatora prijenosa
- kao i na ostale zahtjeve vezane za razdvajanje operatora prijenosnog sustava sukladno odredbama poglavlja XI. ovoga Zakona
- obrazloženi zahtjev za nabavu proizvoda i usluga za uravnoteženje sustava i energije uravnoteženja iz članka 52. stavka 8. koji se ne mogu nabaviti na tržištu
- obrazloženi zahtjev za nabavu proizvoda i usluga za nefrekvencijske pomoćne usluge iz članka 52. stavaka 18. i 23. koji se ne mogu nabaviti na tržištu
- obrazloženi zahtjev za nabavu proizvoda i usluga za upravljanje zagušenjima iz članka 52. stavaka 27. i 31. koji se ne mogu nabaviti na tržištu.

(2) Osim odgovornosti iz stavka 1. ovoga članka Agencija je odgovorna i za izradu:

1. analize troškova i koristi distribuiranih izvora električne energije u skladu s člankom 26. stavkom 17. ovoga Zakona
2. ekonomske procjene svih dugoročnih troškova i koristi sustava naprednog mjerenja za tržište i pojedinog krajnjeg kupca u skladu s člankom 31. ovoga Zakona
3. procjene interesa drugih strana koje nisu operator distribucijskog sustava za vlasništvo, razvijanje ili upravljanje stanicama za punjenje električnih vozila u skladu s člankom 76. stavkom 5. ovoga Zakona
4. procjene sposobnosti zainteresiranih strana koje nisu operator sustava da na troškovno učinkovit način imaju u vlasništvu ili razvijaju postrojenja za skladištenje energije te ih vode ili njima upravljaju u skladu s člankom 79. stavkom 4. ovoga Zakona.

(3) Osim odgovornosti iz stavaka 1. i 2. ovoga članka Agencija je odgovorna i za davanje mišljenja na:

1. prijedlog Ministarstva na temelju kojeg Vlada Republike Hrvatske određuje elektroenergetske subjekte kojima je na području Republike Hrvatske utvrđena obveza pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao univerzalna usluga kao i opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao zajamčena usluga u skladu s člankom 5. stavkom 5. ovoga Zakona
2. prijedlog programa uvođenja sustava naprednog mjerenja u skladu s člankom 31. stavkom 6. ovoga Zakona
3. godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu u skladu s člankom 73. stavkom 6. ovoga Zakona
4. godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u prijenosnom sustavu u skladu s člankom 91. stavkom 5. ovoga Zakona.

Regionalna suradnja među regulatornim tijelima na prekograničnim pitanjima

Članak 113.

Agencija surađuje s drugim regulatornim tijelima barem na regionalnoj razini, među ostalim, radi:

1. koordiniranja zajedničkog nadzora nad subjektima koji izvršavaju funkcije na regionalnoj razini i
2. koordiniranja, u suradnji s drugim uključenim tijelima, zajedničkog nadzora nad procjenama adekvatnosti resursa koje se izrađuju na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini.

Dužnosti i ovlasti regulatornih tijela u pogledu regionalnih koordinacijskih centara

Članak 114.

(1) Agencija ima ovlast, ako se u Republici Hrvatskoj osnuje Regionalni koordinacijski centar, izricanja učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija regionalnom koordinacijskom centru ako ne ispunjava svoje obveze određene na temelju odredbi ovoga Zakona, Uredbe (EU) 2019/943 ili bilo koje relevantne pravno obvezujuće odluke regulatornog tijela ili ACER-a ili ima ovlast predlaganja izricanja takvih sankcija nadležnom sudu.

(2) Agencija ima sljedeće ovlasti koje joj omogućuju učinkovito i brzo izvršavanje dužnosti iz stavka 1. ovoga članka:

1. tražiti informacije od regionalnih koordinacijskih centara
2. provoditi inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima regionalnih koordinacijskih centara
3. izdavati zajedničke obvezujuće odluke koje se odnose na regionalne koordinacijske centre.

Usklađenost s mrežnim pravilima i smjernicama Europske unije

Članak 115.

(1) Agencija može zatražiti mišljenje ACER-a o usklađenosti odluke koju je donijela u vezi s mrežnim pravilima i odredbama ovoga Zakona ili poglavlja VII. Uredbe (EU) 2019/943.

(2) Ako se Agencija ne uskladi s mišljenjem ACER-a u roku od 120 dana od dana primitka mišljenja, ACER o tome obavještava Europsku komisiju.

(3) Agencija može obavijestiti Europsku komisiju ako smatra da odluka značajna za prekogranično trgovanje koju je donijelo drugo regulatorno tijelo nije usklađena s mrežnim pravilima i smjernicama iz propisa donesenih na temelju odredbi ovoga Zakona ili poglavlja VII. Uredbe (EU) 2019/943 u roku od 60 dana od dana te odluke.

(4) Agencija se usklađuje s odlukom Europske komisije kojom se zahtijeva povlačenje njezine odluke u roku od 60 dana i o tome obavještava Europsku komisiju.

Vođenje evidencije

Članak 116.

(1) Svaki opskrbljivač obvezan je Europskoj komisiji te nacionalnim tijelima, uključujući Agenciju i Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja, radi izvršavanja njihovih zadataka, u razdoblju od pet godina, staviti na raspolaganje relevantne podatke koji se odnose na sve transakcije u vezi s ugovorima o opskrbi električnom energijom i izvedenicama električne energije s kupcima na veleprodajnom tržištu i operatorima prijenosnih sustava.

(2) Podaci iz stavka 1. ovoga članka uključuju pojedinosti o značajkama relevantnih transakcija kao što su trajanje, pravila isporuke i namirenja, količina, datum i vrijeme izvršenja i cijene transakcije te način identificiranja predmetnog kupca na veleprodajnom tržištu, kao i određene pojedinosti o svim nenamirenim ugovorima o opskrbi električnom energijom i izvedenicama električne energije.

(3) Agencija može odlučiti sudionicima na tržištu učiniti dostupnima elemente podataka iz stavka 2. ovoga članka, pod uvjetom da komercijalno osjetljive informacije o pojedinim sudionicima na tržištu ili o pojedinim transakcijama ne budu otkrivene. Ovo se ne primjenjuje na informacije o financijskim instrumentima u skladu s posebnim propisima kojim se uređuju područje tržišta kapitala i područje alternativnih investicijskih fondova.

(4) Ovim člankom ne stvaraju se dodatne obveze prema tijelima iz stavka 1. ovoga članka za subjekte na koje se primjenjuju propisi kojim se uređuju područje tržišta kapitala i područje alternativnih investicijskih fondova.

(5) Ako tijela iz stavka 1. ovoga članka trebaju pristup podacima koje vode subjekti na koje se primjenjuju propisi kojim se uređuju područje tržišta kapitala i područje alternativnih investicijskih fondova, zahtijevane podatke pružaju im tijela odgovorna na temelju tih propisa.

Promoviranje regionalne suradnje

Članak 117.

(1) Ministarstvo, Agencija i operatori sustava, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, surađuju s nadležnim tijelima drugih država i ACER-om u svrhu osiguravanja usklađenosti regulatornih okvira i integriranja tržišta električne energije na jednoj ili više regionalnih razina u cilju postizanja kompetitivnog, sigurnog, održivog i stabilnog tržišta električne energije.

(2) Zemljopisna područja pokrivena regionalnom suradnjom iz stavka 1. ovoga članka država članica Europske unije i trećih zemalja određena su na temelju odluka institucija Europske unije.

Ravnopravni uvjeti

Članak 118.

(1) Mjere koje Republika Hrvatska može poduzeti na temelju odredbi ovoga Zakona radi osiguravanja ravnopravnih uvjeta moraju biti usklađene s člankom 36. UFEU-a, i drugim pozitivnim pravom Europske unije.

(2) Mjere iz stavka 1. moraju biti proporcionalne, nediskriminacijske i transparentne, a mogu se početi provoditi tek nakon što Europska komisija bude obaviještena o njima i odobri ih.

Odstupanja

Članak 119.

Ako Agencija može dokazati postojanje značajnih problema za rad njihovih malih povezanih sustava i malih izoliranih sustava, može zahtijevati od Europske komisije odstupanje od odredbi članka 14. i 16. ovoga Zakona, kao i odredbi poglavlja VIII., X. i XI. ovoga Zakona.

Postupanja u slučaju izvanrednih situacija

Članak 120.

U slučaju izvanredne situacije operator prijenosnog sustava i/ili operator distribucijskog sustava dužan je postupiti u skladu s mjerama koje Vlada Republike Hrvatske propisuje uredbom određenom propisom kojim se uređuje energetska sektor, a kojim se uređuje slučaj neočekivanog ili neprekidnog manjka energije, neposredne ugroženosti, neovisnosti i jedinstvenosti države te velikih prirodnih nepogoda ili tehnoloških katastrofa (krizne situacije).

XIII. NADZOR

Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona

Članak 121.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavljaju, svaka u svom djelokrugu, elektroenergetska inspekcija, tržišna inspekcija, inspekcija opreme pod tlakom Državnog inspektorata te Financijski inspektorat, u skladu s ovlastima propisanim ovim Zakonom i posebnim propisima.

(3) Ako nadležni inspektor pri obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da gospodarski subjekt ne obavlja energetska djelatnost u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega, osim ovlaštenja sukladno općim propisima, ima ovlaštenje rješenjem:

1. narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, uz određivanje roka za njihovo otklanjanje
2. zabraniti obavljanje energetske djelatnosti ako nije pribavljena dozvola za obavljanje pojedine energetske djelatnosti sukladno odredbama ovoga Zakona
3. narediti obustavu daljnje gradnje ili korištenja proizvodnog postrojenja odnosno obustavu opskrbe energijom ili korištenje energije, ako se oprema za proizvodno postrojenje ne proizvodi, a takva postrojenja, objekti i instalacije kupca električne energije ne koriste, ne grade ili ne održavaju sukladno odobrenoj ili potvrđenoj dokumentaciji prema posebnim tehničkim ili drugim propisima te ako zbog toga postoji neposredna opasnost za stabilnost i

sigurnost proizvodnih postrojenja, poslovnih i stambenih objekata i instalacija, zdravlje ili život ljudi ili sigurnost prometa ili susjednih građevina.

(4) Pri provedbi inspekcijskog nadzora iz stavka 2. ovoga članka Državni inspektorat provodi nadzor pravilnosti obračuna i naplate električne energije sukladno ovlastima danim ovim Zakonom i propisom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(5) Državni inspektorat dužan je u okviru kontrole tlačne opreme unutar elektroenergetskih objekata obaviti kontrolu stručnog upravljanja, rukovanja i održavanja tlačnih dijelova opreme, kontrolu radnika koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja tlačnim dijelovima opreme te imaju li radnici položene propisane stručne ispite sukladno propisima kojima se uređuju poslovi upravljanja i rukovanja opremom pod tlakom.

(6) Državni inspektorat dužan je u okviru kontrole elektroenergetske opreme obaviti kontrolu stručnog upravljanja, održavanja i rukovanja elektroenergetskom opremom, kontrolu radnika koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja elektroenergetskom opremom te imaju li radnici položene propisane stručne ispite sukladno propisima kojima se uređuju poslovi upravljanja i rukovanja elektroenergetskim postrojenjima i uređajima.

(7) O žalbi protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka odlučuje unutarnja ustrojstvena jedinica za drugostupanjski upravni postupak u središnjem uredu Državnog inspektorata.

Ovlasti Agencije u postupka nadzora

Članak 122.

(1) Agencija provodi postupak nadzora sukladno odredbama ovoga Zakona, propisa kojim se uređuje energija, regulacija energetske djelatnosti, opći upravni postupak te uredbi Europske unije čija se provedba osigurava odredbama ovoga Zakona.

(2) Položaj stranke u postupku nadzora u smislu ovoga Zakona imaju energetske subjekti, krajnji kupci i druge pravne ili fizičke osobe protiv kojih Agencija vodi postupak koji je u njezinoj nadležnosti.

(3) Ako se nadzorom utvrdi da su povrijeđene odredbe ovoga Zakona ili propis donesenih na temelju ovoga Zakona, Agencija je ovlaštena:

1. nadležnom tijelu podnijeti optužni prijedlog sukladno prekršajnom propisu
2. izdati prekršajni nalog
3. podnijeti kaznenu prijavu nadležnom tijelu zbog kaznenog djela
4. poduzeti i druge mjere i izvršiti druge radnje koje je ovlaštena poduzeti i izvršiti na temelju ovoga Zakona i propisa kojim se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti.

Nadzor Agencije nad radom elektroenergetskih subjekata

Članak 123.

(1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetske subjekata u odnosu na:

1. stvarne troškove i prihode energetske subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija određuje ili prethodno daje suglasnost na cijene ili naknade
2. kvalitetu opskrbe električnom energijom, koja obuhvaća pouzdanost napajanja, kvalitetu napona i kvalitetu usluga
3. primjenu pravila organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije i ponašanje sudionika na tom tržištu, koje obuhvaća i tržišno natjecanje i zaštitu prava kupaca
4. primjenu općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom
5. primjenu mrežnih pravila prijenosnog odnosno distribucijskog sustava

6. primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje subjekata koji obavljaju dražbenu dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta ili organiziraju kupnju i prodaju električne energije
7. primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim prijenosnim kapacitetima te o korištenju prijenosne i distribucijske mreže
8. razdvajanje djelatnosti na temelju odredbi ovoga Zakona
9. program za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava u pogledu primjene nepristranih uvjeta za pristup mrežama i korištenje mreža kojima upravljaju i
10. uvjete, jedinične cijene i naknade za priključenje na prijenosnu i distribucijsku mrežu novih korisnika mreže.

(2) Agencija prati i nadzire rad i poslovanje elektroenergetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uvjeta utvrđenih dozvolom.

(3) Ako utvrdi da elektroenergetski subjekt ne ispunjava uvjete utvrđene dozvolom odnosno radi i posluje suprotno uvjetima utvrđenim dozvolom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti rok za njihovo otklanjanje odnosno poduzeti druge mjere u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka Agencija nadzire:

1. pravilnost rada i poslovanja ili zlorabu položaja elektroenergetskih subjekata na tržištu električne energije
2. ispravnost i točnost iskazivanja troškova poslovanja koji mogu utjecati na formiranje cijena za korištenje prijenosne ili distribucijske mreže i
3. izvršavanje obveza utvrđenih ovim Zakonom, općih akata, metodologija i tarifnih sustava koje donosi Agencija na temelju ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetska djelatnosti odnosno općih akata na koje Agencija prethodno daje suglasnost na temelju ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetska djelatnosti.

(5) Ako se nadzorom iz stavaka 1. i 4. ovoga članka utvrde odstupanja odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati financijske posljedice za krajnje kupce i sudionike na tržištu električne energije, Agencija će poduzeti jednu ili više sljedećih radnji:

1. naložiti elektroenergetskom subjektu korekciju utvrđenih nepravilnosti
2. nakon provedenog nadzora ili prilikom idućeg davanja suglasnosti na opravdane troškove i prihode korigirati ih te utvrditi odgovarajuće cijene za korištenje prijenosne ili distribucijske mreže
3. izmijeniti predložene cijene i naknade prilikom prethodnog davanja suglasnosti i
4. pokrenuti prekršajni postupak
5. obavijestiti tijelo nadležno za tržišno natjecanje za pitanja u svezi s obavljanjem elektroenergetskih djelatnosti na tržištu, a koja se odnose na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja.

(6) Izvješće o rezultatima analiza i nadzora iz stavaka 1., 2. i 4. ovoga članka čini sastavni dio godišnjeg izvješća Agencije.

(7) Elektroenergetski subjekt obavezan je, na zahtjev ovlaštene osobe Agencije, osigurati prostorije i pristup poslovnoj dokumentaciji potrebnoj za nadzor njegova rada i poslovanja.

(8) Agencija je dužna čuvati tajnost komercijalnih i drugih povjerljivih poslovnih podataka do kojih dođe u obavljanju poslova u skladu sa zakonom i pravilima Agencije.

(9) Elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost za koju Agencija određuje ili prethodno daje suglasnost na cijene i naknade odnosno cijene usluga ili proizvoda dužan je, u rokovima koji nisu duži od tri godine, odrediti strukturu i vrijednost imovine i sredstava koja se koriste za obavljanje tih djelatnosti, u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima.

(10) Agencija može, po potrebi, angažiranjem nezavisnog procjenitelja provesti nadzor odnosno utvrditi strukturu i vrijednost imovine i sredstava iz stavka 9. ovoga članka.

Pravo na pristup računima

Članak 124.

(1) Agencija ima, u mjeri u kojoj je to potrebno za izvršavanje njezinih funkcija iz članka 122. ovoga Zakona, pravo na pristup računima elektroenergetskih subjekata kako je određeno člankom 125. ovoga Zakona.

(2) Agencija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

(3) Agencija će na pisani zahtjev nadležnog državnog tijela dostaviti podatke iz ovoga članka.

Razdvajanje računa

Članak 125.

(1) Elektroenergetski subjekti, bez obzira na njihov sustav vlasništva ili pravni oblik, sastavljaju, podnose na reviziju i objavljuju svoja godišnja financijska izvješća, u skladu s propisima koji se odnose na godišnja financijska izvješća društava s ograničenom odgovornošću donesenim na temelju propisa kojim se uređuje područje računovodstva.

(2) Elektroenergetski subjekti koji nemaju zakonsku obvezu objavljivanja svojih financijskih izvješća čuvaju njihovu kopiju na raspolaganju javnosti u svojim sjedištima.

(3) Elektroenergetski subjekti u svojem internom računovodstvu vode odvojene račune za svaku od svojih djelatnosti prijenosa i distribucije, kao što bi se od njih zahtijevalo kada bi predmetne djelatnosti obavljali odvojeni subjekti radi izbjegavanja diskriminacije, unakrsnog subvencioniranja i narušavanja tržišnog natjecanja. Elektroenergetski subjekti također vode računovodstvenu dokumentaciju, koja može biti konsolidirana, za druge elektroenergetske djelatnosti koje nisu povezane s prijenosom ili distribucijom. U financijskim izvješćima se specificiraju prihodi od vlasništva nad prijenosnim ili distribucijskim sustavom. Prema potrebi vode konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju za druge, neelektroenergetske djelatnosti. Interna financijska izvješća uključuje bilancu i račun dobiti i gubitka za svaku od djelatnosti.

(4) Revizijom iz stavka 1. ovoga članka posebno se provjerava poštivanje obveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnog subvencioniranja iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Elektroenergetski subjekti dužni su poslovne knjige i financijska izvješća voditi odnosno sastavljati u skladu s odredbama ovoga Zakona, zakonom kojim se uređuje područje energije te propisima o računovodstvu poduzetnika.

(6) Elektroenergetski subjekti iz stavka 2. ovoga članka podnose Agenciji:

1. godišnja zakonska financijska izvješća u roku od 20 dana od datuma propisanog zakonom
2. godišnja financijska izvješća za svaku elektroenergetsku djelatnost prijenosa električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom pod obvezom javne

- usluge zasebno te odvojeno od ostalih elektroenergetskih djelatnosti i onih djelatnosti koje nisu energetske u roku navedenom u točki 1. ovoga stavka i
3. ostale financijske izvještaje čiju će formu, sadržaj i rok propisati Agencija.

XIV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 126.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba odnosno pravna osoba koja je elektroenergetski subjekt ako:

1. ne osigura tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje sazna od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca u skladu s člankom 7. stavkom 1. i člankom 96. stavkom 8. ovoga Zakona
2. ne izvodi priključak korisnika mreže na način propisan člankom 12. stavkom 4. ovoga Zakona
3. neosnovano odbije pristup trećoj strani suprotno odredbi članka 12. stavka 8. ovoga Zakona
4. ne objavi popis pravnih osoba odnosno ovlaštenih osoba koje mogu izraditi EOTRP odnosno ne objavi popis pravnih osoba odnosno ovlaštenih osoba u roku te ne dostavi podatke o stanju u mreži potrebne za izradu EOTRP-a u roku (članak 13. stavak 10. i članak 130. stavak 2.)
5. ne izda odluku o prihvatljivosti EOTRP-a u roku iz članka 13. stavka 12. ovoga Zakona
6. ne ponudi nositelju projekta ugovor o priključenju u roku iz članka 13. stavka 13. ovoga Zakona
7. pristupi izgradnji izravnog voda bez prethodno ishodišne suglasnosti Agencije (članak 14. stavak 1.)
8. ne objavi popis pravnih osoba odnosno ovlaštenih osoba koje mogu izraditi elaborat mogućnosti priključenja na mrežu odnosno ne objavi popis tvrtki odnosno ovlaštenih osoba u roku te ne dostavi podatke o stanju u mreži potrebne za izradu elaborata mogućnosti priključenja na mrežu u roku (članak 17. stavak 4. i članak 130. stavak 3.)
9. ne izda preliminarno mišljenje operatora prijenosnog sustava i/ili operatora distribucijskog sustava o mogućnosti priključenja te o mogućim opcijama za priključenje na elektroenergetsku prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu u roku određenom člankom 17. stavkom 6. ovoga Zakona
10. ne obavijesti krajnjeg kupca o promjeni cijena i drugih uvjeta opskrbe, sukladno članku 20. stavku 6. ovoga Zakona
11. ne omogući krajnjem kupcu promjenu opskrbljivača u roku iz članka 22. stavka 1. ovoga Zakona
12. ne osigura jedinstveno mjesto obavještanja u skladu s člankom 38. stavkom 1. ovoga Zakona
13. ne učini dostupnim i javno objavljenim krajnjim kupcima primjerak liste za krajnje kupce (članak 38. stavak 3.)
14. ne uspostavi povjerenstvo za reklamacije u skladu s člankom 38. stavkom 2. točkom 2., člankom 70. točkom 8. i člankom 86. stavkom 2. točkom 18. ovoga Zakona
15. ne osigura opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge krajnjim kupcima (članak 41. stavak 4. točka 1.)

16. ne dostavi u roku krajnjem kupcu u okviru univerzalne usluge, koji ima pravo na taj način opskrbe i izabere ga ili koristi po automatizmu, ugovor o opskrbi električnom energijom u okviru univerzalne usluge (članak 41. stavak 9.)
17. ne uspostavi ponovnu opskrbu krajnjeg kupca u roku od 24 sata od primitka obavijesti o poremećaju (članak 42. stavak 5.)
18. ne postupa u skladu s pravilima organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije (članak 52. stavak 2.)
19. ne sudjeluje na tržištu električne energije na način propisan člankom 53. stavkom 3. ovoga Zakona
20. ne provodi mjere koje Agencija na temelju istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije odredi za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja (članak 55. stavak 3.)
21. ne osigura uvjete da je ugovor usklađen općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom sukladno članku 57. stavku 2. ovoga Zakona
22. ne prikaže na izdanom računu ili u prilogu računa te u promocijskim materijalima tražene informacije i podatke (članak 58. stavak 5.)
23. ne primjenjuje odredbe općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. stavka 1. ovoga Zakona
24. ne održava pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom u skladu s člankom 60. stavkom 3. točkom 2. ovoga Zakona
25. ne postupa u skladu s pravilima o promjeni opskrbljivača i agregatora (članak 61. stavak 1.)
26. ne učini dostupnim Agenciji i Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja u razdoblju od pet godina relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu i s operatorom prijenosnog sustava odnosno operatorom tržišta električne energije u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice električne energije (članak 63. stavak 1.)
27. ne dostavlja Agenciji na suglasnost zahtjeve, povećanje financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje (članak 70. stavak 1. točka 15.)
28. ne dostavi ili dostavi netočne podatke operatoru tržišta električne energije o električnoj energiji preuzetoj u mrežu od povlaštenog proizvođača (članak 71. stavak 1. točka 11. i članak 86. stavak 1. točka 23.)
29. ne osigurava usklađeni pogon distribucijske mreže s prijenosnom mrežom te priključenim mrežama i postrojenjima korisnika mreže (članak 71. točka 8.)
30. planove razvoja (desetogodišnji, trogodišnji i godišnji investicijski planovi) ne donosi i ne objavljuje u skladu sa zadanim rokovima (članak 72. stavci 1. i 2. i članak 104. stavci 1. i 2.)
31. ne izradi i ne dostavi Agenciji na suglasnost u roku iz članka 73. stavka 5. odnosno članka 91. stavka 4. ovoga Zakona izvješće o ostvarenju godišnjeg plana nabave električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži za prethodnu kalendarsku godinu
32. ne primjenjuje odredbe mrežnih pravila prijenosnog sustava odnosno mrežnih pravila distribucijskog sustava (članak 74. stavak 3. i članak 93. stavak 2.)
33. ne dostavi podatke nadležnom elektroenergetskom subjektu na njegov zahtjev (članak 81. i članak 92. stavak 1.)
34. ne odredi operatora zatvorenog distribucijskog sustava sukladno odredbama članka 82. stavka 2. i to u roku određenim u članku 136. stavku 2. ovoga Zakona

35. ne dostavlja Agenciji na suglasnost zahtjeve, povećanje financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje (članak 86. stavak 2. točka 34.)
36. angažira proizvodno postrojenje namijenjeno za povremenu uporabu u slučajevima koji nisu propisani člankom 89. stavkom 10. ovoga Zakona
37. desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže ne izrađuje u skladu s važećom strategijom energetskeg razvoja Republike Hrvatske, važećim integriranim nacionalnim energetskeg klimatskeg planom, desetogodišnjim planom razvoja distribucijske mreže, zahtjevima za priključenje na prijenosnu mrežu, planovima razvoja susjednih prijenosnih mreža te odredbama mrežnih pravila prijenosnog sustava koje se odnose na planiranje razvoja prijenosne mreže (članak 104. stavak 3.)
38. ne postupi po odluci nadležnih inspektora iz članka 121. ovoga Zakona
39. ne primjenjuje odredbe o vođenju, razdvajanju i reviziji računa energetskeg djelatnosti (članak 124. i članak 125.).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi te u elektroenergetskom subjektu.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba odnosno fizička osoba koja je elektroenergetski subjekt.

Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u elektroenergetskom sektoru

Članak 127.

(1) Novčanom kaznom od minimalno 1 % do najviše 10 % ostvarenog prihoda u godini počinjenja prekršaja kaznit će se operator prijenosnog sustava odnosno operator distribucijskog sustava kada namjerno ili krajnjom nepažnjom diskriminira korisnike mreže sukladno članku 13. stavku 5. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od minimalno 1 % do najviše 10 % ostvarenog prihoda u godini počinjenja prekršaja kaznit će se operator prijenosnog sustava odnosno operator distribucijskog sustava kada:

1. sprječava osobu za praćenje usklađenosti u obavljanju njezinih poslova iz članka 103. stavka 4. ovoga Zakona
2. odbije priključenje na elektroenergetsku mrežu uz obrazloženje mogućeg budućeg ograničavanja raspoloživih mrežnih kapaciteta, što ne odgovara stvarnim okolnostima sukladno članku 12. stavku 12. ovoga Zakona
3. ne ispuni obveze u svezi s davanjem informacija koje ima sukladno članku 6. stavku 13., članku 26. stavku 10. podstavku c. i članku 37. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 943/2019 ili dužnosti izvještavanja
4. ne postupi u skladu s odlukama Agencije, uključujući i odluke Agencije za suradnju energetskeg regulatora u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske koje su donesene na temelju članka 32. stavka 3. i članka 48. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 943/2019 ili
5. ne ispuni svoje dužnosti prema odredbama iz Priloga I. Uredbe (EZ) br. 943/2019 u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.

(3) Ako je okrivljenik, operator sustava sastavni dio vertikalno integriranog subjekta, novčana kazna iz stavaka 1. i 2. ovoga članka izreći će se prema postotku od ukupnog prihoda počinitelja prekršaja ostvarenog u godini počinjenja prekršaja vertikalno integriranog subjekta.

Prekršaji vezani za objavu informacija

Članak 128.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba odnosno pravna osoba koja je elektroenergetski subjekt ako:

1. ne objavi povlaštene informacije u skladu s člankom 4. Uredbe (EZ) broj 1227/2011
2. Agenciji za suradnju energetske regulatora ne dostavi evidenciju transakcija na veleprodajnom tržištu, uključujući naloge za trgovanje u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) broj 1227/2011
3. ne prijavi Agenciji u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1227/2011 ili bez odgađanja ne obavijesti Agenciju o izmjenama do kojih je došlo u pogledu informacija dostavljenih za prijavu (članak 9. stavak 5. Uredbe (EZ) broj 1227/2011).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi te u elektroenergetskom subjektu.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1000,00 do 50.000,000 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba odnosno fizička osoba koja je elektroenergetski subjekt.

Optužni prijedlog i pokretanje prekršajnog postupka

Članak 129.

Agencija će podnijeti optužni prijedlog i predložiti pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje iz članaka 127. i 128. ovoga Zakona ako je utvrdila prekršaj na temelju:

1. obavljenog nadzora nad korisnikom mreže na prijedlog drugog korisnika mreže ili anonimne prijave
2. obavljanja nadzora Agencije i drugih ovlasti u njezinoj nadležnosti, pri čemu je sastavljen zapisnik.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 130.

(1) Vlada Republike Hrvatske će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, sukladno članku 18. stavku 5. ovoga Zakona, obavijestiti Europsku komisiju o svim mjerama donesenim radi ispunjenja obveze pružanja univerzalne usluge i javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i zaštitu okoliša te o njihovom mogućem učinku na nacionalno i međunarodno tržišno natjecanje.

(2) Operator sustava dužan je objaviti popis pravnih osoba odnosno ovlaštenih osoba koje mogu izraditi EOTRP, sukladno članku 13. stavku 10. ovoga Zakona, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Operator sustava dužan je objaviti popis pravnih osoba odnosno ovlaštenih osoba koje mogu izraditi elaborat mogućnosti priključenja na mrežu sukladno članku 17. stavku 4. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Iznimno od članka 22. stavka 1. ovoga Zakona, nakon 31. prosinca 2025. tehnički postupak promjene opskrbljivača trajat će najduže 24 sata i moći će se provesti tijekom bilo kojeg radnog dana.

(5) Operator tržišta električne energije će u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona osigurati postojanje barem jednog alata za usporedbu koji zadovoljava zahtjeve iz članka 25. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 131.

(1) Prva ekonomska procjena svih dugoročnih troškova i koristi iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ako su sustav naprednog mjerenja ili napredna brojila iz članka 32. ovoga Zakona prije 4. srpnja 2019. već nabavljena ili je njihovo ugrađivanje već započelo ili su za njih sklopljeni ugovori o nabavi ili je za njih stvorena druga obveza koja ulaganje čini neopozivim, taj sustav naprednog mjerenja odnosno napredna brojila mogu ostati u funkciji do kraja svojeg životnog vijeka.

(3) Sustav naprednog mjerenja i napredna brojila koji ne zadovoljavaju uvjete iz članka 30. i 31. ovoga Zakona ne mogu ostati u funkciji nakon 5. srpnja 2031.

(4) U roku od sedam godina od dana donošenja odluke iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona najmanje 80 % krajnjih kupaca mora biti u sustavu naprednog mjerenja.

Članak 132.

(1) Operator distribucijskog sustava može u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona imati u vlasništvu ili razvijati stanice za punjenje električnih vozila, voditi ih ili njima upravljati ako su ispunjeni uvjeti iz članka 76. stavka 4. ovoga Zakona.

(2) Na stanice za punjenje električnih vozila koje operator distribucijskog sustava ima u vlasništvu ili ih je počeo razvijati prije stupanja na snagu ovoga Zakona ne primjenjuju se uvjeti iz članka 76. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 133.

(1) Postupak izdavanja energetskeg odobrenja za koje je uredan zahtjev predan do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se sukladno odredbama Pravilnika o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine«, br. 88/12.) odnosno Pravilnika o kriterijima za izdavanje energetskeg odobrenja za proizvodna postrojenja (»Narodne novine«, br. 5/20.).

(2) Fizičke ili pravne osobe, za projekte za koje je ishođena lokacijska dozvola i/ili sklopljen ugovor o priključenju i/ili izdana elektroenergetska suglasnost odnosno prethodna elektroenergetska suglasnost i/ili je ishođeno rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš i prirodu, dužne su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti zahtjev s iskazom interesa za provođenje javnog natječaja za izdavanje energetskeg odobrenja sukladno članku 17. stavku 2. ovoga Zakona, uključujući i dokumentaciju iz članka 17. stavka 10. točki 1. i 2. ovoga Zakona, te plaćanja naknade za izdavanje energetskeg odobrenja, operatoru tržišta električne energije, u iznosu od 50,00 kn po kW priključne snage proizvodnog postrojenja za koje sudjeluje na javnom natječaju za izdavanje energetskeg odobrenja.

(3) Ministarstvo će, za fizičke ili pravne osobe iz stavka 2. ovoga članka, iznimno od kriterija koji će se urediti uredbom iz članka 17. stavka 36. ovoga Zakona, provesti javni natječaj za izdavanje energetskeg odobrenja, prema kriteriju vrednovanja ishođenih dokumenata iz stavka 2. ovoga članka odnosno sukladno nastupanju pravomoćnosti lokacijske dozvole te izvršnosti ugovora o priključenju, izvršnosti elektroenergetske suglasnosti odnosno prethodne elektroenergetske suglasnosti te izvršnosti rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš i prirodu.

(4) Ako u postupku javnog natječaja za izdavanje energetskeg odobrenja iz stavka 2. ovoga članka bude zaprimljeno više iskaza interesa, koji se odnose na isti ili djelomično isti obuhvat prostora, prednost pri određivanju najpovoljnijeg ponuditelja ima prema sljedećem redu prvenstva podnositelj zahtjeva koji je prije, u odnosu na drugog podnositelja zahtjeva, ishodio pravomoćnu lokacijsku dozvolu, ishodio izvršnu prethodnu elektroenergetsku suglasnost, ishodio izvršnu elektroenergetsku suglasnost, sklopio valjan ugovor o priključenju te ishodio rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš i prirodu.

(5) Energetsko odobrenje izdaje se fizičkoj ili pravnoj osobi iz stavka 2. ovoga članka na rok od pet godina od dana njegove izvršnosti, u kojem roku su nositelji projekta koji su ishodili energetsko odobrenje dužni izgraditi proizvodno postrojenje i ishoditi uporabnu dozvolu, u protivnom nadležno ministarstvo će raskinuti ugovor o osnivanju prava služnosti ili ugovor o osnivanju prava građenja ili ugovor o osnivanju prava služnosti na šumi i šumskom zemljištu tom nositelju projekta.

(6) Operator sustava dužan je, za projekte za koje je investitor s operatorom sustava sklopio sporazum o izradi EOTRP-a do stupanja na snagu ovoga Zakona, zatražiti nadopunu zahtjeva za izdavanje EOTRP-a važećim energetskeg odobrenjem, koji je investitor dužan dostaviti operatoru sustava u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 134.

(1) Neovisni operator prijenosa organizira se kao dioničko društvo sukladno članku 86. stavku 12. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Agencija s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja prvi put provodi istraživanje funkcioniranja tržišta električne energije iz članka 55. stavka 1. ovoga Zakona u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 135.

(1) Nakon 31. prosinca 2023. nije moguće u postojeće programe kojima se zasebno ne iskazuje električna energija koja je predana u mrežu i električna energija koja je preuzeta iz mreže uključivati krajnjeg kupca kao novog korisnika programa.

(2) Krajnji kupci koji su korisnici postojećih programa iz stavka 1. ovoga članka, kojima se zasebno ne iskazuje električna energija koja je predana u mrežu i električna energija koja je preuzeta iz mreže, mogu odabrati sustav obračuna naknade za korištenje mreže kojim se zasebno iskazuje električna energija koja je predana u mrežu i električna energija koja je preuzeta iz mreže.

(3) Iznimno od odredbe članka 92. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, od 31. prosinca 2021. planiranje rada elektroenergetskog sustava u kratkoročnom razdoblju uključuje satni plan proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.

(4) Ako je na dan 3. rujna 2009. prijenosni sustav pripadao vertikalno integriranom subjektu, ne primjenjuje se odredba članka 96. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona te se u tom slučaju:

- određuje neovisnog operatora sustava u skladu s člankom 97. ovoga Zakona ili
- postupa u skladu s člancima 97., 99., 100., 101., 102., 103. i 104. ovoga Zakona.

(5) Ako je na dan 3. rujna 2009. prijenosni sustav pripadao vertikalno integriranom subjektu i uspostavljeni su aranžmani koji jamče stvarniju neovisnost operatora prijenosnog sustava nego članci 99. do 104. ovoga Zakona, ne primjenjuje se odredba članka 96. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona.

(6) Ako je na dan 3. rujna 2009. prijenosni sustav pripadao vertikalno integriranom subjektu, iznimno od članka 96. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona, Agencija može, na temelju zahtjeva vlasnika prijenosnog

sustava, rješenjem odrediti neovisnog operatora sustava, koje određivanje podliježe odobrenju Europske komisije.

Članak 136.

(1) Opskrbljivač, koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona opskrbljivao krajnje kupce iz kategorije kućanstvo u okviru univerzalne usluge prema odredbama Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 22/13., 95/15., 102/15., 68/18. i 52/19.) dužan je danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti s opskrbom krajnjih kupaca prema uvjetima opskrbe koja se obavlja u okviru univerzalne usluge do donošenja odluke iz članka 40. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Vlasnik distribucijskog sustava iz članka 82. ovoga Zakona dužan je ustanoviti i urediti zatvoreni distribucijski sustav iz članaka 82., 83. i 84. ovoga Zakona najkasnije do 31. prosinca 2024.

Članak 137.

(1) Vlada Republike Hrvatske će uredbu iz članka 17. stavka 36. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Vlada Republike Hrvatske će odluku iz članka 46. stavka 7. ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Upravno vijeće Agencije će pravilnike iz članka 59. stavka 1. i članka 60. stavka 5. ovoga Zakona te opće akte iz članka 14. stavka 9. i članka 61. stavka 1. ovoga Zakona donijeti u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Operatori sustava dužni su predložiti Upravnom vijeću Agencije iznose tarifnih stavki u skladu s metodologijom iz članka 46. stavka 16. u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Operator prijenosnog sustava će opće akte iz članka 13. stavka 1., članka 52. stavka 9., članka 52. stavka 28., članka 86. stavka 2. točke 43. i članka 93. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu općih akata iz stavka 3. ovoga članka.

(6) Operator distribucijskog sustava će opće akte iz članka 13. stavka 1., članka 52. stavka 13., članka 70. stavka 1. točke 17., članka 74. stavka 3. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu općih akata iz stavka 3. ovoga članka.

(7) Operatori sustava će opće akte iz članka 52. stavaka 19., 24. i 32. ovoga Zakona donijeti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(8) Operator tržišta će opći akt iz članka 50. stavka 6. točke 2. ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(9) Do dana stupanja na snagu akata iz stavaka 3., 4., 5., 6., 7. i 8. ovoga članka primjenjivat će se akti kojima su uređena odnosna pitanja, koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

(10) Do stupanja na snagu propisa iz stavka 2. ovoga članka iznos minimalne naknade određen je Odlukom o visini naknade za korištenje prostora koje koriste proizvodna postrojenja za proizvodnju električne energije (»Narodne novine«, br. 84/13., 101/13. i 72/15.).

(11) Ugovori o koncesiji na pomorskom dobru vezani za elektroenergetsku infrastrukturu uskladit će se s odredbama članka 5. stavaka 10. i 11. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 138.

Do donošenja tehničkih propisa iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona primjenjivat će se sljedeći akti kojima su uređena odnosna pitanja, koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona:

1. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadnih transformatorskih stanica (»Službeni list SFRJ«, br. 13/78.)
2. Pravilnik o tehničkim mjerama za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja (»Službeni list SFRJ«, br. 19/68.)
3. Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnih napona od 1 kV do 400 kV (»Službeni list SFRJ«, br. 65/88., »Narodne novine«, br. 24/97.)
4. Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova (»Službeni list SFRJ«, br. 51/73., 69/73. – ispravak i 11/80. – izmjena, članak 10. Pravilnika o tehničkim normativima za postavljanje elektroenergetskih vodova i telekomunikacijskih kablinskih vodova – (»Službeni list SFRJ«, br. 36/86.), članak 333. Pravilnika o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnih napona od 1 kV do 400 kV – (»Službeni list SFRJ«, br. 65/88.) na snazi su samo odredbe koje se odnose na niskonaponske elektroenergetske vodove i priključke nazivnog napona do 1 kV
5. Pravilnik o tehničkim normativima za postavljanje nadzemnih elektroenergetskih vodova i telekomunikacijskih kablinskih vodova (»Službeni list SFRJ«, br. 36/86.)
6. Pravilnik o tehničkim zahtjevima za elektroenergetska postrojenja nazivnih izmjeničnih napona iznad 1 kV (»Narodne novine«, br. 105/10.).

Prije započeti postupci

Članak 139.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona završit će se sukladno odredbama Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 22/13., 95/15., 102/15., 68/18. i 52/19.).

Prestanak važenja propisa

Članak 140.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 22/13., 95/15., 102/15., 68/18. i 52/19.) i Pravilnik o kriterijima za izdavanje energetskeg odobrenja za proizvodna postrojenja (»Narodne novine«, br. 5/20.).

Stupanje na snagu

Članak 141.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/21-01/43

Zagreb, 1. listopada 2021.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 83/23

Članak 3.

(1) Postupci provođenja javnog natječaja za izdavanje energetskeg odobrenja sukladno članku 133. stavcima 2., 3. i 4. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 111/21.) i postupci izdavanja energetskeg odobrenja sukladno članku 133. stavku 5. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 111/21.) koji nisu dovršeni odnosno izdani do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se odnosno izdati sukladno odredbama Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 111/21.).

(2) Na izdana energetska odobrenja sukladno članku 133. stavku 5. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 111/21.) do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i na energetska odobrenja iz stavka 1. ovoga članka primjenjuje se odredba članka 17. stavka 25. Zakona o tržištu električne energije (»Narodne novine«, br. 111/21.).

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-02/23-01/50

Zagreb, 14. srpnja 2023